

Fredningsnævnet for Syddjylland, Nordlig del

Afgørelse truffet den 27. oktober 2022 om fredning af Treldeskovene i Fredericia Kommune.

Indholdsfortegnelse

Ejendomme omfattet af fredningen:	3
Fredningsbestemmelserne:	4
Fredningsforslaget– formål og baggrund:	13
Forslag til fredningsbestemmelser:	35
Budgetoverslag:	46
Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget:	50
Skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget:	67
Det reviderede forslag til fredning:	122
Skriftlige bemærkninger til det reviderede fredningsforslag:	133
Miljøvurdering:	143
Fredningsnævnets begrundelse og resultat:	144
Klagevejledning:	151

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del har den 27. oktober 2022 truffet afgørelse om fredning af Treldekovene.

Ejendomme omfattet af fredningen:

Afgørelsen omfatter følgende ejendomme:

Kirstinebjerg, Fredericia Jorder:

Matr.nr. 8, 9, 13, 12, 4b, 11, 16, 14b, 14a, 10.

Trelde, Fredericia Jorder:

Matr.nr. 5aa, 3c, 2aq, 7x, 14l, 8b, 1t, 8am, 1m, 9h, 1l, 6ba, 4l, 67b, 49, 4b, 36b, 70, 67a, 66a, 68, 64b, 63, 62, 61, 64a, 19b, 65a, 66b, 59b, 65b, 36d, 46a, 72, 46b, 89i, 71, 60a, 52, 60b, 50, 6b, 48, 16b, 51a, 51b, 53a, 13b, 53b, 54, 55, 74, 73, 75, 58, 57, 59a, 56, 6o, 6n, 3b, 5b, 5ae, 7h, 7k, 7aa, 7q, 7p, 7o, 7m, 7r, 26i, 14h, 15g, 14e, 14m, 14n, 9f, 14p, 14i, 14k, 14ab, 10v, 10a, 10x, 14d, 41a, 42a, 40b, 41b, 7000a, 41c, 40a, 42b, 43, 44, 1y, 1b, 11h, 11i, 11b, 12b, 12k, 26e, 14o, 12i, 2b, 7b.

Fredningsområdet omfatter i alt ca. 642 ha.

Fredningsbestemmelserne:

Fredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for de fredede ejendomme.

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at,

- bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levedygtighederne for plante- og dyreliv.
- sikre og udvikle gunstige forhold særligt for arter tilknyttet gammel løvskov.
- medvirke til at sikre Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter.
- sikre fri dynamik på kyststrækningen mellem Hyby Fælle og Trelde Næs.
- sikre områdets geologiske værdier, herunder de helt særlige geologiske strukturer.
- sikre og forbedre offentlighedens adgang og områdets rekreative kvaliteter.
- formidle de naturmæssige og kulturhistoriske værdier tilknyttet området og brugen heraf.

§ 2 Bevaring af området

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, som primært er karakteriseret ved løvskovsdomineret skov, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation efter § 12.

Stk. 2. Der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges nye skel, og eksisterende matrikelskel må ikke ophæves. Fredningen er ikke til hinder for ovenstående, såfremt der ikke oprettes nye skel, eller berigtigelse af matrikelskel langs Lillebælt.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

Driften, anvendelsen og plejen tilrettelægges så fredningens formål opfyldes.

Stk. 2. Urørt skov:

- De på fredningskortet markerede skovarealer udlægges til urørt skov. Der må i den urørte skov ikke udføres nogen former for forstlig drift eller jordbearbejdning. Foryngelsen af skoven skal ske ved fri naturlig selvforyngelse. Udgåede træer, stubbe og dødt ved må ikke fjernes.

- Der må kun foretages hugst/beskæring for, at offentligheden kan færdes sikkert og ubesværet på veje, stier og offentlige arealer, samt for at fjerne ahorn, ikke hjemmehørende træer og invasive arter. Veje og stier kan i øvrigt friholdes for væltede træer og nedfaldne grene.
- Fredningen er ikke til hinder for, at der i den urørte del af skoven foretages en aktiv forvaltning med fokus på at minimere negative effekter af den hidtidige forstlige drift, samt at genskabe naturlige dynamikker, som er en forudsætning for at opretholde og udbygge skovens samlede biodiversitetspotentiale. Det kan være tiltag til fremme af naturlig skovstruktur, succession eller hydrologi. Sådanne naturforbedrende tiltag skal indgå i den til hver tid gældende plejeplan. Det overordnede mål er dog, at skovene med tiden bliver så selvforvaltende som muligt, med mindst mulig indgriben.

Fredningen er ikke til hinder for, at ejendomme, der afledt af fredningen udelukkende består af urørt skov, må udtage max. 10 rm brænde til eget forbrug pr. år. Udtaget skal ske med størst muligt hensyn til de biologiske værdier og godkendes af plejemyndigheden inden hugsten påbegyndes.

Stk. 3. Øvrige skovarealer:

- De øvrige skovarealer, jf. kortbilag 2, skal drives på en naturskånsom måde med løbende bevaring af et større antal gamle træer og et stabilt skovklima med et vedvarende skovdække. Skovdriften skal være ekstensiv og sikre opretholdelse og udvikling af biologiske værdier.
- Der må ikke gødes eller anvendes pesticider.
- Renafdrifter skal så vidt muligt undgås, men kan udføres i begrænset omfang. Der må ikke renafdrives sammenhængende løvskovsarealer på over 0,5 ha ad gangen i løbet af en 10-årig periode. Undtaget er bevoksninger, hvor eg er hovedtræ; disse kan renafdrives i et skovdyrkningsnødvendigt omfang.
- Efter at fredningen er trådt i kraft, skal lodsejeren i dialog med plejemyndigheden udpege min. 5 veterantræer på hver ha med en brysthøjdediameter på min. 50 cm til naturligt henfald.
 - Træerne markeres fysisk og noteres via skovkort/GPS-koordinater eller lign., så de kan lokaliseres efterfølgende. Udpegningen skal så vidt muligt gå på de biologisk mest værdifulde træer.
 - Træerne må ikke forsætligt skades.

- Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.
 - Et nyt træ udpeges, når det enkelte træ er helt nedbrudt og ikke længere kan erkendes.
 - Undtaget kravet om udpegnings af disse "veterantræer" er nåletræsbevoksninger.
- Ved plantning eller såning skal der anvendes hjemmehørende træarter og buske, jf. den til enhver tid gældende definition anvendt af Miljø- og Fødevareministeriet - for tiden "40 danske træer og buske". Der må dog forekomme spredt indblanding af andre træarter (max. 10% pr. ha). Den spredte indblanding kan eks. være ammetræer, herunder nåletræer.
 - Eksisterende nåletræsbevoksninger (inkl. juletræs- og pyntegrøntkulturer), jf. kortbilag 2, kan opretholdes og drives, herunder renafrives, som hidtil uden tidsbegrænsning. Dog skal forbud mod pesticider og gødning respekteres senest 10 år efter fredningens gennemførelse. Undtaget er sprøjtning mod snudebilleangreb.
 - Fredningen er ikke til hinder for biodiversitetsfremmende tiltag, yderligere ekstensivering, ophør af forstlig drift eller udlægning af åbne naturarealer (jf. skovlovens bestemmelser) på de øvrige skovarealer.

Stk. 4. Lysåbne arealer: De på kortbilag 2 markerede lysåbne arealer må ikke tilplantes, omlægges, gødes eller sprøjtes.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning med dertil hørende hegning.

§ 4 Bebyggelse

Der må ikke etableres nye boliger i det fredede område, herunder hverken i eksisterende bebyggelse eller som nybyggeri.

Stk. 2. Der må ikke opføres anden ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagtthytter og lignende.

Forbuddet omfatter tillige terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer, som er omfattet af fredningskortets signatur "bebyggelse med have og gårdsplads".

Undtaget herfra er bygninger/anlæg på offentlige arealer (eksempelvis udvidelse/ændringer af Naturcentret, Naturskolen og Troldehuset mv. inkl. afledte påkrævede tilstandsændringer af nærliggende udenomsarealer), samt shelters og friluftsfaciliteter jf. § 5 stk. 5.

Stk. 3. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende lovlige bygninger på private arealer, herunder ombygning eller nedrivning og genopførsel af nyt på eksisterende søkkel, er tilladt, men kræver fredningsnævnets tilladelse mht. landskabelig påvirkning og tilpasning til eksisterende bebyggelse. Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne/arbejdsskure op til 10 m², der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger). Fredningen er ej heller til hinder for opstilling/opsætning af midlertidige faciliteter/pavilloner ifm. offentlige arrangementer.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, kystsikring, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til P-pladser, boliger og driftsbygninger. Eksisterende kystsikring kan vedligeholdes.

Stk. 2. Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må kun finde sted midlertidigt (max 6 uger).

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner, mountainbikebaner m.m. er ikke tilladt.

Stk. 4. Der må alene opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Fredningen er ikke til hinder for anden hegning i forbindelse med naturpleje efter plejemyndighedens godkendelse af udformning, størrelse og placering og sikring af offentlighedens adgang. Sædvanlige hegn omkring nyplantninger og foryngelser er tilladt, såfremt disse fjernes igen, når træerne er over bidehøjde. Hegn skal holdes i jordfarver.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af informationstavler mhp. formidling i området og ej heller borde, bænke, skraldespande, trapper, spang, broer og friluftsfaciliteter (herunder shelter, overnatningsplads mm.) efter plejemyndighedens godkendelse, jf. § 4, stk. 2.

Stk. 6. Der må ikke anlægges nye veje og stier uden plejemyndighedens godkendelse. Almindelig vedligeholdelse af eksisterende veje og stier er fortsat tilladt. Kørespor i skoven må ikke opgraderes eller befæstes.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af offentlige parkeringspladser og stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for etablering af stenrev.

§ 6 Terrænændringer mv.

Terrænændringer herunder råstofindvinding er ikke tilladt. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres eller deponeres inden for fredningsområdet.

Stk. 2. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 3. Eksisterende dræn og grøfter kan vedligeholdes i de § 3 omtalte ”øvrige skovarealer”. På de urørte skovarealer må alene gennemgående dræn og grøfter vedligeholdes.

Stk. 4. De på fredningskortet markerede sten og jorddiger må ikke nedlægges. Gennembrud ifm. f.eks. stier er acceptabelt.

§ 7 Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger som udgangspunkt de almindelige bestemmelser i gældende love. Herunder gælder bl.a., at gående kan færdes overalt på de offentlige arealer (fladefærdsel).

Stk. 2. De nye skovstier og eksisterende veje og stier (markeret med særlig signatur på fredningskortet) er åbne for offentligheden til fods eller cykel, men ikke motoriseret færdsel. ”Bærestien”/trampestien er kun åben for gående.

Stk. 3. De nye skovstier og holdepladser skal etableres og vedligeholdes af plejemyndigheden. Den nøjagtige linjeføring fastlægges af plejemyndigheden, og der skal gives lodsejeren mulighed for at udtale sig om placeringen.

Stk. 4. De nye skovstier skal anlægges som rekreative skovstier, tilpasset natur og landskab. Stierne kan anlægges med op til ca. 2 m i bredden excl. udlæg afhængigt af forholdene. Plejemyndigheden skal i øvrigt etablere de nødvendige spange og broer til at sikre sammenhæng i stisystemet.

Stk. 5. Eksisterende veje og stier mv., som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges og plejemyndigheden kan evt. forbedre fremkommeligheden/tilgængeligheden efter behov og skabe forbindelse til det øvrige stisystem. Plejemyndigheden skal godkende, at stier, veje og markvejes nuværende tracé ændres med udgangspunkt i, at den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 6. Offentligheden har ret til at færdes til fods på ”bærestien”/trampestien, jf. kortbilag 1. Plejemyndigheden skal løbende foranledige sikring/forlægning af stien således, at den er farbar og forsvarlig at færdes på året rundt og gennemgående (ved hjælp af spang, broer, grus, armering mv.) også efter skred i skrænten. Plejemyndigheden skal sikre, at stien/færdslen ikke forringer naturværdier unødigt, og at der samtidig er forbindelse til de øvrige stisystemer i området (evt. ved at forlænge disse). Plejemyndigheden skal etablere de nødvendige spange/broer til at sikre sammenhæng i stisystemet. Plejemyndigheden kan opsætte foranstaltninger som chikaner eller bomme til regulering af færdsel på stien.

Stk. 7. Plejemyndigheden kan til enhver tid skilte, ruteafmærke på træer og opsætte informationstavler på trampestien samt de nye skovstier og eksisterende veje/stier, jf. kortbilag 1.

Stk. 8. Hvor adgang til de på fredningskortet udpegede stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klapplåger eller lignende, eller ved at føre stien udenom foldene.

Stk. 9. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området. Og plejemyndigheden har i øvrigt ret til kørsel på veje og stier og til at observere udviklingen af flora og fauna i det fredede område.

Stk. 10. Større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov og på veje og stier i hele skovområdet kræver alene tilladelse fra plejemyndigheden, som forinden har en dialog med lodsejerne herom. Der må ikke afholdes større arrangementer/ture mv. i privatejet urørt skov.

Stk. 11. Etablering af stisystemer mm. skal realiseres inden for 2 år efter, at fredningen er endelig gennemført.

§ 8 Naturpleje og Naturgenopretning

Fredericia Kommune er plejemyndighed på de private og kommunalt ejede arealer, mens den administrerende statslige myndighed er plejemyndighed på de statsejede arealer.

Stk. 2. Plejemyndighederne gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

Stk. 3. På privatejede arealer har plejemyndigheden ret til uden udgift for vedkommende ejer at foretage plejearbejder, når ejeren er underrettet derom og har haft mulighed for selv at lade arbejdet udføre. Det kan eksempelvis være:

- Træffe foranstaltninger til fremme af et rigt og varieret dyre- og planteliv, herunder at sikre og om muligt forbedre levevilkårene for sjældne arter af dyr og planter tilknyttet gammel løvskov.
- Sikre at stier og trampespor holdes åbne for offentligheden.
- Bekæmpe arter, der er angivet på Miljøstyrelsens liste over invasive arter.

Stk. 4. Plejemyndighederne har, uanset fredningen, som hidtil pligt til at pleje egne naturarealer, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for naturgenopretning, der udmønter fredningens formål. Naturgenopretningsprojekter skal gennemføres i overensstemmelse med et nærmere beskrevet projekt, som forinden er forelagt berørte myndigheder og lodsejere, tilstødende lodsejere, forpagtere, grundejerforeninger og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse samt godkendt af Fredningsnævnet.

Stk. 6. Plejemyndigheden skal godkende formidlingsmæssige aktiviteter, som har til formål at øge offentlighedens viden om naturforhold (herunder mindre fældninger, beskæringer mv.) og andre aktiviteter (f.eks. træklatrung, rappelling mv.), idet plejemyndigheden i hele det fredede område skal sikre, at aktiviteter ikke påvirker naturværdierne negativt.

§ 9 Plejeplaner

Plejemyndighederne udarbejder efter plejebekendtgørelsen nævnt i § 8. stk. 2 en fælles plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Herefter laves plejeplaner efter behov.

Stk. 2. Plejeplanen skal redegøre for naturplejeforanstaltninger og evt. mindre anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret.

Stk. 3. Efter plejebekendtgørelsen har plejemyndighederne ikke pligt til at forhandle sig til enighed om plejeplanen, idet planen alene skal sendes til ejere og brugere af de omfattede ejendomme til orientering, da planen ikke kan påklages.

Stk. 4. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeforanstaltningerne, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. plejebekendtgørelsen

§ 10 Jagt

Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 11 Forhold til Lov om skove (bonus).

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 38 stk. 7, jf. Skovlovens § 9 nr. 3 erstatter denne fredning tilladelser efter Skovloven for så vidt angår tilladelse til, at skovarealer der i henhold til § 3 udlægges til urørt skov, får status som sådan.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 13 Ophævelse af eksisterende deklARATION og fredning

Fredningen af Trelde Næs - reg. nr. 00075.00 - fra 1930 ophæves med gennemførelsen af nærværende fredning.

Ligeledes ophæves Vejle Amts deklARATION af 25. marts 1968 – j.nr. 22-22-4-66 – vedr. bestemmelser om arealernes drift og brug.

§ 14 Retsvirkning

Med Fredningsnævnets offentlige bekendtgørelse af sagens rejsning, jf.

Naturbeskyttelseslovens § 37, får bestemmelserne for de skovarealer, der i henhold til § 3 er omfattet af bestemmelserne for skovarealer, der udlægges til urørt skov, retsvirkning jf. § 37, stk. 3 i samme lov.

Fredningsforslaget– formål og baggrund:

Danmarks Naturfredningsforening og Fredericia Kommune har den 26. april 2019 sendt et forslag til fredning af Treldeskovene i Fredericia Kommune.

Sagsrejserne oplyser i forslaget følgende:

”...

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed, i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk. 3, forslag til fredning af Treldeskovene i Fredericia Kommune, i alt ca. 640 ha.

Nordøst for Fredericia ligger Treldeskovene. Skovene rummer en artsrigdom ud over det sædvanlige, og forekomsten af sjældne og truede planter, svampe, insekter og fugle i skovene er unik i en national sammenhæng. Den høje biodiversitet skyldes primært to ting – nemlig de særlige geologiske forhold og området lange skovhistorie.

Området har sandsynligvis været skovbevokset siden sidste istid – noget som er meget sjældent i Danmark. Det kontinuerlige skovdække er meget vigtigt for de skovlevende dyre- og plantearter. Mange af arterne i området er såkaldte indikatorarter for gammel skov og er både tilknyttet og afhængige af et kontinuerligt løvtræsskovdække, dødt ved og et stabilt skovklima.

Lillebæltskysten er, ud over at være skovbevokset, også en særlig geologisk skueplads. Kysten er nemlig præget af dramatiske og karakteristiske skred i det plastiske ler. Skreddene sker, når leret i jordlagene vandmættes. Vandet gør leret plastisk, hvilket giver nogle imponerende skredzoner, hvor hele træer og mindre skovpartier skrider i Lillebælt.

Denne blanding af særlige geologiske forhold og kontinuerligt skovdække findes ikke lige i hele landet, og det giver nogle ganske særlige naturforhold i en bræmme langs hele kystskrænten. Den naturlige kystdynamik giver et større og mere varieret lysindfald og flere forskellige habitater end i en normal skov. Tilsammen giver det skoven et særligt udtryk og et højest særegent naturindhold.

Af særlige arter i skovene kan nævnes flere forskellige orkideer, eksempelvis Stor Gøgeurt, der også er ansvarsart for kommunen. Derudover findes en lang række sjældne svampe og insekter. Der er bl.a. fundet flere rødlistede sommerfugle og over 50 forskellige arter af rødlistede svampe.

Arter som disse, der er knyttet til gamle træer, dødt ved, skovmoser eller skovlysninger er generelt på tilbagetog i Danmark. Det sker primært, fordi deres naturlige levesteder er blevet færre på grund af intensiv skovdrift, og samtidig er de tilbageværende individer blevet mere spredt i landskabet.

Den naturlige dynamik ved kysten og de mange sjældne arter tilknyttet skovene er ikke tilstrækkeligt fremtidssikret. Der findes i lovgivningen eller den praktiske forvaltning ingen andre konkrete tiltag end fredning, som kan sikre områdets store naturværdier mod hverken pludselig eller langsom forringelse. Der kan således opstå u hensigtsmæssige situationer, hvor skovdriften kolliderer med naturhensyn, og der sker uoprettelig skade på sårbare arter. Fredningsforslaget sigter således på med rettidig omhu at sikre en forbedring og varig beskyttelse af naturværdierne og den særlige geologi i Treldeskovene.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsforslaget omfatter Treldeskovene i deres helhed. Treldeskovene er en samlet betegnelse for skovområdet, der strækker sig i et bælte fra Hyby Fældet i vest til Trelde Næs i øst. Det er kommunens største skovområde og omfatter skovene på Trelde Næs, Kirkeskoven, Østerskov, Selvejerskoven, Vesterskov og Kirstinebjerg skov.

Fredningsforslaget afgrænses mod sydvest af den eksisterende fredning for Hyby Fældet. Fredningsgrænsen mod nord/nordvest følger skovbrynet som en knækket linje. Enkelte steder er inkluderet lysåbne naturtyper grænsende op til skoven. Fredningsforslaget inkluderer ikke 4 selve campingpladsen på Trelde Næs, men inddrager derimod det offentlige areal mellem campingpladsen og stranden, herunder Trelde Klint.

Fra det yderste af Trelde Næs går fredningsgrænsen langs kysten hele vejen ned til Hyby Fældet. Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kortbilag 1.

Fredningsforslaget dækker ca. 640 ha og omfatter 54 lodsejere. Fredericia Kommune ejer knap 100 ha. Staten (Søfartsstyrelsen) ejer ca. 1 ha. Resten er fordelt på 52 private lodsejere, hvoraf de fleste ejer under 5 ha, mens nogle få ejer arealer af betydelig større størrelse. En enkelt privat lodsejer råder over 97 ha.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Fredningsforslaget dækker et skovområde, der består af flere forskellige skove, herunder Skoven på selve Trelde Næs, Østerskov, Selvejerskoven, Kirkeskoven og Vesterskov og Kirstinebjerg skov inderst mod Hyby fællede. Den samlede betegnelse for skoven vil i det følgende være Trelde-skovene.

Landskab Trelde Næs ligger som en halvø mellem Vejle Fjord og Lillebælt. Landskabet er meget oplevelsesrigt og karakteriseres af gamle løvtræsdominerede skove, en interessant geologi og en dramatisk kyststrækning.

Figur 1. Det yderste af Treldehalvøen.

På den centrale del af Treldehalvøen ligger et langstrakt plateau, der i en højde på 44-48 meter strækker sig fra Østerskov over den nordlige del af Vesterskov ned mod Hyby Fællede. Terrænet på den centrale del af halvøen er relativt fladt og let skrånende mod hhv. Lillebælt og Vejle Fjord. Plateauet gennemskæres flere steder af dybe smeltevandssprækker, der gennem årtusinder har eroderet sig gennem overfladen.

Trelde-skovene vokser højt i terræn, hvilket forstærker skovene som et markant landskabselement. Området opleves specielt godt fra Lillebælt, hvor de godt 30 meter høje skovbevoksede skrænter rejser sig imponerende fra vandet. Kysten siges da også til at være Danmarks længste og mest imponerende skredkyst. Er man ikke den heldige ejer af en båd, opleves skovene også rigtig fint på cykel eller i bil fra Trelde Næsvej eller Skullebjergvej.

Jordbundsforhold

Jordbunden i fredningsområdet er helt overvejende moræneler med enkelte, små områder af smeltevandssand og –grus. I lavningerne på nordsiden af halvøen findes lokalt ferskvandsaflejringer og i kystzonen sand. Området er dog særligt kendt for det store indhold af plastisk ler. Leret er en blanding af det såkaldte Røsnæs- og Lillebæltsler og er kendetegnet ved en overordentlig stor finhedsgrad. Det plastiske ler findes normalt langt dybere i undergrunden, men er på treldehalvøen presset op i flager og blandet ind i morænen af istidens gletsjere.

Det store indhold af plastiske ler betyder, at jorden revner og sprækker, når den tørrer ud om sommeren. Når regnen så sætter ind om efteråret, optages store vandmængder, der gør leret plastisk. Det plastiske ler kombineret med skrænterne ud mod Lillebælt bevirker, at store områder skrider i vandet. Kysten mod Lillebælt er derfor præget af dramatiske skredzoner, hvor terrasser med hele træer og mindre skovpartier langsomt glider i vandet, se figur 2. Disse skred er et naturligt fænomen, som man kun kan opleve ganske få steder i landet. Kyststrækningen er derfor også udpeget til National Kyststrækning.

Figur 2. En af de dramatiske skredzoner ud mod Lillebælt. Hele træer rives løse, når der opstår større skred. Her må et egetræ langsomt, men sikkert, lade livet.

Jordbunden har udover de store mængder ler også et højt kalkindhold. Denne kombination sammenholdt med de store skred har stor betydning for vækstvilkårene i området. Det giver de specialiserede og sjældne arter øgede konkurrencefordele. Derfor er mange af arterne på Treldehalvøen kun fundet på ganske få lokaliteter i landet. Det er eks. orkideer som Stor Gøgeurt, Skovgøgeurt, Langsporet Gøgelilje og Tæt blomstret Hullæbe.

Geologi og geologiske værdier

Treldehalvøen er geologisk set et særdeles interessant område, der på flere felter giver et værdifuldt indblik i Danmarks geologiske forhistorie. Det gælder både i forbindelse med undergrunden og dens dyreliv og med de processer, aflejringer og strukturer, der blev resultatet af istidens voldsomme omvæltninger.

Halvøen ligger i den centrale del af det østjyske fjordlandskab, der strækker sig mellem kysten og den Østjyske Israndslinie fra Mols til Kruså. Her fungerede kystlandskabets fjorde som tunneldale i forbindelse med den maksimale nedisning, der i slutningen af sidste istid for godt 20.000 år siden nåede frem til hovedopholdslinien i Midtjylland. Afsmeltningen af ismasserne herfra blev hurtigt efterfulgt af et nyt isfremstød, der for omkring 18.000 år overskred kysten og kort derefter stoppede ved den østjyske israndslinie i kort afstand fra kysten. De østjyske gletsjere udglattede landskabet og lagde et tyndt morænedække over Treldehalvøen, og dermed var opbygningen af landskabet i de store linjer fuldendt som en tilspidset moræneflade begrænset af fjorde på begge sider.

Istidens utallige gletsjers overskridelser over området har imidlertid også medført omvæltninger, i jordlagene, som man kun undtagelsesvist fornemmer på den rolige overflade, men som på Treldehalvøen dukker op i de dybere snit i kystklinerne. Og som bevidner den geologi, der tidligere har præget Treldehalvøen og Danmark i det hele taget.

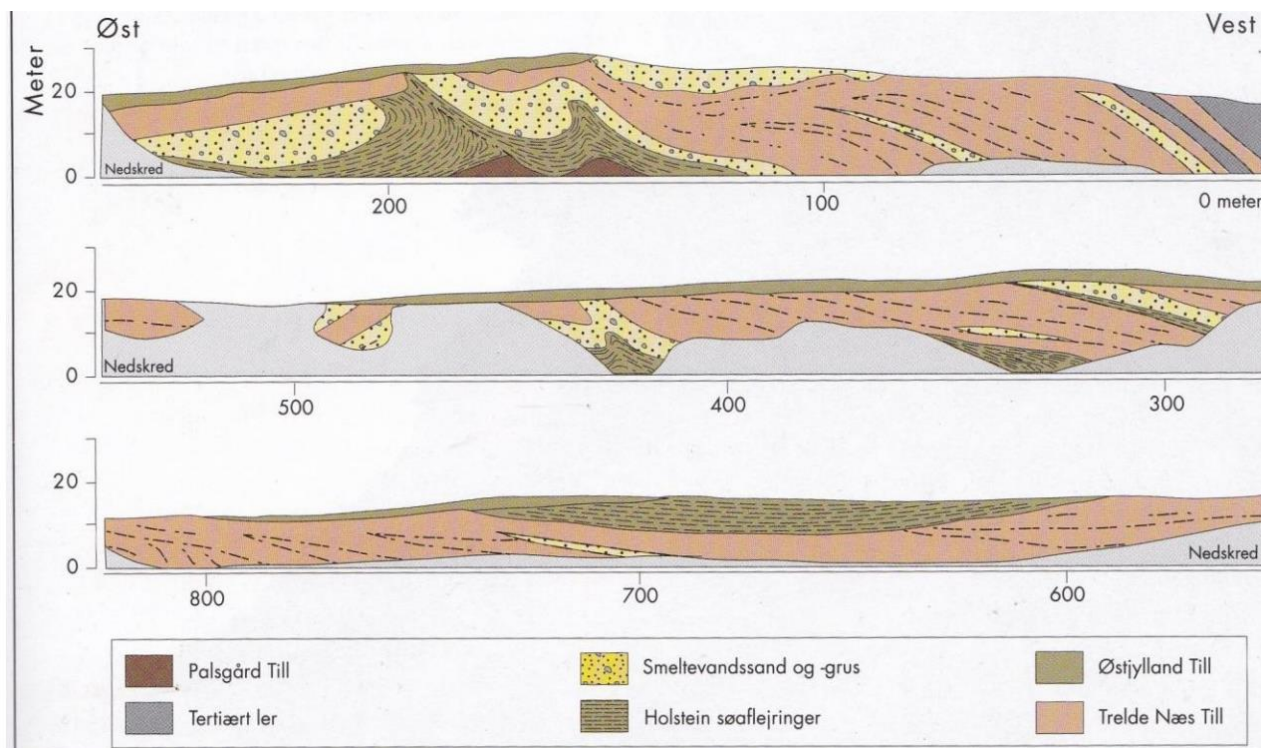
Langs Lillebæltkysten har gletsjerne oppresset store flager af plastisk ler fra undergrunden. Leret er det såkaldte Røsnæs- og Lillebæltler, der er kendetegnet ved en overordentlig stor finhedsgrad. Leret blev dannet for omkring 50 millioner år siden på et tidspunkt, hvor Nordsøen og Danmark var dækket af et stort og flere hundrede meter dybt hav. I havet blev næsten intet materiale tilført fra de omgivende landområder, og der skete kun en langsom bundfældning af ekstremt finkornet materiale, der formodes at stamme fra vulkansk aktivitet langs en sprække i Atlanterhavet, hvor Europa og Amerika gled fra hinanden. Klimaet var varmt – tropisk eller subtropisk - og havet

rummede et rigt dyreliv, som i dag afspejler sig i en rigdom af spændende fossiler. Strækningen mellem Kasser Odde og Hyby Fælle er da også kendt som et særlig godt sted at gå på fossiljagt. Her er fundet flere danekræ, som eks. sølilje, muslinger og krabber, desuden kommer f.eks. knogler og tænder af fisk og fugle, se figur 4.

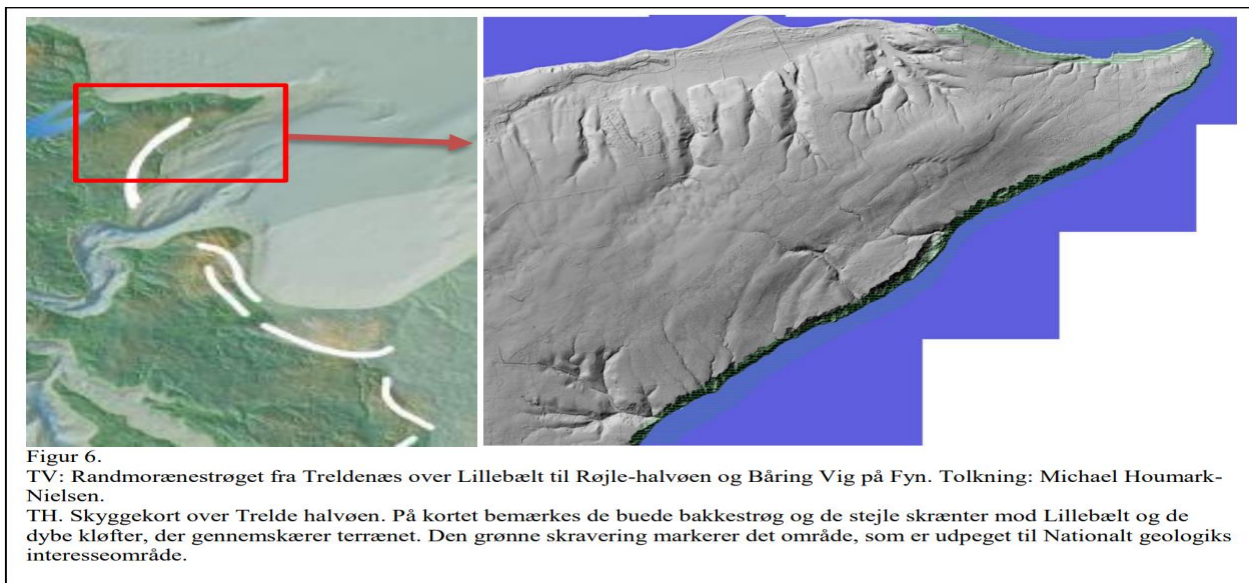
Figur 4. Eksempler på danekræ fra Trelde: Tv: Sølilje. Midt: Hale og kraniedel fra ”sværdfisk”. Th: Fuglekranie. Figurer fra bogen Danekræ – Danmarks bedste fossiler.

I Trelde Klint på nordkysten er et helt særligt geologisk profil synligt, se figur 5. Her har istidens gletsjere sammenpresset ældre lag i folder og flager. Plastisk ler findes også her, men det er især aflejringer fra istidens ældre perioder, der har interesse. Trelde klint viser således aflejringer fra alle de tre seneste istider, men måske mest interessant er en aflejring af søkalk og kiselgur fra Holstein Mellemistiden for ca. 400.000 år siden. Trelde Klint er dermed en nøglelokalitet for forståelsen af Danmarks ældre istidshistorie og har lagt navn til enheden Trelde Næs till.

Figur 5. Geologisk profil fra Trelde Klint. Bemærk at der er tale om et sammenhængende profil. Figur fra bogen: Geologisk set – Det sydlige Jylland.

I forbindelse med fredningsforslaget er man blevet opmærksom på et tredje værdifuldt geologisk fænomen: De buede bakkestrøg i den sydlige del af Treldeklintene nogenlunde parallelt med Lillebæltskysten, se figur 6. Bakkestrøgene er af geologen Michael Houmark-Nielsen tolket som randmoræner med fortsættelse på Nordfyn omkring Båring Vig, og som dannet langs en israndslinje under isens bortsmeltning fra hovedstilsstandslinien i Midtjylland. I sin yderste konsekvens betyder det, at Treldehalvøen i sin helhed fik sin form for ca. 20.000 år siden som en storstilet randmoræne, da isen smeltede bort fra sin yderstilling ved Hovedopholdslinien i Midtjylland. En nærmere undersøgelse er påkrævet, men landskabsstrukturen bør utvivlsomt beskyttes.

Geologisk set er kystlandskabet omkring Trelde Næs i særklasse. Lokaliteten har med andre ord stor forsknings-, undervisningsmæssig og landskabelig værdi og er derfor også udpeget til Nationalt Geologisk Interesseområde og Nationalt Kystområde.

Naturen i skoven

Fredningsforslaget omfatter langt overvejende gammel skov. Skoven består primært af bøgeskov iblandet eg i større eller mindre grad. Underskoven, hvor en sådan findes, består typisk af hassel og tjørn. En mindre del af skoven drives med forskellige former for nåletræ. Omkring 8 % af det samlede skovareal udgøres i dag af nåletræ.

Den yderste del af næsset ejes og drives af Fredericia Kommune. Skovene her drives efter naturnære skovdriftsprincipper med fokus på skovudviklingstypen Eg med ask og avnbøg. I Trolde-skoven, yderst på næsset, er der mulighed for at se vrange bøge – bøgetræer, som er forkrøblede og mangestammede. En del af de vrangle bøge er bevokset med store mængder vedbend.

Figur 7. En af de vrængede bøge i troldeskoven på Trelde Næs.

På næsset er udlagt en bræmme urørt skov langs Lillebæltskysten, ligesom der i Kirstinebjerg Skov, lige syd for fredningsforslaget, også er udlagt urørt skov i den statsejede del af skoven.

Skovene rummer samlet set en varieret skovflora og en artsrigdom ud over det sædvanlige. Forekomsten af sjældne og truede planter, svampe og insekter i skovene er unikt i en national sammenhæng. Mange af arterne i området er såkaldte indikatorarter for gammel skov og er afhængige af et kontinuerligt løvskovdække, dødt ved og et stabilt skovklima. Dertil findes i skredzonerne ud mod Lillebælt nogle særegne vækstvilkår, som giver grobund for en meget specialiseret flora. Det er her, i en bræmme på ca. 300 m langs kysten, at man finder de største biologiske værdier, se bilag 5.

Der er i det forslåede fredningsområde udpeget enkelte naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3, se kortbilag 2. Det drejer sig om et overdrevarsareal på næsset, en række vandløb og et antal mindre søer. Der findes givetvis flere beskyttede naturtyper i skovene jf. skovlovens § 28, men disse er sagsrejser bekendt ikke blevet kortlagt.

Det vil være meningsløst at nævne alle Treldeskovens arter, da der findes så uendeligt mange. I nedenstående fremhæves en del af de særegne arter. En mere fyldestgørende artsliste fremgår i stedet af bilag 6.

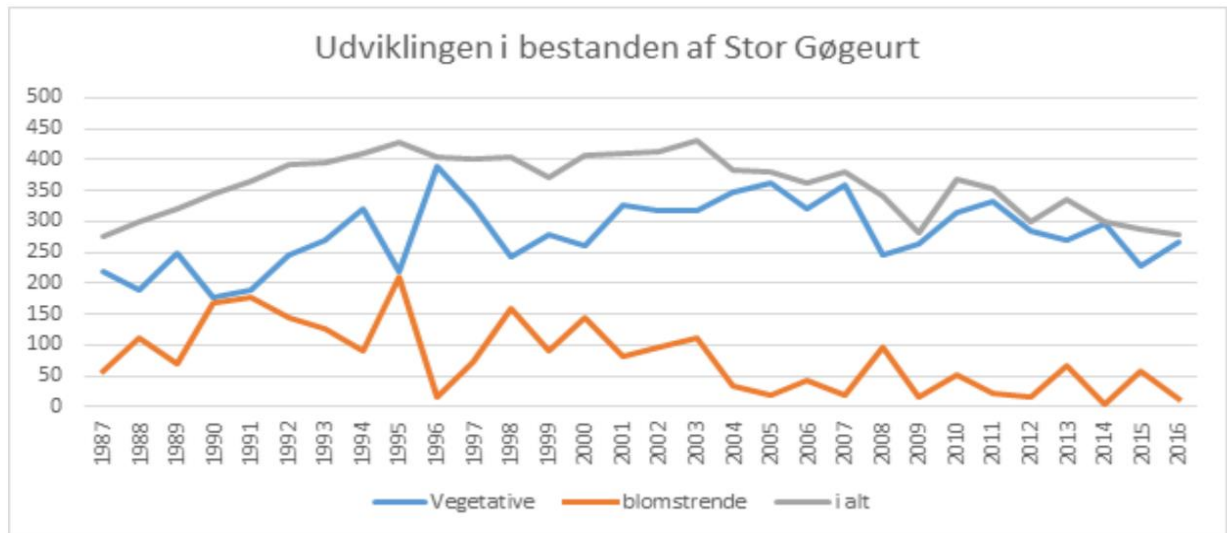
Flora

En af Treldeskovenes karakteristiske plantefamilier er orkideerne. Der findes i alt 11 forskellige arter i og omkring skovene. Det er arter som eksempelvis Langsporet Gøgelilje, Rederod, Ægbladet Fliglæbe, Skovgøgelilje og Stor Gøgeurt. Der henvises til bilag 7 for en nærmere beskrivelse af fredningsområdets orkideer og dens øvrige flora.

Figur 8: Stor Gøgeurt (tv), Langsporet Gøgelilje (mf) og Skovgøgelilje (th) i Treldeskovene. Foto: Bjarne Christensen

Stor Gøgeurt er Danmarks mest imponerende orkidé, når den ofte mere end knæhøje plante om foråret står med sin kraftige, lysegrønne bladroset og sit op til 25 cm lange, tykke aks af smukke, lyse blomster. Den vokser kun fire steder i hele landet, så den er meget sjælden. Den er derfor udpeget til ansvarsart for kommunen. Kommunen har i den forbindelse overvåget bestanden siden 1987, se figur 9. Overvågningsdata viser, at bestanden fluktuerer, men de seneste 10 år har den været faldende. Langsporet Gøgelilje er om muligt endnu mere sjælden end Stor Gøgeurt. Den har kun tre kendte levesteder i Danmark og er tilknyttet bøgeskov

Figur 9. Bestandsudviklingen af Stor Gøgeurt i Treldeskovene.

Alle orkideer i Danmark er fredet og må således ikke plukkes, graves op eller på anden måde skades, men der findes ingen krav til pleje eller særlig skovdrift. Udover orkideerne kan nævnes interessante arter som Skarvgræs, Elfenbens-Padderok, Hylster-Guldstjerne, Lund-Fredløs, Vel-lugtende Agermåne, Tykakset Star og Kæmpe-Star. Fælles for disse er, at de alle er sjældne eller relativt sjældne i Danmark.

Fauna

Skoven er hjemsted for en lang række almindeligt forekommende dyr som ræv, grævling, lækat, egern, firben, stålorm, hugorm mm. og flere sky/sjældne arter, som eks. skovmår og stor vandsalamander.

De mest interessante arter skal man dog se lidt bedre efter for at få øje på. Helt særligt for skovene er nemlig tilstedeværelsen af de mange sjældne insekter, såsom Jordhumble-Svirreflue, Kejserkåbe, Rødlig Perlemorsommerfugl, Hvidbåndet Rovflue, Lille Pupperøver, Okkergul Pletvinge mfl. Det er arter der nyder godt af de særlige forhold i de ekstensivt drevne skove. Flere af dem er såkaldte gammelskovsarter, der indikerer, at området har været skovbevokset i meget lang tid.

Et godt eksempel på en sådan gammelskovsart er den meget sjældne Pragtsvirreflue, se figur 10. Den kan på varme dage i maj og juni findes i skovlysninger i Treldeskovene helt fra byen og ud til næsset. Den er i hele Jylland kun kendt fra denne skov og i resten af landet kun fra nogle få steder på Sjælland.

Figur 10. Pragtsvirreflugen i Treldeeskovene en indikatorart for bevaringsværdige naturskove. Foto: Karsten Thomsen.

Pragtsvirreflugen er især knyttet til lysninger, hvor der er gamle løvtræer. Den kan leve i naturligt væltede bøgestammer og deres hule stubbe i naturskove med bøg, eg og ask. Larven lever i rødderne af bøgestubbe under nedbrydning og i hule bøgestammer. De voksne sidder på solbeskinnede bøgestubbe, sjældnere på solbeskinnede blade eller på jorden ved siden af bøgestammer.

Den smukke flue har i Danmark sin nordligste udbredelse og er af Europarådet udpeget som indikatorart for bevaringsværdige naturskove.

En anden opsigtsvækkende art i Treldeeskovene er Bøgehjorten - billen ser stor og farlig ud, men er ganske harmløs. Navnet har den, fordi den dels lever hovedsageligt i bøgetræer, dels fordi den har to store tænger på hovedet, som minder lidt et hjortegevir. Tængerne bruges til at slås med. Bøgehjorten lever i og ved store døde træer. Her lever dens larve i træet indtil den forpupper sig og kommer frem som en fuld forvandlet bille. Den voksne bille bliver op til 3 cm lang – hvilket er ret stort for en bille. Bøgehjorten er vurderet til at være i tilbagegang på landsplan.

Endnu en karakteristisk art for Treldeeskovene er Løvfrøen som lever i flere vandhuller på de lysåbne arealer i området. I 2013 – 2018 gennemførte Fredericia Kommune et større projekt med at udsætte løvfrøer bl.a. på Trelde Næs. Projektet var en succes og der er nu ynglende løvfrøer

flere steder i kommunen. Løvfrøen er en lille skriggrøn frø med en opsigtsvækkende kvækken der kan høres ved vandhuller forår og sommer ved skumringstid.

Figur 11: Løvfrø på Trelde Næs. Foto: Kim Olsen

Trelde Næs er desuden også en fin ynglelokalitet for skovfugle. Der er bl.a. observeret både Sortspætte og Mellemlagspætte i skovene. Derudover er en fin bestand af Korttået Træløber og Grønspætte ligesom både Natugle, Skovhornugle samt Stor Flagspætte yngler i skoven. Området er også en udmærket fugletræk-lokalitet om foråret, hvor store mængder trækfugle passerer forbi hvert år. I vinterhalvåret er farvandet omkring Trelde Næs hjemsted for meget store mængder edderfugle.

Figur 12. Både Sortspætten (tv), Stor Flagspætte (mf) og Grønspætte (th) forekommer i Treldeskovene. Foto: Mariane L. Jensen

Endeligt kan fra Trelde Næs også opleves mindre flokke af marsvin svømmende gennem Lillebælt, ligesom man kan være heldig at se enkelte eksemplarer af spættet sæl.

Svampe

En almindelig dansk løvskov vil indeholde ganske få – hvis nogen rødlistede arter. I Trelde-skovene er registreret 67 rødlistede svampe. Trelde-skovene er således, uden tvivl, en af de mest værdifulde svampelokaliteter i hele landet. Grunden hertil skal igen findes i den spændende kombination af plastisk ler og ekstensivt drevne skove med lang kontinuitet.

Lokaliteten er kendt for en lang række specielle arter, herunder mykorrhizadannere knyttet til eg, bøg, hassel og avnbøg (Mykorrhizadannende svampe betegner symbiosen mellem en svamp og planternes rødder). Af svampearter kan nævnes Gråbladet Slørhat, der af svampekendere benævnes som områdets signaturart, da Trelde-skovene er det eneste kendte voksested i hele landet. Derudover kan nævnes Guld-rørhat, Sølvskinnende Rørhat, Satans Rørhat, Bleg Rørhat og en lang række Knold-slørhatte med en karakteristisk opsvulmet stok nederst, som kun findes i gamle skove. Nogle af svampene er meget sjældne i Danmark, eks. indigo slørhat (3 fund i DK), Buillards Slørhat (3 fund i DK), Violetflaget Slørhat (6 fund i DK). Endelig er den meget sjældne Køllekantarel genfundet i Trelde Østerskov i 2006. Køllekantarel er fundet 10 steder i DK, hvoraf kun 3 fund er gjort efter 1980.

Senest er der i september 2017 for første gang i Danmark gjort et fund af Pose-Slørhat. Arten er meget sjælden i hele Skandinavien og fundet er derfor lidt af en sensation. Arten er tilknyttet kystskove med gamle løvtræer og solekssponeret kalk- eller lerbund. Når disse sjældne svampe findes, viser det, at det er en unik naturlokalitet. De bedste svampelokaliteter er, ligesom de bedste botaniske lokaliteter, knyttet til en bræmme på ca. 300 m langs Lillebæltskysten.

Figur 13. Pose-Slørhat fra Trelde-skove Østerskov. Foto: Jens H. Petersen

Skoven i naturen

Danmark er oprindeligt et skovland. Efter sidste istid bredte skoven sig og kom til at dække det meste af landet, som den også har gjort det i de tidligere mellemistider. De mange skovtilknyttede arter er igennem millioner af år evolutionært tilpasset til at leve i intakte skovøkosystemer med deres store diversitet af levesteder, hvoraf en del ikke findes i forstligt drevne skove. Arternes tilpasninger lader sig ikke ændre over kort tid, og derfor er arterne stadig grundlæggende afhængige af de samme levesteder, som fandtes i de oprindelige naturlige skove.

Et flertal af landets mere end 30.000 arter er fra naturens hånd tilpasset skoven som levested, og mange truede arter findes kun i skoven. Skovnaturen er således levested for op mod halvdelen af de arter, der findes i Danmark. En opgørelse over, hvor de rødlistede arter findes, viser da også, at ca. 65 % af disse findes i skovene, og omkring 36 % findes kun i skov. Skov er altså den naturtype, der har flest truede og sårbare arter tilknyttet.

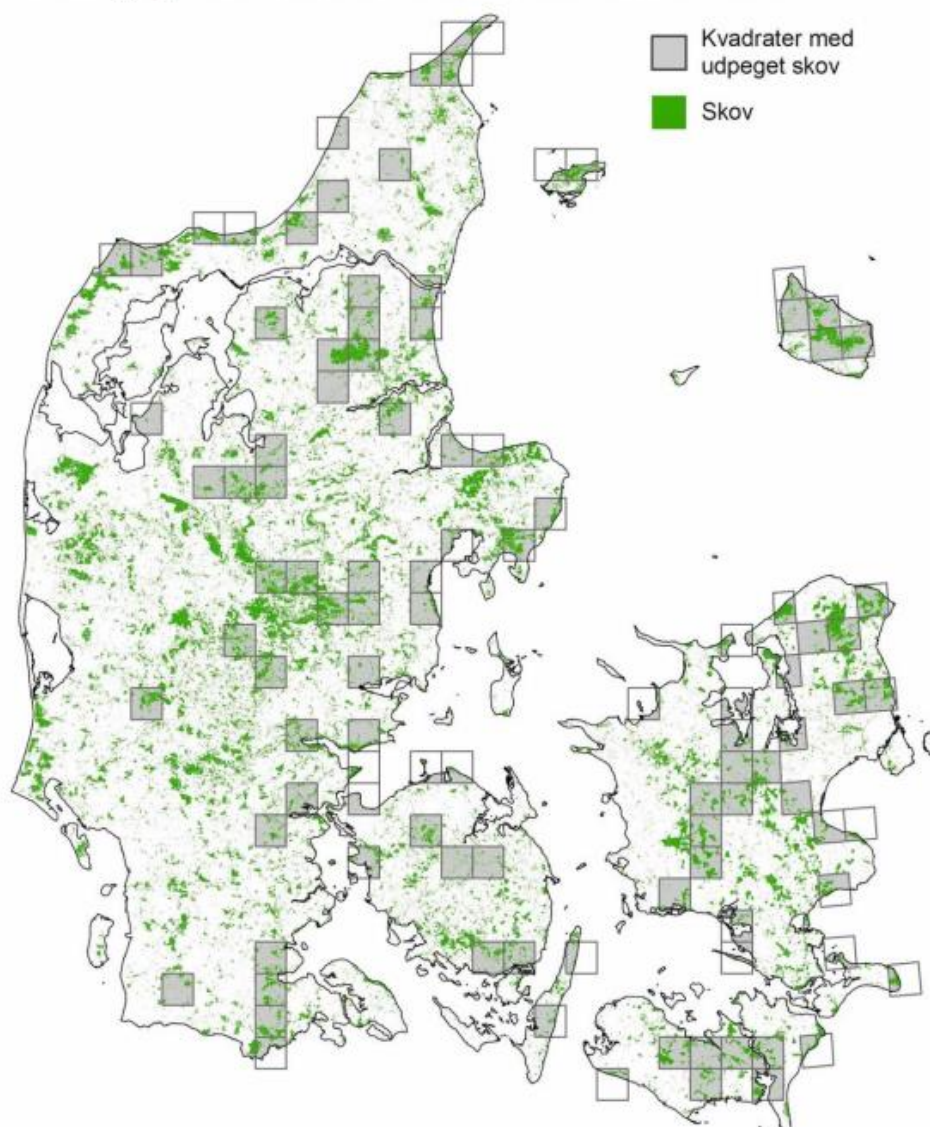
Efter at have været helt nede på ca. 5 % skovdække i Danmark i starten af 1900-tallet, har vi nu ca. 14 % skov. Men selvom tallet er støt stigende, er det ikke ensbetydende med, at der er høj biodiversitet i samtlige danske skove. Skovdriften er nemlig bestemmende for arternes levevilkår. Indførslen af det ordnede skovbrug og en mere intensiv skovdrift har således medført et tab af levesteder for de skovlevende arter. Tabet af levesteder har betydet, at mange arter er forsvundet fra hovedparten af vore skove. Kun i nogle skovlandskaber har kombinationen af lang kontinuitet og skånsom drift betydet, at nogle af de mest følsomme skovarter har overlevet – men i mange tilfælde i små og isolerede bestande, som ikke vil kunne opretholde sig selv på længere sigt.

Inden for biologien taler man om forsinket uddøen for sådanne arter. Med tiden forventes artstallet at falde indtil det afspejler størrelsen, mængden og kvaliteten af levestedet. Det er vigtigt at understrege, at denne uddøen kan tage meget lang tid. For nogle arter måske få årtier, for andre potentielt århundreder. Den forsinkede uddøen betyder til gengæld også, at man kan bremse processen gennem en målrettet indsats, der hvor de sjældne og følsomme arter stadig findes og i områderne omkring dem.

Skovens store betydning for bevaring af biodiversiteten har i stigende grad vundet indpas i naturforvaltningen. Det afspejler sig bl.a. i statsskovene, hvor man er undervejs med at fordoble arealet med urørt skov. Udpegningerne af de urørte skove er bl.a. sket på baggrund af en rapport fra Københavns Universitet – Bevarelsen af biodiversiteten i de danske skove. Rapporten udpeger et

netværk af skove, hvor driften skal ekstensiveres i større eller mindre grad, hvis tilbagegangen i biodiversitet skal standses. Trelde skovene indgår som et af skovområderne i dette netværk, og forfatterne bag rapporten anbefaler, at hele det samlede skovområde på Trelde halvøen udlægges til urørt skov, se figur 14. Endeligt er det værd at bemærke, at Trelde skovene, ud af de 105 skove, som indgår i analysen, er placeret som nr. 5 hvad angår biodiversitet.

De vigtigste skove for biodiversiteten i Danmark

Figur 14. Netværk til bevarelse af biodiversitet i løvskov. Københavns Universitet har beregnet, at minimum 75.000 hektar privatejet og statslig skov skal være såkaldt urørt skov, hvis vi skal bevare Danmarks mange truede skovarter. Men det kan ikke være vilkårlige 75.000 hektar – kortet viser, i hvilke områder skovene skal slippe for motorsavene, hvis minimumsmålet skal holde. Bemærk: Grøn signatur viser al skov, men kun 80 % af løvskoven og en mindre del af nåleskoven i de markerede kvadrater skal indgå i netværket.

Skovdrift og biodiversitet

Mange af de arter, der er tilknyttet skov, er tilpasset et stabilt miljø og spredes kun langsomt og over korte afstande. Det ses tydeligt på skovarter som f.eks. Skovstar, Skovbyg og Druemunke. Arealer med sammenhængende skov er derfor vigtige, hvis biodiversiteten skal tilgodeses. Udover sammenhængen er selve intensiteten af skovdriften også bestemmende for hvilket naturindhold skoven kan have. Der findes udover den traditionelle skovdrift med renafdrift og fladeforyngelse også andre driftsformer, der i stigende grad tilgodeser flere formål samtidigt herunder også biodiversiteten, se figur 15. Det fremgår af figuren at urørt skov er det virkemiddel, som bedst tilgodeser biodiversiteten.

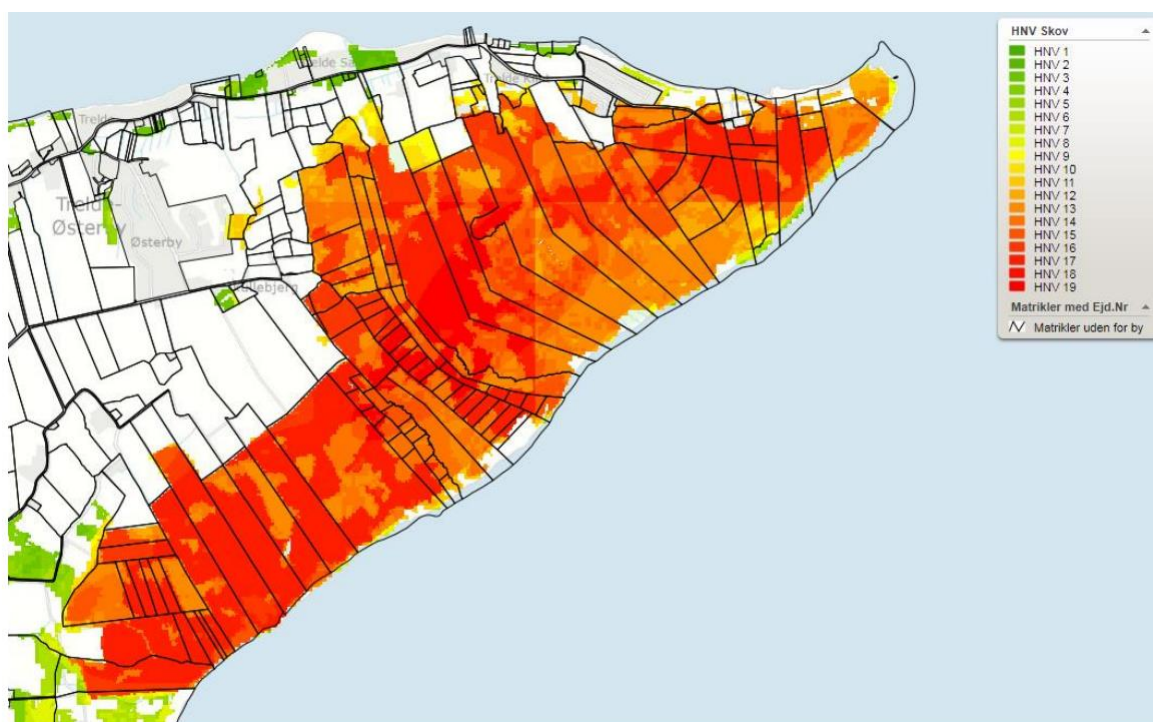
En urørt skov vil med tiden indeholde meget gamle træer og mere dødt ved. Ofte vil store grene være revet af og væltede træer vil ligge i skovbunden. Egestammer kan ligge på skovbunden i mange årtier, måske hundrede år, mens det døde birketræ hurtigt nedbrydes. Når der er døde træer og stammer i mange forskellige stadier af nedbrydning, giver det plads for en meget stor artsrigdom i skoven - det kan være insekter som træbukke og smeldere samt mange forskellige svampearter. Nogle steder vil der opstå lysninger, hvor gamle træer vælter eller, hvor vandet gør det umuligt for træerne at vokse. Den urørte skov vil således med tiden opbygge et meget divers skovbillede.

Figur 15. Virkemidler til fremme af biodiversitet i skov opstillet efter graden af indgreb. De to mørkegrunde kategorier har biodiversitet som formål og de indgreb der evt. sker, er med dette formål for øje. De øvrige virkemidler har flersidigt formål. Biodiversiteten har faldende betydning og træproduktion har stigende betydning med lysere farve. Figuren er fra et notat udarbejdet af Naturstyrelsen 13. april 2016.

De private skove udgør 70 procent af al skov i Danmark og indeholder af historiske grunde de fleste levesteder for truede arter. Treldeskovene har ikke ligget urørt hen, men området vurderes, som tidligere nævnt, at have været skovbevokset siden sidste istid. Dertil har skovene gennem århundreder været drevet relativt ekstensivt. Denne kombination, sammenholdt med de geologiske forhold og sammenspillet med kysten, giver et stort naturindhold og potentiale.

Københavns Universitet og Aarhus Universitet har i fællesskab udviklet et kort over High Nature Value (HNV) i danske skove, se figur 16. Kortet er udarbejdet på baggrund af eksisterende data over arter og indikatorer, som viser, hvor vi har de mest værdifulde skove for biodiversiteten. HNV-kortet viser, at Treldeskovene er særdeles vigtige i forhold at bevare biodiversiteten.

Figur 16. High Nature Value (HNV) skov. Jo mere mørkerøde nuancer, jo højere biodiversitetspotentiale. Kortet er et instrument som er tiltænkt at danne grundlag for prioritering og forvaltning i forhold til skovenes naturværdier.

Kulturspor

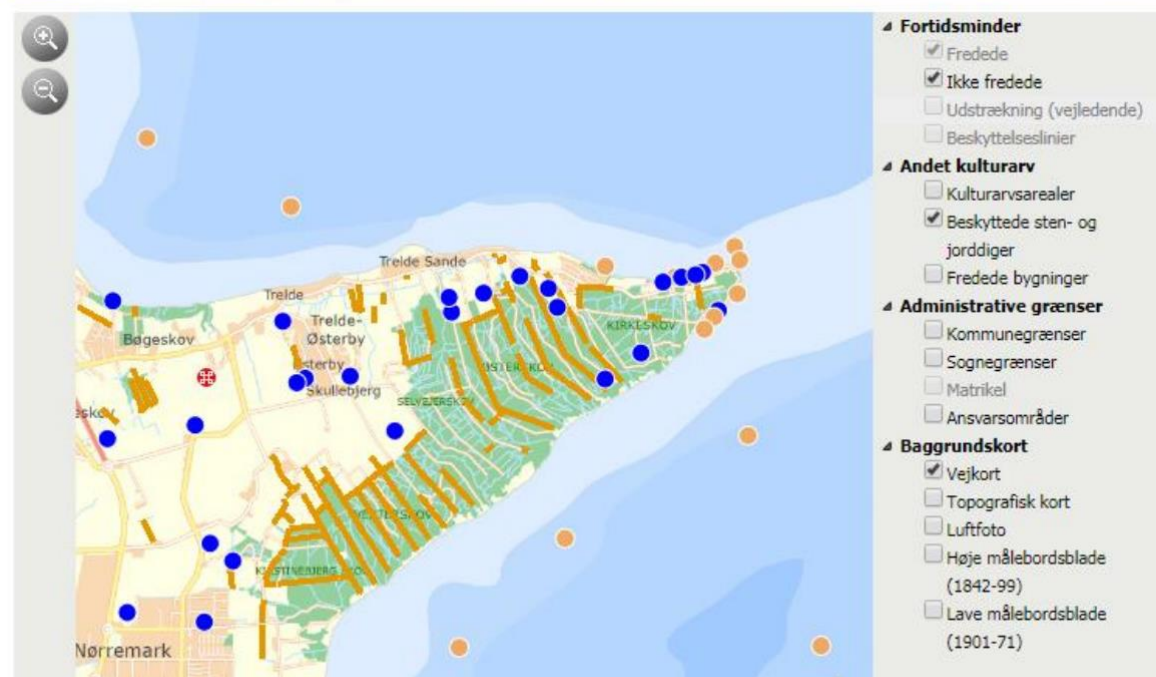
Der har igennem århundreder været stor samhørighed mellem Treldeskovene og Trelde by og de omkringliggende gårde. Skoven er ikke som andre større sammenhængende skove ejet af staten eller et gods. Skovene her tilhører derimod bønderne og lokalbefolkningen og er som sådan en af

Danmarks største såkaldte bondeskove. Historisk har de større skove altid tilhørt kronen, og bønderne havde kun ret til at sanke brænde og holde svin på olden. Men i 1765 blev jorden og skovene solgt til lokale fæstebønder, som derved blev selvejere. Skovområdet mellem Øster- og Vester-skov bærer endnu navnet "Selvejerskov", og de aflange skovparcellerne er nydeligt inddelt af diger, der viser ejendomsgrænserne, se figur 17.

Selvejerbønderne i Trelde måtte gang på gang markere, at skoven hørte til selvejerbønderne og ikke var kronens ejendom. Kronen tiltvang sig ret til jagt i skoven, men kunne ikke disponere over træerne i skoven. Kronens skove i Østjylland var på den tid ellers forhuggede, bl.a. fordi opførslen af Fredericia i årene omkring 1650 krævede meget tømmer til fæstningsværket og bygninger i byen. Byen havde derudover også et stort behov for brænde. Der dannedes en "bæresti" fra skoven over fælleden til Byen. Her bar kvinder, børn og gamle mænd brændeknipper til byen. Den trafik sluttede først efter 2. verdenskrig.

Treldeskovene har dog undertiden været udsat for betydelige indhug i skoven, fx under svenskekrigene i 1657-60, hvor der var ekstra stort behov for brænde og tømmer. Eller da bønderne fik ejerskabet over skovene. Købsprisen var så høj, og for at få råd til både renter og afdrag huggede mange bønder så mange træer ned, at skoven næsten forsvandt. Derudover var det helt op til 1805 almindeligt at have mange husdyr i skoven, hvilket vanskeliggjorde foryngelsen. Skovene har dog historisk set altid været drevet relativt ekstensivt, ligesom de aldrig været udsat for en samlet driftsplan, fordi ejerskabet var fordelt på helt op til 80 forskellige ejere.

Der findes kun få, kendte fortidsminder i Treldeskovene, se figur 17. Der er gjort forskellige arkæologiske fund især fra stenalderen langs kysten på Trelde Næs, men ikke mange i selve skoven. En mulig forklaring kan være, at området har været skov "siden Arilds tid". Af kulturhistoriske spor fra nyere tid kan nævnes sten- og jorddiger, gamle savgrave hvor skovarbejderne har skåret træet op og svenskergravene hvor Treldebønderne flygtede ud under svenskekrigene.

Figur 17. Kulturarv i Treldeeskoven – De fredede fortidsminder (blå cirkler) og de ikke fredede (orange cirkler). Beskyttede jord og stendiger (orange streger). Udsnit fra Kulturministeriets hjemmeside – Fund og fortidsminder.

Selve næsset har haft en lang række sagnomspundne ejere gennem tiden. I den tidlige middelalder var det den fredløse grev Trolle, også kaldet Næsekongen, der huserede på næsset. I det 14.-15. århundrede hørte Trelde Næs under kronens skovgods. Siden var der strid mellem flere af de omkringboende godsejere om rettighederne til området. Det gjaldt især retten til det gode sildefiskeri, som Trelde Næs var berømt for.

I 1919 opkøbte direktør Harald Plum Trelde Næs. Han lod kort tid efter opføre flere bygninger, der stilmæssigt passede godt ind i omgivelserne – bl.a. Troldehuset beregnet til beboelse tæt ved næssets yderste spids og Bertels have - et oprindeligt gæstehus og sommerrestaurant.

Husene på Trelde Næs og Kulvig Havn, der er opført i 1920'erne, fortæller en historie om udnyttelse af skoven med savværksdrift og udskibning af forarbejdet træ, samt grus og stenmaterialer fra råstofudnyttelse i strandvoldene langs Vejle Fjord. Bygningerne udtrykker nationalromantik, idet de blev opført i bindingsværk.

Skovdrift har altid været vigtig på Trelde Næs. I 1919 anlagde Harald Plum en lille havn til bl.a. udførsel af træ ud for den savværksbygning, som han samtidig lod opføre. I savværket blev især opskåret egetræ til bindingsværk. På en forhøjning i terrænet vest for Kulvig Havn er opstillet en mindesten for Harald Plum, der som ejer af Trelde Næs i årene omkring 1920 var ophavsmand til flere erhvervsaktiviteter i området.

Også tyskerne har haft fingrene i næsset. Den tyske værnemagt opstillede her et kystbatteri under 2. verdenskrig for at beskytte indsejlingen til Lillebælt. Fundament er fortsat bevaret.

Senere var næsset i en lang årrække ejet af den excentriske københavnske restauratør, Fru Ane Ryholt, der holdt Trelde Næs lukket for offentligheden. Der er nu opstillet en bronzebuste af hende tæt på Troldehuset.

Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgang til de private skove reguleres af naturbeskyttelseslovens kap. 4. Det er således muligt at færdes på veje og stier i de private skove. Det yderste af Trelde Næs blev i 1966 opkøbt af Fredericia kommune. Samtidig blev der åbnet for offentlig adgang på næsset, som tidligere var totalt lukket.

I dag er der således offentlig adgang til det smukke naturområde på Trelde Næs. Troldehuset er nu ombygget til lejrskole, og det tidligere savværk er omdannet til naturcenter. Bertels have har siden 1985 været indrettet til naturskole for Fredericia kommunale skolevæsen. Bybussen kører til parkeringspladsen ved Avlsgården, hvorfra der er adgang til den fine badestrand og flere stier.

Friluftsliv

Tredenæs anvendes flittigt som udflugtsmål. Det er et af Danmarks mest besøgte naturområder og der afholdes tit natur- og friluftsansættelser i området. Det er bl.a. en årlig tradition at afholde ”skovens dag” på næsset, hvor der typisk er 6-800 besøgende.

I naturcenteret findes en ”grejbank”, hvor man gratis kan låne udstyr til aktiviteter i naturen, såsom krabbe-fiskestænger, fiskenet, båludstyr m.m. Grejbanken er åben i dagtimerne. Her findes der også ”oplevelseskort”. Med et oplevelseskort i hånden kan du gå på opdagelse efter nogen af de talrige svampe.

Stranden på næssets nordlige kyst er et yndet udflugtsmål og badestranden har ”blå flag”.

Der findes bl.a. to shelterpladser og en primitiv overnatningsplads i den kommunalt ejede skov.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Det yderste af Trelde Næs er underlagt en fredning – Trelde Næs reg. nr. 00075.00. Fredningen skete som en frivillig fredning, hvor offentligheden i princippet fik adgang til næsset, men dog således at ejeren kunne lukke skoven og næsset fra 15. juni til 15. august. Så reelt var der tale om at næsset ikke blev brugt rekreativt. Det ændredes med kommunens køb af ejendommen i 1966. Fredningskendelse vedlagt som bilag 4.

Zonestatus

Det samlede fredningsforslag er beliggende i landzone.

Nationalplanforhold

Danmarks Naturkanon

Treldeskovene indgår som et af i alt 15 unikke naturområder i Danmarks Naturkanon. I 2018 blev Trelde Næs og Treldeskovene udpeget til at indgå i Danmarks Naturkanon. Området er udvalgt pga. den særlige geologi, det store naturindhold og mulighed for store naturoplevelser.

Nationalt Geologisk Interesseområde

Kyststrækningen er som beskrevet i afsnit 3 udpeget til Nationalt Geologisk Interesseområde – nr. 96. Udpegningen bygger primært på tilstedeværelsen og synligheden af plastisk ler, samt en geologisk profil med synlige lag fra 3 istider. Nationalt Kystområde Kyststrækningen har national interesse på grund af skrænterne med de store udskred af plastisk ler.

Kommuneplanforhold

Området er i kommuneplanen udpeget Økologisk forbindelse, Område med naturbeskyttelsesinteresser, Bevaringsværdigt landskab og Værdifuldt kulturmiljø og delvist som en del af Naturpark Lillebælt.

Lokalplanforhold

Der er udarbejdet en lokalplan for campingpladsen på Trelde Næs (lokalplan nr. 187 – Campingplads ved Trelde Næs). Fredningen berører den yderste del af campingpladsen ud mod Vejle Fjord. Området er i lokalplanen (delområde 2) udlagt til grønt område og sikrer offentligheden adgang til arealet. Fredningsforslaget regulerer ikke på lokalplanen.

Øvrige planforhold

For arealerne ejet af Fredericia Kommune på Trelde Næs findes en fredningslignende deklARATION. Deklarationen fastsætter bestemmelser om bl.a. løvskovsdrift gennem naturforyngelser og selvfor-nyngelser, så vidt det er muligt, og plukhugst- drift, hvor det er forstligt muligt, samt delvis fjernelse af eksisterende nåletræsbevoksninger. Deklarationen vedlægges som bilag 4.

Skovarealerne i fredningsforslaget er alle Fredsskovsarealer.

Området i kommunens naturkvalitetsplan udpeget som særligt fokusområde.

Forslag til fredningsbestemmelser:

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at,

- bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv.
- sikre og udvikle gunstige forhold særligt for arter tilknyttet gammel løvskov.
- medvirke til at sikre Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter.
- sikre fri dynamik på kyststrækningen mellem Hyby Fælled og Trelde Næs.
- sikre områdets geologiske værdier.
- sikre og forbedre offentlighedens adgang og områdets rekreative kvaliteter.
- formidle de naturmæssige og kulturhistoriske værdier tilknyttet området og brugen heraf.

§ 2 Bevaring af området

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, som primært er karakteriseret ved løvskovsdomineret skov, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation efter § 12.

Stk. 2. Ejendomme må ikke udstykkes og eksisterende matrikelskel skal bevares.

Stk. 3. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

Driften, anvendelsen og plejen tilrettelægges så fredningens formål opfyldes.

Stk. 2. Urørt skov:

- De på fredningskortet markerede skovarealer udlægges til urørt skov. Der må i den urørte skov ikke udføres nogen former for forstlig drift eller jordbearbejdning. Foryngelsen af skoven skal ske ved fri naturlig selvforryngelse. Udgåede træer, stubbe og dødt ved må ikke fjernes.
- Der må kun foretages hugst/beskæring for, at offentligheden kan færdes sikkert og ubesværet på veje, stier og offentlige arealer, samt for at fjerne ahorn, ikke hjemmehørende træer og invasive arter. Veje og stier kan i øvrigt friholdes for væltede træer og nedfaldene grene.
- Fredningen er ikke til hinder for, at der i den urørte del af skoven foretages en aktiv forvaltning med fokus på at minimere negative effekter af den hidtidige forstlige drift, samt at genskabe naturlige dynamikker, som er en forudsætning for at opretholde og udbygge skovenes samlede biodiversitetspotentiale. Det kan være tiltag til fremme af naturlig skovstruktur, succession eller hydrologi. Sådanne naturforbedrende tiltag skal indgå i den til hver tid gældende plejeplan. Det overordnede mål er dog, at skovene med tiden bliver så selvforvaltende som muligt, med mindst mulig indgriben.
- Fredningen er ikke til hinder for at ejendomme, der afledt af fredningen udelukkende består af urørt skov, må udtage max. 10 rm brænde til eget forbrug pr. år. Udtaget 22 skal ske med størst muligt hensyn til de biologiske værdier og godkendes af plejemyndigheden inden hugsten påbegyndes.

Stk. 3. Øvrige skovarealer:

- De øvrige skovarealer skal drives på en naturskånsom måde med løbende bevaring af et større antal gamle træer og et stabilt skovklima med et vedvarende skovdække. Skovdriften skal være ekstensiv og sikre opretholdelse og udvikling af biologiske værdier.

- Der må ikke gødes eller anvendes pesticider.
- Renafdrifter skal så vidt muligt undgås, men kan udføres i begrænset omfang. Der må ikke renafdrives sammenhængende løvskovsarealer på over 0,5 ha ad gangen. Undtaget er bevoksninger hvor eg er hovedtræ; disse kan renafdrives i et skovdyrkningsnødvendigt omfang.
- Efter at fredningen er trådt i kraft, skal lodsejeren i dialog med plejemyndigheden udpege min. 5 hovedtræer på hver ha med en brysthøjdediameter på min. 50 cm til naturligt henfald. Træerne markeres fysisk og noteres i skovkort, så de kan lokaliseres efterfølgende. Udpegnin-gen skal så vidt muligt gå på de biologisk mest værdifulde træer. Undtaget kravet om udpegning af disse ”veterantræer” er nåletræsbevoksninger.

Ved plantning eller såning skal der anvendes hjemmehørende træarter og buske, jf. den til enhver tid gældende definition anvendt af Miljø- og Fødevareministeriet - for tiden ”40 danske træer og buske”. Der må dog forekomme spredt indblanding af andre træarter (max. 10% pr. ha). Den spredte indblanding kan eks. være ammetræer, herunder nåletræer

- Eksisterende nåletræsbevoksninger (inkl. juletræs- og pyntegrøntkulturer), jf. kortbilag 2, kan opretholdes og drives som hidtil. Dog skal forbud mod pesticider og gødning respekteres senest 10 år efter fredningens gennemførelse. Undtaget er sprøjtning mod snudebilleangreb.
- Fredningen er ikke til hinder for biodiversitetsfremmende tiltag, yderligere ekstensivering, ophør af forstlig drift eller udlægning af åbne naturarealer (jf. skovlovens bestemmelser) på de øvrige skovarealer.

Stk. 4. Lysåbne arealer: De på fredningskortet markerede lysåbne arealer må ikke tilplantes, omlægges, gødes eller sprøjtes.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning med dertil hørende hegning.

§ 4 Bebyggelse

Der må ikke etableres nye boliger i området, herunder hverken i eksisterende bebyggelse eller som nybyggeri.

Stk. 2. Der må ikke opføres anden ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden

tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur ”bebyggelse med have og gårdsplads”.

Undtaget herfra er bygninger/anlæg på offentlige arealer (eksempelvis udvidelse/ændringer af Naturcentret, Naturskolen og Troldehuset mv. inkl. afledte påkrævede tilstandsændringer af nærliggende udenomsarealer), samt shelters og friluftsfaciliteter jf. § 5 stk. 5.

Stk. 3. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende lovlige bygninger på private arealer er tilladt, men kræver Fredningsnævnets tilladelse mht. landskabelig påvirkning og tilpasning til eksisterende bebyggelse. Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne/arbejdsskure op til 10 m², der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger). Fredningen er ej heller til hinder for opstilling/opsætning af midlertidige faciliteter/pavilloner ifm. offentlige arrangementer.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter plejemyndighedens godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, kystsikring, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til P-pladser, boliger og driftsbygninger. Eksisterende kystsikring kan vedligeholdes.

Stk. 2. Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må kun finde sted midlertidigt.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner, mountainbikebaner m.m. er ikke tilladt.

Stk. 4. Der må alene opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Fredningen er ikke til hinder for anden hegning i forbindelse med naturpleje efter plejemyndighedens godkendelse af udformning, størrelse og placering og offentlighedens adgang. Sædvanlige hegn omkring nyplantninger og foryngelser er tilladt såfremt disse fjernes igen inden 10 år. Hegn skal holdes i jordfarver.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af informationstavler mhp. formidling i området og ej heller borde, bænke, skraldespande, trapper, spang, broer og friluftsfaciliteter (herunder shelter, overnatningsplads mm.) efter plejemyndighedens godkendelse.

Stk. 6. Der må ikke anlægges nye veje og stier uden plejemyndighedens godkendelse. Almindelig vedligeholdelse af eksisterende veje og stier er fortsat tilladt.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af offentlige parkeringspladser og stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for etablering af stenrev.

§ 6 Terrænændringer mv.

Terrænændringer herunder råstofindvinding er ikke tilladt. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres eller deponeres inden for fredningsområdet.

Stk. 2. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 3. Eksisterende dræn og grøfter kan vedligeholdes i de § 3 omtalte ”øvrige skovarealer”. På de urørte skovarealer må alene gennemgående dræn og grøfter vedligeholdes.

Stk. 4. De på fredningskortet markerede sten og jorddiger må ikke nedlægges. Gennembrud ifm. f.eks. stier er acceptabelt.

§ 7 Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger som udgangspunkt de almindelige bestemmelser i gældende love. Herunder gælder bl.a. at gående kan færdes overalt på de offentlige arealer (fladefærdsel).

Stk. 2. De nye skovstier og eksisterende veje og stier (markeret med særlig signatur på fredningskortet) er åbne for offentligheden til fods eller cykel, med undtagelse af ”bærestien”/trampestien, som kun er åben for gående.

Stk. 3. De nye skovstier og holdepladser skal etableres og vedligeholdes af plejemyndigheden. Den nøjagtige linjeføring fastlægges af plejemyndigheden og der skal gives lodsejeren mulighed for at udtale sig om placeringen.

Stk. 4. De nye skovstier skal anlægges som rekreative skovstier, tilpasset natur og landskab. Stierne kan anlægges med op til ca. 2 m i bredden excl. udlæg afhængigt af forholdene. Plejemyndigheden skal i øvrigt etablere de nødvendige spange og broer til at sikre sammenhæng i stisystemet.

Stk. 5. Eksisterende veje og stier mv., som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges og plejemyndigheden kan evt. forbedre fremkommeligheden/tilgængeligheden efter behov og skabe forbindelse til det øvrige stisystem. Plejemyndigheden skal godkende, at stier, veje og markvejes nuværende tracé ændres, med udgangspunkt i at den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 6. Offentligheden har ret til at færdes til fods på ”bærestien”/trampestien, jf. Kortbilag 1. Plejemyndigheden skal løbende foranledige sikring/forlægning af stien således, at den er farbar og forsvarlig at færdes på året rundt og gennemgående (ved hjælp af spang, broer, grus, armering mv.) også efter skred i skrænten. Plejemyndigheden skal sikre at stien/færdslen ikke forringer naturværdier unødigt og at der samtidig er forbindelse til de øvrige stisystemer i området (evt. ved at forlænge disse). Plejemyndigheden skal etablere de nødvendige spange/broer til at sikre sammenhæng i stisystemet. Plejemyndigheden kan opsætte foranstaltninger som chikaner eller bomme til regulering af færdsel på stien.

Stk. 7. Plejemyndigheden kan til enhver tid skilte, ruteafmærke på træer og opsætte informationstavler på trampestien samt de nye skovstier og eksisterende veje/stier jf. kortbilag 1.

Stk. 8. Hvor adgang til de på fredningskortet udpegede stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger eller lignende, eller ved at føre stien udenom foldene.

Stk. 9. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området. Og plejemyndigheden har i øvrigt ret til kørsel på veje og stier og til at observere udviklingen af flora og fauna i det fredede område.

Stk. 10. Større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov, i urørt skov og på veje og stier i hele skovområdet kræver tilladelse fra plejemyndigheden; som forinden orienterer lods-ejerne herom.

Stk. 11. Etablering af stisystemer mm. skal realiseres inden for 2 år efter at fredningen er endelig gennemført.

§ 8 Naturpleje og Naturgenopretning

Fredericia Kommune er plejemyndighed på de private og kommunalt ejede arealer, mens den administrerende statslige myndighed er plejemyndighed på de statsejede arealer.

Stk. 2. Plejemyndighederne gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

Stk. 3. På privatejede arealer har plejemyndigheden ret til uden udgift for vedkommende ejer, at foretage plejearbejder, når ejeren er underrettet derom og har haft mulighed for selv at lade arbejdet udføre. Det kan eksempelvis være:

- Træffe foranstaltninger til fremme af et rigt og varieret dyre- og planteliv herunder at sikre og om muligt forbedre levevilkårene for sjældne arter af dyr og planter tilknyttet gammel løvskov.
- Sikre at stier og trampespor holdes åbne for offentligheden.
- Bekæmpe arter, der er angivet på Miljøstyrelsens liste over invasive arter.

Stk. 4. Plejemyndighederne har, uanset fredningen, som hidtil pligt til at pleje egne naturarealer, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for naturgenopretning, der udmønter fredningens formål. Naturgenopretningsprojekter skal gennemføres i overensstemmelse med et nærmere beskrevet projekt, som forinden er forelagt berørte myndigheder og lodsejere, tilstødende lodsejere,

forpagtere, grundejerforening r og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse samt godkendt af Fredningsnævnet.

Stk. 6. Plejemyndigheden skal godkende formidlingsmæssige aktiviteter, som har til formål at øge offentlighedens viden om naturforhold (herunder mindre fældninger, beskæringer mv.) og /eller aktiviteter, som vurderes ikke at have negativ indflydelse på områdets værdier (f.eks. træklating, rappelling mv.)

§ 9 Plejeplaner

Plejemyndighederne udarbejder en fælles plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Herefter laves plejeplaner efter behov.

Stk. 2. Plejeplanen skal redegøre for naturplejeforanstaltninger og evt. mindre anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret.

Stk. 3. Der skal gives grundejere og Danmarks Naturfredningsforening mulighed til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Stk. 4. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje og tilsyn af fredede arealer, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

§ 10 Jagt

Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 11 Forhold til Lov om skove (bonus).

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 38 stk. 7, jf. Skovlovens § 9 nr. 3 erstatter denne fredning tilladelser efter Skovloven for så vidt angår tilladelse til, at skovarealer der i henhold til § 3 udlægges til urørt skov, får status som sådan.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 13 Ophævelse af eksisterende deklARATION og fredning

Fredningen af Trelde Næs - reg. nr. 00075.00 - fra 1930 ophæves med gennemførelsen af nærværende fredning. Ligeledes ophæves Vejle Amts deklARATION af 25. marts 1968 – j.nr. 22-22-4-66 – vedr. bestemmelser om arealernes drift og brug.

§ 14 Retsvirkning

Med Fredningsnævnets offentlige bekendtgørelse af sagens rejsning, jf. Naturbeskyttelseslovens § 37, får bestemmelserne for de skovarealer, der i henhold til § 3 er omfattet af bestemmelserne for skovarealer der udlægges til urørt skov, retsvirkning jf. § 37, stk. 3 i samme lov.
...”

Forslaget er vedlagt blandt andet følgende bilag:

Bilag 5 – Udtalelse fra Københavns Universitet – Center for Makroøkologi, Evolution og Klima

Dato: 2019

CENTER FOR MAKROØKOLOGI, EVOLUTION OG KLIMA

Danmarks Naturfredningsforening

v/ Kaare Tvedergaard Kristensen

NOTAT

1. NOVEMBER 2018

Vedr. Fredning af Trelde Skov

DIR 51 33 09 91

Forfatter Jacob Heilmann-Clausen

MOB 23 83 99 97

Treldeskovene ved Fredericia hører til de biologisk set mest værdifulde i Danmark i kraft af:

- Begrænset indflydelse af ordnet skovdrift baseret på renafdrifter og skærmforyngelser, og derfor følgende høj vedplantediversitet og strukturel variation.
- Undergrund med store forekomster af tertiært plastisk ler med stort indhold af basekationer.
- Udskridningsdynamik mod Lillebælt som følge af kysterosion og undergrund som medfører en meget varieret vegetation omfattende alle naturlige successionstadier fra blottet ler til gammel skov over en gradient fra våd til tør bund.
- Sydøst-eksponering mod Lillebælt som skaber et lokalt varmt mikroklima med forekomst af mange sydlige arter.

Den komplekse ejerstruktur har i et vist omfang medvirket til at sikre disse værdier indtil nu, men en stigende centraliseret ejerstruktur og et øget fokus på energitræ i skovbruget udgør en betydelig trussel fremadrettet.

En fredning af Treldeskovene er derfor af afgørende vigtighed for at sikre de enestående naturværdier for fremtiden. I den forbindelse er det af afgørende vigtighed at dele af skovene sikres mod tømmerorienteret skovdrift. Dette er ikke mindst vigtigt langs kysten af Lillebælt som helt uden sammenligning indeholder de største naturværdier, med forekomst af talrige rødlistede arter. Sikring af en urørt kystbræmme langs Lillebælt vil på kort sigt sikre mod at hugstmodne træer fældes og at der ikke sker unaturlige ændringer i træartssammensætningen, fx

plantning af nåletræer. Begge processer har lokalt ødelagt levesteder for truede arter i skovene. På længere sigt vil urørt skov føre til et markant styrket naturindhold, med langt større forekomst af gamle træer, dødt ved og spontane succesionsprocesser. Dette vil sikre bedre overlevelse for populationer af truede arter der allerede lever i skovene, men indebærer desuden et potentiale for nyetablering af nationalt truede arter fra omgivende skove.

I forhold til virkemidlet urørt skov gælder to grundregler. For det første gælder arts-areal kurven som er en biologisk grundlov der tilsiger at antallet af arter og individer stiger med areal og med mængden af de levesteder som sikres, i dette tilfælde ved at ophøre aktiv skovdrift. Derudover gælder den regel at antallet af spontane, pladskrævende processer der kan opretholdes stiger med det urørte areal. Disse hensyn skal naturligvis vurderes under hensyn til de økonomiske omkostninger ved at ophøre skovdrift.

Specifikt i Trelde-skovene er det særligt vigtigt at sikre at de spontane processer langs kysten af Lillebælt, kan udfolde sig i videst muligt omfang. Dette kræver ikke kun at selve skredterasserne sikres som urørte, hvilket i store træk er tilfældet i dag, men også at den bagvedliggende skov på den høje bund sikres i et bælte langs kysten. Her vil jeg fagligt vurdere at en bræmme på mindst 300 meter vil sikre opretholdelse af disse processer i overskuelig fremtid. En bredere bræmme vil naturligvis sikre en endnu bedre beskyttelse og vil samtidigt give rum for flere naturlige dynamikker, herunder stormfald, lysbrønds-dynamik og naturlige grænsnings-dynamikker, uafhængigt af kystdynamikken. En smallere bræmme af urørt skov vil derimod kompromittere beskyttelsen af de unikke kystdynamikker, især hvis der ikke defineres særligt store hensyn i en eventuel bufferzone. En urørt bræmme på 200 meter med en 100 meter bred bufferzone med særligt hensynsfuld plukhugst-drift vil kunne fungere som et minimalt kompromis.

Budgetoverslag:

Danmarks Naturfredningsforening har udarbejdet følgende budgetoverslag for fredning af Treldeskovene i Fredericia Kommune:

Danmarks Naturfredningsforening og Fredericia Kommune rejser om kort tid fredningssag for Treldeskovene i Fredericia Kommune, i alt ca. 640 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Fredericia Kommune ejer knap 100 ha af fredningsområdet og Staten (Søfartsstyrelsen) ejer ca. 1 ha. Resten er fordelt på 52 private lodsejere, hvoraf de fleste ejer under 5 ha, mens nogle få ejer arealer af betydelig større størrelse. Det er således kun de 52 private lodsejere, som tilkendes erstatning for samlet 539 ha.

Sagsrejser nedlægger påstand om at fredningssagen er af national betydning og gør opmærksom på at fredningserstatningernes samlede størrelse overstiger 2. mil. kr. Kommunen anmoder derfor om at staten yder 90 % af erstatningerne.

Af det samlede fredningsareal er 9 ha udpeget efter naturbeskyttelseslovens § 3 som beskyttet natur. Fredningsforslaget medfører ikke yderligere restriktioner for disse arealer, hvorfor de ikke er erstatningspligtige.

211 ha af det samlede fredningsforslag er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 15. Der ydes ikke grundtakst for disse arealer.

Den overvejende del af fredningsforslaget, i alt 611 ha, er registreret som fredskov, jf. skovloven. Der ydes ikke grundtakst for disse arealer. Som følge af fredningsforslagets § 3, ekstensiveres skovdriften for de ”øvrige skovarealer”:

- 1. Løvskov:** Der henvises til NMKN's afgørelse af 31. maj 2016 om fredning af Søheden Skov i Brønderslev og Frederikshavn Kommune (sag nr. NMK-520-00059). Her tilkendes erstatning for løvtræbinding på arealer, der i dag er skov, på 8.000 kr./ha. Erstatningen kompenserer for begrænsning i valg af træarter i fredskov og anden skov. Danmarks

Naturfredningsforening vurderer, at bestemmelserne i nærværende fredningsforslag er mindre restriktive og erstatningsoverslaget estimeres for ”øvrige skovarealer” – (løv), således til **7000 kr./ha**.

- 2. Nåleskov:** Som følge af fredningsforslagets § 3, stk. 3 bliver der forbud mod gødskning og begrænsning på anvendelsen af pesticider på arealer med nåleskov 10 år efter fredningen er endeligt gennemført. Der estimeres en fredningserstatning svarende til fredningsgrundtakst for disse arealer der i alt udgør 44 ha.

- 3. Urørt skov:** Som følge af fredningsforslagets § 3 skal der udlægges i alt 168 ha urørt skov.

Der henvises til NKN's afgørelse af 15. marts 2002 om fredning af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætte Holm og omliggende havområder (sag nr. NKN 97-111/420-0004). Her tilkendes erstatning for udlæg af urørt skov på hhv. 50.000 (Klasse 1), 30.000 (klasse 2), 15.000 (klasse 3) og 0 kr. (klasse 4) kr/ha. De forskellige klasser henviser til bevoksningens alder, jordens bonitet mm.

Der henvises yderligere til NKN's afgørelse af 18. marts 2009 om fredning af Agernæs Storskov i Nordfyns Kommune (NKN-111-0035). Her tilkendes erstatning for udlæg af urørt skov på hhv.: 50.000 kr. /ha for udlæg af gammel eg til urørt, 40.000 kr./ha for yngre eg og bøg til urørt og 20.000 kr./ha for eg der overgår til urørt skov om 100 år med hugst indtil da. Dertil har taksationskommissionen fastsat erstatning på 130.000 kr./ha for gammel hugstmoden eg (100-150 år gamle).

Der henvises endeligt til NKN's afgørelse af 30. april 1996 om fredning af arealer af Baggesvogn Gods i Hjørring kommune (sag nr. 111/800-0001). Her tilkendes erstatning for udlæg til urørt skov på 20.000 kr/ha. Skovarealerne var i praksis allerede urørt skov med en gennemgående ringe vedmasse og det kuperede terræn vanskeliggjorde skovdriften. Samme forhold gør sig gældende for dele, af det i fredningsforslagets, forslåede udlæg af urørt skov.

Det vurderes således på baggrund af ovenstående fredningsafgørelser og fredningsområdets topografi, jordbundsforhold og tilgængelighed, at fredningserstatningen for urørt skov gennemsnitligt bør fastsættes til **40.000 kr./ha**.

Det skal bemærkes, at skredzonen ud mod Lillebælt og vandfladen er fratrukket i arealberegningen, da arealernes beskaffenhed umuliggør rationel skovdrift. Det lægges op til, at der for arealer i skredzonen udbetales et beløb svarende til grundtakst for ny fredning. Offentlig skov er ligeledes fratrukket, da der ikke udbetales erstatning for offentligt ejede arealer.

- 4. Lysåbne arealer:** Endeligt er der som følge af fredningsforslagets § 3, stk. 4 forbud mod tilplantning, omlægning, gødning og sprøjtning på de lysåbne arealer. Der er i alt 29 ha lysåbne arealer i fredningsforslaget. Heraf er 23 ha offentligt ejet og/eller udpeget efter naturbeskyttelseslovens § 3, som beskyttet natur og er som sådant ikke erstatningspligtigt. Der skal således tilkendes erstatnings i alt 6 ha. Af de 6 ha er 4 ha fredskov og 1 ha er omfattet strandbeskyttelseslinjen, hvorfor der ikke ydes grundtakst for disse arealer. Der henvises til Naturklagenævnets afgørelse af 11. juni 2009 om fredning af den nordligste del af Flyvestation Værløse og tilstødende arealer omkring Præstesø og Søndersø i Furesø Kommune (NKN-111-00039). Her tilkendes erstatning 40.000 kr./ha for forbud mod sprøjtning, kalkning og gødskning. Det vurderes således at erstatningen kan fastsættes til hhv. **40.000 kr./ha og 36.300 kr./ha** for de lysåbne arealer.

	Areal	Regulering	Erstatning kr./ha.	Bemærkninger	I alt kr.
1	387	Løvskov - Skov med begrænset regulering (bevarelse af 5 træer/ha og forbud mod renafdrift over 0,5 ha)	7000	Øvrige skovarealer (Løvskov) Jf. fredningsforslagets § 3.	2709000
2	44	Nåleskov	3700	Øvrige skovarealer (Nåleskov) Jf. fredningsforslagets § 3.	162800
3	69	Urørt skov	40.000		2760000
4	5	Lysåbne arealer – forbud mod tilplantning, sprøjtning mm.	36.300	Omfattet af Fredsskov/strandbeskyttelse	181500
	1	Lysåbne arealer – forbud mod tilplantning, sprøjtning mm.	40.000		40.000
	Sti (meter)		Erstatning (kr./m)		
5	3298	Ny sti	60		197880
6	14950	Eksisterende sti	15	Forbud mod nedlæggelse	224250
	I alt				6275430

Budgetoverslaget har været i høring hos Miljøstyrelsen, der den 5. april 2019 har oplyst, at budgetoverslaget ikke giver anledning til bemærkninger.

Sagsrejsere har den 27. juni 2022 oplyst, at andelen af urørt skov skal være 95,5 ha i stedet for 69 ha, som angivet i skemaet.

Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget:

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af nævnets formand, dommer Vagn Kastbjerg, det ministerudpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem John Erik Nyborg.

Fredningsnævnet har afholdt **offentligt møde** den 23. september 2019, hvortil lodsejere, offentlige myndigheder, foreninger m.v. var indkaldt.

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget den 20. august 2019.

I referatet fra det offentlige møde den 23. september 2017 fremgår blandt andet:

”...

Mandag, den 23. september 2019 kl.10:00 blev Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig Del, sat af formanden, retspræsident Vagn Kastbjerg, det ministerudpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem John Erik Nyborg i Bøgeskovhallen, Fredericia.

Fredningsnævnet behandlede sag: FN-SJN- 26-2019

Forslag om fredning af Trelde skovene, Fredericia Kommune, fremsat af Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Der fremlagdes:

1. Fremsendelsesbrev fra Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.
2. Forslag, fremsat af Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om fredning af Trelde skovene.
3. Lodsejer- og matrikel fortegnelse.
4. Indkaldelse sendt til lodsejere, offentlige myndigheder m.fl. dateret den 19. august 2019
5. Kopi af bekendtgørelse, indrykket i Statstidende for den 20. august 2019.

Juridisk sekretær for fredningsnævnet: Poul Hald Andersen.

I mødet deltog efter angivelserne i deltagerlisten:

Fredningsmedarbejder Kaare Kristensen, Danmarks Naturfredningsforening, København, og Karsten Enggaard, Danmarks Naturfredningsforening, Fredericia.

Ingeniør Carsten Petersen, Fredericia Kommune. Sagsbehandler Rasmus Andreasen, Miljøstyrelsen. Flemming Thomsen,

Friluftsrådet. Byrådsmedlem Kenneth Olsen, Fredericia.

Byrådsmedlem Karsten Byrgesen, Fredericia Jesper Bjerrisgaard, Jagtforeningen.

Henrik Pedersen, formand for Dansk Botanisk Forening,

Niels Jørgen Filskov, Trelde næs.

Poul Ejner Jochumsen, formand for Foreningen Trelde skovene.

Hans Hedegaard, Dansk Skovforening.

John Harpøth, Fredericia.

Ulla Jensen, Fredericia,

Claus Heilmann, Geologisk Institut, Aarhus Universitet.

Hanne Ladegaard Jensen, Fredericia.

Svend Madsen, Orienteringsklubben, Fredericia.

Torben Krogh, Fredericia.

Rolf Jensen, Fredericia

Poul Knudsen, Fredericia

Ulla Fobian, Jelling

Paul Lillelund, Fredericia

Just Kristensen, Stouby

Torben Krogh, Fredericia

Anne Bertelsen, Fredericia

Susanne Bjerrisgaard, Fredericia

Martin Linnet, Fredericia
Jesper Nørgaard Petersen, Skovdyrkerforeningen Syd
Hans Peter Bjerrisgaard, Fredericia
Jesper Bjerrisgaard, Fredericia
Alice Ege Bjerrisgaard, Fredericia
Frede Hansen, Fredericia
Søren Jacob Hald Ladegaard, Fredericia
Jørn H. Bendtsen, Fredericia
Lise Eriksen, Fredericia
Jørgen Aamand, Fredericia
Ole Dahl Hansen, Fredericia
Laila Danielsen Honoré, Fredericia
Jørgen Meilby Honoré, Fredericia
Bente Ankensen, Fredericia
Jørgen Grauslund, Fredericia
Peter Ole Andersen (Bøgeskov Byggecenter), Fredericia
Inge Andersen, Fredericia
Steen Christensen, Fredericia
Annemarie Mogensen, Fredericia
Tage Mogensen, Fredericia
Signe Sveistrup, Fredericia
Niels Jørn Krogh, Fredericia
Hanne Dal

Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening
Lis-Lotte S. Seehausen, Fredericia
Hans Seehausen, Fredericia
Flemming Thomsen, Friluftsrådet, Vamdrup
Niels Henrik Simonsen, Danmarks Jægerforbund, Rønne
Ebba Jakobsen, Fredericia
Ejnar Pedersen, Kolding
Jytte Stycke, Kolding
Stine Søgaard Lindstrøm, Fredericia Kommune
Christian Jürgensen, Dansk Skovforening
Søren S. Thomsen, Fredericia
Thomas Thomsen, Fredericia
Tove Jensen, Fredericia
Erling Jensen, Fredericia
Frede Jensen, Fredericia
Bodil Jensen, Fredericia
Kristian Hansen, Fredericia
Finn Dahl, Foreningen Dansk Vandrelaug
Dorthe Fallesen Frimann, Fredericia
Niels Møller Petersen, Fredericia
Sven Madsen, Fredericia
Svend Åge Hedegaard, Fredericia
Karsten Engaard, Fredericia

Kurt Aulbjerg, Grundejerforeningen Skullebjerg Alle, Fredericia

Janni M. R. Jensen, Tarm

Robin Jensen, Fredericia

Birthe Jensen, Fredericia

Henning Jensen, Tarm

Lene Hald Ladegaard, Fredericia

Søren Ladegaard, Fredericia

Henrik B. Jensen, Fredericia

Niels Jørgen Gran Ejlskov, Fredericia

Jens Heilmann-Clausen, Fredericia

Claus Heilmann-Clausen, Brabrand

Arne Grauslund, Fredericia

Jan Sterndorff, Fredericia

René Olesen, Fredericia Kommune

Inger Nielsen, Fredericia

Christian Bro, Fredericia

Fredningsnævnets formand bød velkommen og opfordrede de mødte til at angive deres navn og mail på de omdelte lister. Fremtidig kommunikation, herunder referat fra dette møde, vil udelukkende ske via mail og fredningsnævnets hjemmeside.

Fredningsnævnets formand oplyste, at Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening har fremsat forslag om fredning af et område i Fredericia kommune, der samlet betegnes som Trelde skovene, som mærmere afgrænset i forslaget. Forslaget er modtaget i fredningsnævnet den 26. april 2019. Fredningsnævnet har gennemgået forslaget og har konstateret, at det opfylder kravene i naturbeskyttelsesloven til et fredningsforslag. Fredningsnævnet har herefter den 20. august 2019

bekendtgjort forslaget i Statstidende og på fredningsnævnets hjemmeside samt den 19. august 2019 sendt indkaldelser til lodsejerne i det område, som fredningsforslaget omfatter, offentlige myndigheder samt foreninger, der er parter i fredningssagen.

Fredningsnævnets formand konstaterede herefter, at der er sket korrekt bekendtgørelse af fredningsforslaget, og at der er sket korrekt indkaldelse af lodsejerne, myndighederne og foreningerne, der kan påklage afgørelsen. Fredningsnævnets formand redegjorde for de procedureregler, der gælder for behandlingen af fredningsforslaget og understregede, at fredningsnævnet i den indledende fase af behandlingen af forslaget alene forholder sig til, om betingelserne for at frede skovene er opfyldt. Hvis betingelserne er opfyldt, vil fredningsnævnet efterfølgende anmode lodsejere og andre erstatningsberettigede om at fremsende deres krav med den nødvendige dokumentation.

Fredningsmedarbejder Kaare Kristensen oplyste, at Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening har udarbejdet et forslag til fredning af Trelde skovene. Forslaget omfatter i alt ca. 642 ha.

Kaare Kristensen anførte nærmere om fredningsområdet, at Trelde skovene ligger nordøst for Fredericia. Skovene rummer en artsrigdom ud over det sædvanlige, og forekomsten af sjældne og truede planter, svampe, insekter og fugle i skovene er unik i en national sammenhæng. Den høje biodiversitet skyldes primært to ting: de særlige geologiske forhold og områdets lange skovhistorie.

Området har sandsynligvis været skovbevokset siden sidste istid – noget som er meget sjældent i Danmark. Det kontinuerlige skovdække er meget vigtigt for de skovlevende dyre- og plantearter. Mange af arterne i området er såkaldte indikatorarter for gammel skov og er både tilknyttet og afhængige af et kontinuerligt løvtræsskovdække, dødt ved og et stabilt skovklima. Lillebæltskysten er, ud over at være skovbevokset, også en særlig geologisk skueplads. Kysten er nemlig præget af dramatiske og karakteristiske skred i det plastiske ler. Skreddene sker, når leret i jordlagene vandmættes. Vandet gør leret plastisk, hvilket giver nogle imponerende skredzoner, hvor hele træer og mindre skovpartier skrider i Lillebælt.

Denne blanding af særlige geologiske forhold og kontinuerligt skovdække findes ikke lige i hele landet, og det giver nogle ganske særlige naturforhold i en bræmme langs hele kystskrænten. Den naturlige kystdynamik giver et større og mere varieret lysindfald og flere forskellige habitater end i en normal skov. Tilsammen giver det skoven et særligt udtryk og et højest særegent naturindhold.

Af særlige arter i skovene kan nævnes flere forskellige orkideer, eksempelvis Stor Gøgeurt, der også er ansvarsart for kommunen. Derudover findes en lang række sjældne svampe og insekter. Der er bl.a. fundet flere rødlistede sommerfugle og over 50 forskellige arter af rødlistede svampe. Arter som disse, der er knyttet til gamle træer, dødt ved, skovmoser eller skovlysninger er generelt på tilbagetog i Danmark. Det sker primært, fordi deres naturlige levesteder er blevet færre på grund af intensiv skovdrift, og samtidig er de tilbageværende individer blevet mere spredt i landskabet.

Den naturlige dynamik ved kysten og de mange sjældne arter tilknyttet skovene er ikke tilstrækkeligt fremtidssikret. Der findes i lovgivningen eller den praktiske forvaltning ingen andre konkrete tiltag end fredning, som kan sikre områdets store naturværdier mod hverken pludselig eller langsom forringelse. Der kan således opstå u hensigtsmæssige situationer, hvor skovdriften kolliderer med naturhensyn, og der sker uoprettelig skade på sårbare arter.

Fredningsforslaget sigter således på med rettidig omhu at sikre en forbedring og varig beskyttelse af naturværdierne og den særlige geologi i Trelde skovene, og at Danmark lever op til sine internationale forpligtelser.

Fredningsforslaget omfatter troldeskovene i deres helhed. Trelde skoven er en samlet betegnelse for skovområdet, der strækker sig i et bælte fra Hyby Fællid i vest til Trelde Næs i øst. Det er kommunens største skovområde og omfatter skovene på Trelde Næs, Kirkeskoven, Østerskov, Selvejerskoven, Vesterskov og Kirstinebjerg skov.

Kaare Kristensen redegjorde endelig for forberedelsen af fredningsforslaget, der er udarbejdet i samarbejde med Fredericia Kommune som medsagsrejser.

Christian Bro, Fredericia Kommune, oplyste, at Trelde skovene indeholder en del kulturhistoriske spor i form af diger. Nogle af digerne er synlige; andre er næppe synlige, men digerne og sporene efter dem vidner om stedets kulturhistorie.

Kaare Kristensen bemærkede, at en bræmme med en dybde på ca. 300 meter fra Lillebæltskysten ind i landet er et nationalt, geologisk interesseområde på grund af den plastiske ler, der ligger i jordoverfladen og navnlig er synlig på Trelde næs. Når den plastiske ler bliver våd, bliver den nærmest flydende med jordskælvs-lignende tilstande til følge. I den plastiske ler findes en mangfoldighed af fossiler. Treldeklint ligger i fredningsområdet; det er en 30 meter høj klint, der har stor forskningsmæssig værdi.

Kaare Kristensen gennemgik herefter de naturværdier, som skovene indeholder, herunder, at der er fundet 249 svampearter, hvoraf 67 arter er rødlistede. Det overvældende antal af svampe, herunder vedboende svampe, viser, at der har været skov på Trelde næs siden sidste istid.

Kaare Kristensen henviste under sin gennemgang til fredningsforslagets beskrivelse af naturværdierne. Kaare Kristensen oplyste herefter, at skovene har været ejet af forskellige ejere med forskellige interesser, som hver især har været med til at beskytte skovene og naturen. En af de mest markante ejere var Harald Plum, der købte en del af området i 1919. Fredericia Kommune ejer en del af skovene og har gennem årene udviklet skovene til et rekreativt område. Et af skovenes mere markante spor er ”Bærestien”, der er skabt gennem befolkningens færdsel gennem skovene. ”Bærestien” er i realiteten et trampespor, som skal sikres gennem fredningen; fredningen giver også mulighed for, at stien kan plejes. Fredningen åbner tillige mulighed for, at der kan etableres en handicapvenlig gang- og cykelsti.

Kaare Kristensen oplyste herefter om de fredningsmæssige – og planlægningsmæssige forhold, der knytter sig til Trelde skovene, at skovene ligger i landzone. Trelde skovene er et af de i alt 15 unikke naturområder, der er beskrevet i Danmarks Naturkanon. Den yderste del af Trelde næs, som Fredericia Kommune købte i 1966, er fredet gennem en tidligere frivillig fredning; offentligheden har adgang til dette fredede område. Fredericia Kommune har i kommuneplanen for området udpeget området som økologisk forbindelse, område med naturbeskyttelsesinteresser, bevaringsværdigt landskab, værdifuldt kulturmiljø, der indgår som en del af Naturpark Lillebælt. Kommunen har i øvrigt udarbejdet en lokalplan for en del af fredningsområdet – Lokalplan nr. 187. Der gælder endelig en fredningslignende deklARATION for en del af Trelde næs; deklARATIONSOMRÅDET EJES AF Fredericia Kommune. Hele fredningsområdet har status som fredskov. Selvom der således er en vis regulering af området, er der ikke en samlet beskyttelse af det område, som fredningsforslaget omfatter, bortset fra den regulering, som skovloven indebærer. Det er afgørende for bevarelsen af området, at fredningen gennemføres, for der er ingen garanti for, at den ansvarsbevidsthed, som ejerne af området har vist, vil fortsætte med kommende nye ejere. Over halvdelen af de truede arter, der findes i Danmark, findes i skovene ved Trelde næs. Skovdriften er den primære trussel, som betyder en ”forsinket uddøen”, og hvis de små levesteder ikke bindes sammen, dør arterne på sigt.

Kaare Kristensen gennemgik herefter fredningsbestemmelserne og understregede, at den eksisterende lovgivning gælder ved siden af fredningsbestemmelserne. Det overordnede formål med fredningen er, at skovene skal passe sig selv.

Rasmus Andreasen, Miljøstyrelsen, oplyste, at styrelsen har gennemgået fredningsforslaget, og at styrelsen vil sende et skriftligt indlæg med styrelsen bemærkninger til forslaget og de enkelte fredningsbestemmelser. Styrelsen ser positivt på fredningsforslaget, fordi formålet med fredningen understøtter områdets biodiversitet på denne helt særlige lokalitet, ligesom det giver mening, at en bræmme skal være urørt skov, fordi skrænten mod Lillebælt eroderer. Det er også relevant, at fredningen bindes sammen med den fredede Hyby Fælded. Styrelsen ser positivt på, at "Bærestien" opretholdes og sikres, og at den skal forbeholdes gående færdsel.

Rasmus Andreasen takkede Fredericia Kommune for kommunens positive holdning og aktive indsats ved udarbejdelsen af fredningsforslaget.

Herefter var der bemærkninger fra interesseorganisationer, lodsejere og andre.

I referatet gengives hovedtrækkene af bemærkningerne, idet alle opfordres til at uddybe bemærkningerne skriftligt over fredningsnævnet senest 1. december 2019.

Jørgen Bjerrisgaard, Jagtforeningen, bemærkede, at der ved gennemførelsen af fredningen skal tages hensyn til Jagtforeningens interesser og tilføjede, at Jagtforeningen vil kræve erstatning for de indskrænkninger af jagten, fredningen indebærer.

Erling Thomsen, Friluftsrådet, anførte, at Friluftsrådet er betænkelig ved den offentlige adgang, som fredningsforslaget lægger op til, og naturformidlingen, som "ikke må trækkes ned over hovedet på" lodsejerne. Det er Friluftsrådets opfattelse, at der skal en bredere løsning til end den, fredningsforslaget lægger op til.

Jakob Clausen, Foreningen til Samfundskundskabens Fremme, anførte, at skovdriften på Trelde næs har understøttet, at naturværdierne, som området indeholder, har overlevet. Der er imidlertid begyndt at ske noget i Trelde skovene. Der er for eksempel blevet plantet Sika graner helt ud til skrænten, hvor de allerstørste naturværdier findes. Færre og færre træer får lov til at blive gamle. Det må betragtes som en trusselsituation for biodiversiteten.

Niels Henrik Simonsen, Danmarks Jægerforbund, bemærkede, at gennemførelsen af fredningsforslaget betyder, at der kommer yderligere færdsel i skovene; den yderligere færdsel vil betyde begrænsninger af jagten i skovene. Det vil naturligvis afføde krav om erstatning.

Niels Henrik Simonsen, Danmarks Jægerforbund, påpegede diskrepansens mellem forslaget til fredningsbestemmelsernes § 8, stk. 3, og § 10, som i realiteten betyder, at kommunen kan gå ind på privatejede arealer og bekæmpe invasive arter.

Henrik Pedersen, formand for Dansk Botanisk Forening, oplyste, at han har fulgt skovene i 30 år. Den overvældende natur har gjort et stort indtryk på ham, for skovene er en mosaik af værdifulde levesteder for dyr og plantearter, som ikke findes ret mange steder i Danmark. Mange arter er registrerede arter og er rødlistede. Mangfoldigheden overgås kun af de plantesamfund, der findes på Møns Klint. Fredningsnævnet bør hæfte sig ved arts kompleksiteten i skovene. Det vil være af stor værdi at bevare alle disse urter og planter, som også har stor videnskabelig værdi.

Henrik Pedersen bemærkede, at offentligheden har mulighed for at komme tæt på og se orkideerne på skrænterne ned mod Lillebælt. Offentlighedens færdsel bekymrer ham ikke. Det støtter han på, at offentligheden i årtier har kunnet færdes på Møns Klint, uden at kolonierne af orkideer er blevet truet, angiveligt fordi orkideerne blev totalt fredet i 1991.

Henrik Pedersen bemærkede endvidere, at der ikke er nogen garanti for, at kommende lodsejere vil have den samme veneration for Trelde skovene som de aktuelle ejere. Biodiversitetens bliver mere og mere udpint på landsplan. Det er derfor vigtigt, at fredningen af Trelde skovene gennemføres

Poul Ejner Jochumsen, formand for Foreningen Trelde skoven, oplyste, at foreningen repræsenterer 97 % af lodsejerne i skovene. Han har fulgt skovene siden sin barndom og har gennem sin onkel, der var skovfoged, et indgående kendskab til skovene. Skovejerne behandler skovene med respekt, for at skovene kan bevares for eftertiden. Skovene blev en gang drevet intensivt. Det gjorde sig navnlig gældende under besættelsen, hvor skovejerne havde leveringspligt. I dag supplerer skovene landbrugsdriften på næsset og er et stort aktiv. De urørte dele af skovene, der udgør en bræmme, er rig på natur og lever helt sit eget liv. Den ”bræmme”, som fremgår af fredningskortet, er for bred og vil betyde, at en større del af skoven tages ud af den ordinære skovdrift. Der står mange veterantræer i skovene. Et træ får status som veterantræ, når dets diameter er 50 cm, men et træ får først værdi efter adskillige årtiers – måske hundrede års – vækst. Hvis veterantræer ikke må røres, bliver de uproduktive.

Poul Ejner Jochumsen anførte om forslaget til stier i fredningsområdet, at etablering af et stisystem på tværs af skovene vil åbne for yderligere færdsel end i dag. Den yderligere færdsel kan være til fare for såvel skovdriften og som jagten i skovene. Offentligheden har allerede nu rigelig adgang til

skovene ad de eksisterende stier og skovveje. Det giver ingen naturmæssig og fredningsmæssig værdi at give offentligheden videre adgang, end det er tilfældet i dag.

Poul Ejner Jochumsen anførte endvidere, at fredningskortet er misvisende, fordi landbrugsarealer er vist med signatur for skov.

Poul Ejner Jochumsen anførte endelig, at foreningen har søgt bistand hos Dansk Skovforening, der vil kommentere fredningsforslaget.

Byrådsmedlem Kenneth Olsen, Fredericia, bemærkede indledningsvist, at Trelde skovene er et enestående naturområde, som lodsejerne i området har plejet og passet i generationer. Fredningsforslaget er en mistillidserklæring til lodsejerne. Det er hans vurdering, at Fredericia Kommune ikke driver kommunens del af skovene forstmæssigt optimalt, og derfor er det heller ikke rigtigt at pålægge kommunen en plejeforpligtelse, som ligger implicit i fredningsforslaget. Gennemførelse af fredningsforslaget vil betyde, at skovene vil blive mere benyttet af offentligheden. Det medfører øgede krav til stier, opsætning af bænke, skraldespande, renovation. Mountainbikere i skovene udgør også et større og større problem.

Byrådsmedlem Karsten Byrgesen bemærkede, at store dele af skovene på næsset er privatejede. Skov ejerne har passet skovene gennem årtier og udvist stor ansvarsbevidsthed. Danmarks Naturfredningsforening fratager skovejerne retten til at drive skovene og styre driften af skovene. Det giver heller ikke mening at udvide offentlighedens adgang til skovene, for der er adgang til store dele af skovene ad det etablerede stisystem. Det giver heller ikke mening at etablere en cykelsti gennem skovene. Den yderligere færdsel, som fredningsforslaget giver mulighed for via de nye stier, vil gå ud over dyrelivet. Fredningsforslaget straffer i realiteten en række borgere, der har drevet skoven forstmæssigt korrekt.

John Harpøth, Fredericia, oplyste, at han tidligere har været skovejer på Trelde næs. Han kender derfor området særdeles godt. Yderligere stier i fredningsområdet vil betyde mere færdsel, og det vil være en trussel for dyre- og plantelivet. Han protesterer derfor mod forslaget.

Ulla Jensen, Fredericia, oplyste, at hun er skovejer i området. Fredningsforslaget er udtryk for stor mistillid til skovejerne, der vil blive begrænset i deres drift af skovene, selvom de fortsat er skovejere. Danmarks Naturfredningsforening burde trække fredningsforslaget tilbage og afvente, om der kommer trusler mod skovene.

Claus Heilmann-Clausen Geologisk Institut, Aarhus Universitet, oplyste, at den plastiske ler, som findes på Trelde næs og skovene på næsset, er af international betydning og stor videnskabelig interesse; forekomster af plastisk ler findes tillige i Røjle, og derfor er fredningen af afgørende betydning for denne lokalitet i sammenhæng med lokaliteten på Røjle Klint.

Just Kristensen, Fredericia, oplyste, at han ejer en del af Trelde skovene. Skovene indeholder en helt særlig natur. Der findes flere habitatarter i skovene på næsset end i andre skove i landet. Ejerskabet til skovene på næsset er fordelt på 52 skovejere og har været i slægters eje gennem generationer. Skovene er en af de største ”bønderskove” i landet. Skovene har aldrig været ejet af et gods. Skovejere har gennem skovdriften vist, at de på ansvarsfuld måde kan drive skovene under hensyn til de store naturværdier. Det er ikke rimeligt, at ca. 100 ha skov skal være urørt skov. En væsentlig del af de 100 ha er produktionsskov. Fredningen er unødvendig.

Hanne Ladegaard Jensen, Fredericia, fremlagde notat og anførte blandt andet, at Danmarks Naturfredningsforening og Fredericia Kommune under dække af at ville beskytte naturen vil skaffe offentligheden adgang til skovene med dramatiske ændringer af driftsformen, begrænsninger i skovdriften og ændringer i den hidtidige måde at drive skovene på til følge. Fredningsforslaget giver i princippet Fredericia Kommune mulighed for at etablere en stor indhegnet dyrepark i naturgenopretningens navn, og kommunen får gennem fredningsforslaget en ejers eneret til hele Trelde Skov. Hun protesterer derfor mod forslagens gennemførelse.

Hanne Ladegaard Jensen redegjorde nærmere for sin opfattelse af forslaget med udgangspunktet i det notat, som hun har fremlagt.

Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening, bemærkede indledningsvist, at der er flere faktuelle fejl og misvisende oplysninger i fredningsforslaget, som skal redresseres. Overordnet fratages skovejere gennem fredningsforslaget og den plejeplan, der skal gennemføres, deres beslutningskompetence. Flere bestemmelser i forslaget til fredningsbestemmelser er misvisende og direkte indbyrdes modstridende. De bebyggelsesregulerende bestemmelser indeholder en række forbud, der betyder, at det at bo i skoven vanskeliggøres. Fredningsforslaget sonderer heller ikke mellem hvem, der er ressortmyndighed - kommunen, Kulturstyrelsen, Skovmyndighederne etc. Hvorfor skal plejemyndigheden kunne træffe beslutninger om pleje uden at inddrage de enkelte skovejere i processen?

Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening, opfordrede til, at Miljøstyrelsen gennemgår de arealer, som fredningsforslaget omfatter for at rette op på de punkter, der er misvisende, og de faktuelle fejl i forslaget.

Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening, bemærkede afsluttende, at Dansk Skovforening vil efterse et skriftligt indlæg med beskrivelse af de faktuelle fejl og med opfordring til at tilvejebringe et bedre beslutningsgrundlag i den videre behandling.

Karsten Byrgesen oplyste, at han er kommet i skovene på næsset i mange år. Skovene er fremkommelige uden yderligere stier, som kun vil tiltrække mange besøgende til skade for naturen, der er enestående. Hvis trykket på skovene øges, vil skovene ende som en svinesti. Det er absolut ikke ønskeligt.

Svend Madsen oplyste, at Orienteringsklubben bruger skovene på næsset til forskellige arrangementer. Skovejerne har altid stillet sig velvilligt over for klubbens arrangementer. Hvorledes er klubben stillet, hvis fredningsforslaget gennemføres?

Kaare Kristensen kommenterede herefter bemærkningerne fra mødedeltagerne og understregede, at fredningsforslaget ikke er en kritik af skovejerne, men en cadeau. Fredningsforslaget skal betragtes som et arbejdsredskab, der kan gøre oplevelsen af Trelde skovene og næsset endnu bedre i et samarbejde mellem Fredericia Kommune og skovejerne. Ejerstrukturen har været med til at beskytte skovene på næsset, men det skal bemærkes, at et større areal for nyligt har været udbudt til salg.

Fredningsnævnets formand opfordrede alle til at uddybe bemærkningerne skriftligt over for fredningsnævnet, idet seneste frist herfor er 1. december 2019.

Referatet fra dette møde og de modtagne bemærkninger sender fredningsnævnet til Danmarks Naturfredningsforening. Danmarks Naturfredningsforening og kommunen vil vurdere de enkelte indsigelser, der er rejst mod fredningsforslaget og kommentere dem skriftligt overfor nævnet.

Inden 1. december 2019 kan lodsejerne meddele, om de ønsker besigtigelse af deres ejendom.

Fredningsnævnet sluttede mødet og oplyste, at nævnet i dag vil fortsætte behandlingen af fredningsforslaget med en overordnet besigtigelse af det område, som forslaget omfatter. Den overordnede besigtigelse vil finde sted i forlængelse af det offentlige møde.

Fredningsnævnet foretog herefter en **overordnet besigtigelse af fredningsområdet.**

Fredningsnævnets formand sluttede besigtigelsen og bemærkede, at nævnet vil foretage en egentlig besigtigelse med gennemgang af udvalgte dele af skovene på næsset efter lodsejernes anmodning.

Mødet sluttet.

...”

Besigtigelser

Referat fra besigtigelse 26. august 2020

”...

Onsdag, den 26. august 2020 afholdt fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del besigtigelse i ovennævnte sag.

Nævnet deltog ved formanden, dommer Vagn Kastbjerg, det ministerielt udpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem John Nyborg.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Kaare Tvedergaard Kristensen. For Fredericia Kommune mødte Carsten Pedersen. For Miljøstyrelsen mødte Rasmus Andreasen. Jesper Nørgaard Pedersen mødte som repræsentant for Skovdyrkerforeningen, Syd. Poul Ejnar Jochumsen mødte som formand for Foreningen Trelde skovene og lodsejer.

Der blev fremlagt indkaldelse til besigtigelsen.

Indledningsvist mødte lodsejerne Søren Thomsen og Thomas Thomsen samt Torben Krogh og Lise Svendsen.

Nævnsformanden indledte mødet med at redegøre for formålet med mødet, og oplyste, at alle indkomne indlæg indgår i sagen, hvorfor det ikke er nødvendigt at gentage, hvad der allerede er skrevet til nævnet.

Søren og Thomas Thomsen (lodsejer nr. 2 og 55) oplyste, at deres andel af skoven under fredningsforslaget udgør 400 x 400 meter, der drives som fornuftig og afbalanceret plukhugst. Der er derfor ikke belæg for fredningsforslaget. De vedligeholder veje og stier, hvilket burde være en offentlig forpligtelse efter lov om private veje. De er bekymrede for det slid, øget affaldshenlæggelse og løse hunde i skoven, som en fredning og dermed øget færdsel i skoven kan medføre. De ønsker at undgå

yderligere trampestier- også idet der allerede er gode stier i skoven. Herudover er de bekymrede for mountainbikekørsel i skoven. Vedrørende forslaget bestemmelse om, at der skal henstå 5 veterantræer finder de begge, at det er en unødvendig bestemmelse henset til, at træer allerede i dag – når de går ud – får lov at henligge. Thomas Thomsen anførte yderligere, at renafdrift enkelte steder kan være en nødvendighed.

Jesper Nørgaard Pedersen oplyste, at såfremt der ikke kan foretages plukhugst vil egen udfases.

Poul Ejnar Jochumsen bemærkede, at der er stor forskellighed i den driftsform, den enkelte skovejere har valgt og det er med til at give den store diversitet, der er i Trelde skov. Øget offentlig adgang med en sti midt i skoven på tværs af alle parceller, vil medføre risiko for konflikter i forbindelse med jagt og skovarbejde.

Torben Krogh (lodsejer nr. 10) anviste, hvor den planlagte sti vil blive ført og bemærkede, at de dyrkede arealer vil blive yderligere opdelt i forhold til i dag. Hans areal vil således blive opdelt i 3 dele, hvilket er uhensigtsmæssigt driftsmæssigt. Han mener, at linjeføringen bør være i kanten af arealerne. Derudover er han i tvivl om hvorvidt han har forpligtelse til at vedligeholde stien, hvis han under arbejde beskadiger den. Han vil gerne i dialog vedrørende såvel stierne og veterantræerne. Formanden opfordrede ham til at fremsende bemærkninger herom.

Kaare Tvedergaard Kristensen bemærkede, at forslagsstillerne vil det samme med skoven, som lodsjejerne, nemlig at fremme biodiversiteten, samt at det ved renafdrift er muligt at foretage foryngelse. Hertil kommer, at det fremgår af forslaget, at renafdrift i sammenhængende løvskovsarealer op til arealer på 0,5 ha ad gangen bortset fra bevoksninger, hvor eg er hovedtræet, og i skovdyrkningsmæssigt nødvendigt omfang. Han oplyste yderligere, at døde træer i private skove får lov at blive stående i 6 % af tilfældene, i andre skove i 80 – 100 % af tilfældene. Med hensyn til øget offentlig adgang vil forslagsstillerne forsøge at undgå konflikter med besøgende i skoven.

Herefter fortsattes besigtigelsen til lodsejer nr. 30: Kristian Hansen, der oplyste, at hans areal udgør ca. 50 ha fordelt på 200 meter x 2,4 km. For ham vil bestemmelsen om veterantræer være et problem, idet der rundt omkring træerne ikke vil være selvforyngelse mulig. Han forstår ikke, hvorfor der skal være urørt skov som vist på forslaget kort. Derudover er stien planlagt til at være igennem skoven tværs over en eksisterende sti – nord/syd. De planlagte stier vil være til gene for den driftsplan, han har lagt. Han vil fremsende sine bemærkninger til nævnet.

Herefter fortsattes besigtigelsen til lodsejer nr. 45: Poul Ejnar Jochumsen, der oplyste, at følger man forslaget, skal der på hans ejendom være 150 veterantræer. Det vil betyde, at der i en radius på 12 meter under træet ikke vil være mulighed for selvfor yngelse. Dette svarer reelt til urørt skov. Han foreslår derfor, at der pr. ha altid skal stå et udgået træ. Det vil ikke genere selvfor yngelsen og giver høj biodiversitet. Han mener, at en zone på 10 meter fra kystskrænten, som skal henligge som urørt skov, vil være passende. Han udpegede yderligere det sted i skoven, hvor den tværgående sti er planlagt og bemærkede, at det vil genere såvel skovdrift som jagt.

Herefter fortsattes til lodsejer nr. 46: Hanne og Rolf Jensen, hvor Hanne Jensen blandt andet oplyste, at der på arealer foretages plukhugst samt renafdrift af gran med 5%. Toppe fra træerne forbliver 3 liggende på arealerne. For ca. 40 år siden er der fældet overstandere af bøg, og stubbene står endnu. Det er et problem for skovdriften og jagt, hvis stiforløbet – nord/syd- bliver som det er planlagt i forslaget og midt i deres skovparcel. Hertil kommer, at der ikke må plantes nål på egne arealer. Samlet mener hun, at forslagsstillerne ikke har været ude i felten og registrere forholdene, og at de undersøgelser, der henvises til, er bestilt arbejde af Danmarks Naturfredningsforening. Hun mener, at der er foretaget rødlistemanipulation og bemærker, at Gøgeurt ikke er set på arealerne siden 1982. Hun har ikke bemærkninger til en trampesti langs med kystkanten.

Kaare Tvedergaard Kristensen henviste til bilag i forslaget, hvorefter en bræmme på 300 meter ned mod Lillebælts-kysten skal henligge som urørt skov, alternativ 200 meter som urørt skov plus 100 meter med ekstensiv drift. Herudover bemærkede han, at der fremtidigt kan plantes nål, hvor der i dag er nål.

Carsten Jensen bemærkede, at det er muligt at hente registreringer af data fra nettet.

Jesper Nørgaard Pedersen bemærkede, at der ved flere foretagne registreringer ville dukke en del nu ukendte arter op på arealerne. På denne parcel er der ikke ønske om urørt skov, og slet ikke så lang op på arealerne fra kysten, som det er foreslået.

Sagen udsat.

...”

Referat fra besigtigelse 15. oktober 2020.

”...

Torsdag, den 15. oktober 2020 afholdt fredningsnævnet for Syddjylland, Nordlig del besigtigelse i ovennævnte sag.

Nævnet deltog ved formanden, dommer Vagn Kastbjerg, det ministerielt udpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem John Nyborg.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte, da besigtigelsen var til ende, Carsten Enggaard, der oplyste at have haft problemer med sin bil. For Miljøstyrelsen mødte Rasmus Hvidtfeldt Andreasen. Jesper Nørgaard Pedersen mødte som repræsentant for Skovdyrkerforeningen, Syd. Poul Ejnar Jochumsen mødte som formand for Foreningen Trelde skovene og lodsejer. Ejeren af ejendommen, der var til besigtigelse, Martin Markussen Linnet og hans far og tidligere ejer af ejendommen Torsten Markussen Linnet var mødt. Til stede var endvidere Hanne Jensen.

Der blev fremlagt indkaldelse til besigtigelsen.

Torsten Markussen Linnet oplyste, at skoven er en slægtsskov, som det har været nødvendigt at beskytte for besøgendes aflæsning af affald ved at opsætte en bom. Dér, hvor der ifølge forslaget skal være urørt skov, blev der nyplantet i 2001, og den del af skoven er således et led i en nærmere plan, lagt for ca. 20 år siden. Han er uforstående overfor den grænse, der er foreslået vedrørende urørt skov, og hvis fredningsforslaget gennemføres, bør der gives erstatning svarende til handelspris. Han påviste endnu en nyplantning fra 2016, der nu fremstår med hegning for at holde rådyrene ude. Hele dette areal er på ca. ½ ha, og det er ikke sandsynligt, at der vil falde træer deri. Derimod vil nyplantningerne gå til, hvis ikke arealet bliver gået igennem. Han vil kunne forstå, hvis der skulle være urørt skov i arealet frem til nyplantningen. Han fremlagde plan for skovdriften på ejendommen, dateret 2010.

Endelig oplyste han, at der ikke er planlagt stier på ejendommen.

Jesper Nørgaard Petersen bemærkede, at andre arealer end de foreslåede er bedre og mere logisk i forhold til skovdriften til forhold til at henligge som urørt skov.

...”

Skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget:

Fredningsnævnet har modtaget en række skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget fra offentlige myndigheder, foreninger og lodsejere.

Sagsrejsjerne har gennemgået de mange høringssvar og udarbejdet et notat af 1. november 2020 med sagsrejsernes bemærkninger hertil og et overblik over forslag til reviderede bestemmelser.

Dansk Skovforening, der repræsenterer 97% af lodsejerne, har i et **høringssvar af 5. november 2019** blandt andet anført:

”...

Dansk Skovforening skal hermed på vegne af ”Foreningen Trelde Skov”, der repræsenterer 97% af det private areal under fredningsforslaget fremkomme med nedennævnte bemærkninger til dette.

Behovet for en fredning

På fredningsmødet den 23. september 2019 gjorde ejerne gældende, at der ikke er et behov for en fredning, da arealerne, som de eksisterer i dag, *netop* er et resultat af ejernes – gennem generationer – pasning af skovene.

Herover for mente Danmarks Naturfredningsforening, at det jo ikke er sikkert, at eventuelle kommende erhververe af ejendommene vil prioritere på samme måde. Dette er imidlertid et synspunkt man vil kunne gøre gældende for alle landets ejendomme med naturværdier – uden at dette nødvendigvis fører til rejsning af en fredningssag. En fredning her og nu er endvidere udtryk for mistillid til de ejere, der gennem generationer har skabt de naturmæssige værdier, der er i området.

Overordnede betragtninger til fredningsforslaget

De indledende afsnit med begrundelse for gennemførelsen af en fredning af området virker som en noget vilkårlig sammenskrivning af noget, der er skrevet andetsteds. Herudover er der enkelte faktuelle fejl, som bør rettes.

Dansk Skovforening finder, at læseren bibringes et forkert billede af situationen i de danske skove, når det om rødlistearterne nævnes, at *"Skov er altså den naturtype der har flest truede og sårbare arter tilknyttet"*. Faktum er jo det modsatte: Det er **netop** i skovene, at disse arter har overlevet.

Dansk Skovforening finder ikke, at bestemmelserne om plejemyndighedens kompetence til at gennemføre plejetiltag, som disse er formulerede i forslaget, ligger inden for lovens og bekendtgørelsens rammer. Plejemyndigheden kan – som fredningsteksten er formuleret - gøre hvad som helst i plejens navn, selvom loven og bekendtgørelsen sætter klare rammer for plejetiltag og disses op-hængning i fredningens formål.

Efter bekendtgørelsen skal det i fredningen fastsættes hvilken naturtilstand, der ønskes opnået, og plejeplanen skal herefter adressere disse – og kun disse – elementer. Endvidere må den efterfølgende plejeplan ikke medføre udgifter, væsentlige gener eller tab for ejere og brugere. På det fore-liggende grundlag kan disse krav ikke vurderes, da fredningsteksten ikke fastsætter rammer for na-turplejen.

Efter fredningsteksten kan plejemyndigheden (= kommunen) stort set gøre hvad som helst uden tilladelse fra ejer, Fredningsnævn eller andre. Plejemyndigheden kan også – i strid med loven og bekendtgørelsen – foretage foranstaltninger i plejens navn, der i fremtiden indskrænker ejerens driftsmuligheder yderligere med muligt økonomisk tab til følge.

Fredningsteksten skal i stedet nøje beskrive, hvilke regler og foranstaltninger, der er gældende for det fredede areal og hvilken del af fredningsforslaget de enkelte tiltag i den efterfølgende plejeplan er målrettet mod. Det fremgår meget tydeligt af bekendtgørelsens §1, stk. 2 og 3.

Således skal plejemyndighedens ret til at fastsætte konkrete plejetiltag alle være nævnt i fredningen som en bemyndigelse til plejemyndigheden. Måtte der efter fredningens gennemførelse fremkomme ønsker til plejetiltag, der ikke er indeholdt i fredningskendelsens bemyndigelse, skal Fredningsnævnet – eventuelt som en dispensation fra fredningen – godkende foranstaltningerne.

Urørt skov og udpegning af veterantræer

Disse tiltag er meget indgribende i ejernes dispositionsret og efter foreningens opfattelse unødvendige, da der i fredningen samtidig er fastsat maksimale arealstørrelser på renafdrifters størrelse og foryngelser. Se yderligere bemærkninger til disse elementer nedenfor under de enkelte bestemmelser.

Stianlæg

Der er i forvejen godt 20 km veje og stier gennem skoven, hvor offentligheden har adgang til at færdes og 15-20 forskellige adgangsveje til skoven. Derfor finder vi ikke behov for at etablere en ny sti, der går tværs gennem hele fredningsområdet.

Det er samtidig Dansk Skovforenings opfattelse af sagsrejserne ikke har været enige om denne nyetablering af stien. Men prisen for at få såvel Danmarks Naturfredningsforening som kommunen som sagsrejsere bliver altså betalt af naturen, kulturen samt ejerne.

Stien midt gennem hele fredningsområdet øst/vest vil være stærkt forstyrrende for såvel flora som fauna. Det er vanskeligt at forstå, at en fredning, der *netop* har til formål at beskytte denne flora og fauna, lægger op til et så voldsomt indgreb.

Et stianlæg på tværs af samtlige parceller vil endvidere være stærkt generende for samtlige ejere, da det vil føre til en stærk forøgelse af den offentlige trafik gennem området og det vil på grund af de mange smalle parceller, der går nord/syd medføre betydelige forstyrrelser og forringelser i jagtværdierne i området.

Da jægerne ikke afholder jagt de samme dage, vil der i lange perioder af jagtsæsonen være små/mindre delstrækninger der er lukket for publikum. Netop på grund af de smalle parceller, vil en håndhævelse af adgangsforbuddet være umuligt med deraf betydelig krav til jæger for øget overvågning og opmærksomhed i forhold til eventuelt publikum. Dette vil i urimelig grad mindske jægerens glæde og nydelse af jagtværdien.

På grund af de mange lange og smalle parceller vil der endvidere ofte kunne være skovdriftsmæssige lukninger på delstrækninger, hvilket dels medfører betydelige håndhævelsesmæssige problemer i forbindelse med lukning af delstrækninger gennem skoven, dels øge risikoen for publikum, der kan komme i karambolage med kæder, wirer o.l. i forbindelse med en overtrædelse af adgangsforbuddet i forbindelse med skovarbejde.

Mange både fodgængere og cyklister respekterer nemlig ikke afspærringer med skilte, hvorved der også vil være betydelige sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med eksempelvis træfældning.

Samtidig vil plejemyndigheden blive pålagt betydelige vedligeholdelsesomkostninger, idet de mange smalle parceller med forskellige ejere vil kræve hyppig vedligeholdelse af delstrækninger, da fældede træer transporteres på tværs af den foreslåede sti, da de driftsmæssige veje går nord/syd.

Manglende sammenhæng mellem fredningskort og fredningsbestemmelser

På fredningskortet opereres der bl.a. med følgende arealkategorier:

- Urørt skov
- Lysåbne arealer
- Øvrige skovarealer
- Nål

Herudover er der en række andre arealkategorier.

Men i fredningsteksten opereres der med disse kategorier:

- Urørt skov
- Øvrige skovarealer
- Lysåbne skovarealer

Når kortet sondrer mellem ”Øvrige skovarealer” og ”Nål” kommer der en manglende sammenhæng i fredningsbestemmelserne, når der fx fastsættes grøftnings- og dræningsregler for ”øvrige

skovarealer". Dette må naturligt forstås som de arealer, der på fredningskortet har denne signatur. Men det inkluderer ikke nåletræsbevoksningerne, der på kortet har en anden signatur.

Tilsvarende står der i afsnittet "Øvrige skovarealer" bestemmelser, der er gældende for bl.a. løvskovsarealerne, der er markeret som "løvskov" på fredningskortet.

Der må være en *entydig* sammenhæng mellem fredningskort og fredningstekstens bestemmelser.

Bemærkninger til de enkelte fredningsbestemmelser

§1

3. dot. Formålet: "at sikre Danmarks Internationale traktatmæssige forpligtelser" er for uspecifikt, idet det af formålet bør fremgå, hvilke bestemmelser, der forudsættes at indgå heri. På denne måde kan man efterfølgende se, hvilke plejetiltag, der er rettet herimod.

Der er efter Dansk Skovforenings opfattelse en vis modstrid mellem fredningsformålene om "at sikre fri dynamik i kyststrækningen" og "sikre områdets geologiske værdier". Det første element betyder "fingrene væk", mens det andet er en "aktiv bevaring af nogle geologiske værdier". Der er efter foreningens opfattelse ikke overensstemmelse mellem de to bestemmelser.

Da fredningsgrænsen efter det på fredningsmødet den 23/9 af Danmarks Naturfredningsforening oplyste ligger ganske kort søværts fra den eksisterende kystlinje, fordi fredningsforslaget efter § 5, stk. 8 ikke skal være til hinder for etablering af stenrev, bør en sådan bestemmelse ikke indføres i en fredningskendelse uden Kystdirektoratet har udtalt sig om fredningsteksten for dette elements vedkommende.

§2, stk. 2

Hvad er formålet med denne bestemmelse? Hvis en eksisterende ejer køber nabomatriklen, hvorfor må disse så ikke lægges sammen? Skovloven sikrer jo mod udstykning! En eventuel

sammenlægning af matrikler ændrer ikke på naturbeskyttelseslovens gældende regler om beskyttelse af diger, hvorfor bestemmelsens formål er vanskelig at få øje på.

§2, stk. 3

Bestemmelsen er uklar, når der står ”Fredningsnævnets godkendelser”. Omfatter bestemmelsen de elementer, der er omfattet af fredningsteksten, som måtte forudsætte godkendelse fra andre myndigheder? Eller omfatter bestemmelsen kun de dispensationer, der gives efter §12? Fx giver §3, stk. 5 mulighed for skovgræsning uden øvre grænse, men der er en maksimal grænse på 10% i skovloven. Eller menes der blot: ”Fredningen erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder”?!

§3, stk. 1

Bestemmelsen er ikke operationel, da der ikke nævnes tiltag til formålenes opfyldelse. Er det fx udelukkende de elementer, der står i stk. 2-5, der skal sikre opfyldelse af stk. 1?

§3, stk. 2

I 1. dot er der anført bestemmelser om urørt skov. Således er det på fredningskortet anført, at der i en zone på 300 meter fra den på fredningstidspunktet eksisterende kystlinje skal udlægges urørt skov.

Bestemmelsen savner enhver faglig begrundelse, idet mange af de eksisterende bevoksninger inden for denne linje *intet* potentiale har som urørt skov. Det drejer sig om nåletræsarealer, løvtræskulturer og yngre bevoksninger m.m.

Udlæg af urørt skov skal efter Dansk Skovforening opfattelse bygge på et fagligt funderet grundlag for bevoksninger med et biologisk potentiale som urørt skov og ikke som en – på fredningstidspunktet – fastlagt imaginær grænse, der intet har med det biologiske potentiale som urørt skov at gøre. Endvidere udgør arealet inden for 300 meter zonen et meget betydeligt areal for de pågældende ejendomme. Såfremt Fredningsnævnet – på trods af ovennævnte – beslutter, at der skal udlægges urørt skov langs kysten, bør arealet indskrænkes ganske betydeligt.

Hvorfor må ejerne ikke realisere værdierne, førend de falder i havet?

For en række bevoksninger inden for 300 meter zonen, vil arealet være faldet i havet inden for en periode, hvor bevoksningerne ikke har noget biologisk potentiale som urørt skov.

I 2. *dot* er det anført at veje og stier i den urørte skov **kan** friholdes for væltede træer og nedfaldne grene. Menes der reelt **skal** friholdes? I givet fald skal det samtidig fastslås, at dette er plejemyndighedens opgave.

Det er yderligere anført at der må foretages hugst for at ”fjerne ahorn, ikke hjemmehørende træer og invasive arter”. Når der er tale om ”urørt skov” bør denne være **urørt**. Dansk Skovforening har forståelse for, at invasive arter kan fjernes, hvis de udgør en trussel mod de hjemmehørende arters foryngelse.

Men hvorfor nævnes fjernelse af ahorn, der jo *er* en hjemmehørende art og som efter bestemmelsen i §3, stk. 3 lovligt må plantes inden for fredningsområdet? Må de pågældende træer i givet fald udtages eller skal de forblive på arealet? Og er det plejemyndigheden eller ejeren der kan/skal fælde træerne? Og hvem tilfalder salgssindtægten, hvis de kan udtages?

I 3. *dot* er der anført en lang række elementer, som *bestemt* ikke har noget med urørt skov at gøre. Der er tale om vidtgående plej tiltag.

Hvad menes der fx med ”*en aktiv forvaltning med fokus på at minimere negative effekter af den hidtidige forstlige drift*”?

Hvis men dermed mener, at plejemyndigheden efter fredningens gennemførelse kan fjerne fx nåletræsarealer, er det så voldsomt et indgreb, at der skal en langt tydeligere hjemmel til dette end blot at omtale dette som ”*negative effekter*”. Man kan ikke i den efterfølgende plejeplan gennemføre så indgribende elementer uden at dette har en direkte beskrevet hjemmel i fredningsteksten. Det samme gælder en række af de øvrige påtænkte tiltag fx skabelsen af naturlig hydrologi.

Plejemyndigheden kan *ikke* efterfølgende foretage så indgribende foranstaltninger, der vil være i strid med loven og bekendtgørelsen. Se endvidere bemærkningerne nævnt i afsnittet ”*Overordnede betragtninger til fredningsforslaget*”.

Jf. kravet i bekendtgørelsen om, at ”*den efterfølgende plejeplan ikke (må) medføre udgifter, væsentlige gener eller tab for ejere og brugere.*”

§3, stk. 3

Den manglende sammenhæng mellem benævnelser på fredningskortet og i fredningsteksten som omtalt tidligere medfører manglende vinde om, hvor fx renafdriftsarealers størrelse er gældende.

Efter 3. dot skal fx renafdrifter så vidt muligt undgås, men kan i begrænset omfang anvendes. Men gælder bestemmelsen fx også nåletræsarealer, selvom bestemmelsen står i afsnittet om ”øvrige skovarealer”. Disse defineres endvidere ikke i fredningsteksten.

I løvskov må der ikke foretages renafdrifter større end 0,5 ha. Hvorfor står dette i afsnittet gældende for ”Øvrige skovarealer”?

Og forvirringen bliver total, når der står, at forbuddet mod renafdrifter på maksimalt 0,5 ha er undtaget for bevoksninger med eg som hovedtræart. Der bør vel endvidere stå: ”Er eller bliver eg”?! Disse bestemmelser står også i afsnittet ”Øvrige skovarealer”, og hvordan hænger det fx sammen med bestemmelserne om udpegning af veterantræer?

Et forbud mod eller en fast arealgrænse for renafdrifter er endvidere meget uhensigtsmæssig i så små parceller, som der her er tale om, idet det samtidig kan vanskeliggøre foryngelsen af eksisterende større ensartede flader i fx nål, hvilket fører til et stort økonomisk tab for ejerne, da mange træer så vil skulle fældes på et skovdyrkningsmæssigt/salgsprismæssigt uhensigtsmæssigt tidspunkt. Eller er det kun sammenblandingen af benævnelser i teksten og på fredningskortet, der er skyld i, at der er maksimale renafdriftsstørrelser på nåletræsarealer?

4.dot.

I stedet for at beskrive foranstaltningen som generelt gældende – for så til sidst at nævne, at disse ikke gælder for nåletræsbevoksninger, bør man skrive, at kravet om udpegning af evighedstræerne kun gælder for løvtræbevoksninger.

Endvidere kan det i meget små parceller være vanskeligt at finde 5 træer/ha med en brysthøjdediameter på >50 cm som biologisk skal være de mest værdifulde. Såfremt der efter fredningen stilles krav til udpegning af veterantræer, bør antallet derfor reduceres væsentligt.

Dette er også begrundet i, at kravet i de meget smalle parceller samtidig vil kunne vanskeliggøre eller umuliggøre den naturlige foryngelse, som fredningen også lægger op til som foryngelsesmåde.

På fredningsmødet den 23/9-19 gav Danmarks Naturfredningsforening udtryk for, at der i parceller, hvor der ikke kan findes 5 træer/ha med en brysthøjdediameter på >50 cm kan disse udpeges efterhånden som træer måtte opnå denne diameter. Dette er en urimelig bestemmelse, idet den dels forhindrer ejeren i at dyrke større træer til gavntræ, dels samtidig tilskynder ejerne til at fælde træerne førend de opnår denne diameter. Bestemmelsen mister derfor enhver værdi og rimelighed.

5.dot

Da der ikke er mange hjemmehørende nåletræarter, vil bestemmelsen medføre, at stort set hele skoven med tiden vil blive konverteret til løvskov, idet dog 10% af arealet må bestå af spredte andre træarter. Det er et urimeligt krav, som det samtidig er vanskeligt at udregne en erstatning for, da der kan være meget forskellige tidsperspektiver i dette. Bestemmelsen bør kun være gældende for i dag værende løvtræarealer.

Der er et krav om anvendelsen af hjemmehørende arter, jf. den liste der er udarbejdet af Miljø- og fødevareministeriet. Heri er ahorn nævnt som en hjemmehørende art, men af andre bestemmelser i fredningen kan disse fjernes som led i plejeplanen. Bestemmelserne hænger ikke sammen.

6.dot

Bestemmelsen vil i realiteten medføre et totalt stop for juletræs- og pyntegrøntproduktion i skoven, hvilket i sig selv vil medføre betydelige indtægtstab for de berørte skovejere. Indtægtstab, der skal erstattes ejerne i forbindelse med fredningen. Omkostningerne er ikke proportionale med forbuddets effekter. Skovloven indeholder i sig selv begrænsninger på 10% af arealet til denne produktion i kort omdrift. Det må være tilstrækkeligt.

7. dot

Dette er en bestemmelse, hvis rækkevidde ikke kan vurderes, hvorfor den ikke vil falde inden for bekendtgørelsens krav til, hvilke plejeindgreb, der efterfølgende kan gennemføres.

§3, stk. 4

Det fastslås, at lysåbne arealer ikke må tilplantes, omlægges, gødes eller sprøjtes, men da der ikke er et rydningskrav vil arealerne jo springe i skov. Tænker sagsrejsere sig at en eventuel rydning vil fremgå af en plejeplan? Det er så væsentligt et element, at dette – såfremt man agter at indføre en sådan rydningsmulighed i plejeplanen – bør stå i selve fredningsteksten. Også selvom det måtte være plejemyndigheden, der tænkes at foretage rydningen. Ejere fratages en fremtidig indtjeningmulighed på disse arealer, som også skal erstattes.

§4, stk. 1

Bestemmelsen indeholder et forbud mod nye boliger i fredningsområdet. Dette gælder såvel i eksisterende byggeri som nybyggeri.

Men det er uklart, om fx nedrivning af gamle ikke-tidssvarende boliger med efterfølgende genopførelse er omfattet af forbuddet. Såfremt dette måtte være tilfældet, vil mange bygninger på sigt forsvinde til skade for bl.a. bosætningen i området.

§4, stk. 2

I 1. punktum i bestemmelsen forbydes anden ny bebyggelse herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Alligevel tillades der efter 2. punktum en række indretninger, så længe disse etableres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

På trods af de meget restriktive byggebestemmelser tillades der på offentlige ejede arealer en række ændringer og væsentlige udvidelser af byggeri. Det er en urimelig skævvridning af mulighederne for offentlige kontra private ejere. Det er endvidere ikke tydeligt om tilladelsen til opførelse af shelters og friluftsfaciliteter kun gælder for offentlige arealer eller for hele fredningsarealet.

Forbuddene i stk. 1 og stk. 2 er i modstrid med ordlyden i §4, stk. 3.

§5, stk. 2

Hvad menes med at teltslagning kun må finde sted midlertidigt?

§5, stk. 4

For at bestemmelsen hænger sammen skal der tilføjes ordene ”sikring af” før ordene ”offentlighedens adgang”. Samtidig bør kravet om nedtagning af kulturhegn inden 10 år erstattes af en bestemmelse om, at hegnene skal nedtages, når træerne har nået en højde så de er uden for bidhøjde. At fastsætte et fast åremål på maksimalt 10 år kan helt fjerne hensynet med opsætningen af hegnet, hvis træerne efter 10 år fortsat er sårbare over for vildtet.

§5 stk. 5

Bestemmelsen må *ikke* føre til, at plejemyndigheden mod ejernes accept opsætter mange skilte, da det samtidig vil være ødelæggende for naturoplevelserne. Skilte skal begrænses til det mindst mulige – også i størrelse.

§5, stk. 8

Se bemærkningerne til §1.

§6, stk. 1

Det absolutte forbud mod at der fyldes op (dårligt udtryk, for hvad dækker det?), graves af eller planeres eller deponeres (hvad?) inden for fredningsområdet er i strid med bestemmelserne i §4, stk. 2 i tilfælde af ændringer af boliger, driftsbygninger m.m., herunder bestemmelsen om tilladelse til udvidelser/ændringer af Naturcenteret, Naturskolen og Troldehuset.

§6, stk. 2 og 3

Bestemmelserne om etablering af nye grøfter og vedligeholdelse af grøfter er usammenhængende og til dels modstridende. Efter stk. 2 må der ikke anlægges nye grøfter og dræn. En undtagelse er dog hvis det er nødvendigt for opretholdelsen af veje og stier. Hvorfor ikke også, hvis det er nødvendigt for den fortsatte skovdrift uden for den urørte skov?

Efter stk. 3 kan eksisterende grøfter og dræn vedligeholdes, men bestemmelsen er kun nævnt for ”øvrige skovarealer”. Da ”øvrige skovarealer” på kortet adskiller sig fra fx ”Nåleskov” medfører ordlyden, at der ikke må ske vedligeholdelse af grøfter i nåleskoven. Dette er hverken logisk eller rimeligt. Se endvidere tidligere bemærkninger om den manglende sammenhæng mellem fredningsteksten og fredningskortet.

For de urørte skovarealer må der kun ske vedligeholdelse af grøfter og dræn, hvis disse er gennemgående. Dette er for det første en upræcis beskrivelse. Gennemgående til hvad? Andre skovarealer, der ikke er urørte? For det andet er det en urimelig bestemmelse, hvis grøfterne/drænene er afgørende for afvandingen af oven for beliggende skovarealer.

Og hvorfor er bestemmelsen om forbud om grøfter og dræn for nåletræsarealerne strammere end for den urørte skov? Det er de, som kendelsen er formuleret. Se tidligere bemærkninger herom. Generelt vil mindsket dræning kunne medføre vanskeligere foryngelsesforhold, og da fredningen

samtidig vil favorisere anvendelsen af selvforyngelse, vil en forringet dræningstilstand kunne gøre foryngelsen vanskeligere/umulig.

§6, stk. 4

Efter bestemmelsen er digegennembrud acceptabel, hvis der anlægges nye stier. Gennembrud af diger må – hvis det er optaget på Kort- og Matrikelstyrelsens kortværk 1:25.000 forud for 1992 – ikke fjernes/gennembrydes uden forudgående tilladelse fra kommunen. Og selvom kommunen er plejemyndighed er det formentlig en anden afdeling i kommunen, der skal meddele tilladelsen efter denne bestemmelse. Hvis det er samme afdeling er bestemmelsen problematisk, idet man da giver sig selv en dispensation.

Der gælder endvidere andre regler for diger, der måtte være udpeget som fortidsminder, idet Slots- og kulturstyrelsen er myndighed her.

§7, stk. 2-4, 8 og 11

Bestemmelserne om etablering af nye stier og hegning hænger ikke sammen med kravene til tidsrammerne for realiseringen af nye stier inden for 2 år efter fredningen. Fx kan der efter stk. 8 etableres nye stier uden om folde til græssende dyr, men dette behov kan jo sagtens opstå efter 2 års perioden udløb. Det samme er gældende i forbindelse med opsætning af kulturhegn omkring nyplantninger. Dette er dog ikke nævnt i fredningsteksten som en mulighed.

§7, stk. 2, 4 og 6

Der står at "bærestien"/trampestien kun skal være åben for gående, men af stk. 4 fremgår det generelt for stierne, at disse kan anlægges med op til ca. 2 m i bredden. Selvom trampestien ikke vil blive anlagt med en bredde på 2 meter, vil der opstå et betydeligt håndhævelsesproblem i at holde MTB-ryttere væk fra denne udfordrende sti. Vil kommunen efter loven skilte sig ud af dette problem? Eller på anden måde forsøge at håndhæve forbuddet. Det bør i givet fald fremgå af stk. 6. Kommunen må sikre, at ejer ved accept af optagelsen af denne sti med offentlig adgang ikke påfører ejerne nye problemer med bl.a. MTB-kørsel.

§7, stk. 10

Det er ikke rimeligt, at det er plejemyndigheden, der får bemyndigelse til af meddele tilladelse til afholdelsen af organiserede aktiviteter, der efter loven kræver ejernes forudgående tilladelse. Og så endda **kun** med orientering af ejerne! Hvad hvis ejerne har planlagt jagt i området? Hvorfor denne urimelige indskrænkede ret for ejer? Gælder bestemmelsen også ansøgninger om færdsel uden for veje og stier? Natfærdsel til bestemte arrangementer?

Det er helt urimeligt, at det er plejemyndigheden, der skal meddele tilladelse i situationer, hvor afholdelsen af arrangementer o.l. ikke måtte være i modstrid med fredningens beskyttelsesbestemmelser. Lad ejerne beholde denne ret.

§8, stk. 3

Plejemyndighedens ret til at foretage plejearbejder skal indskrænkes til aktiviteter, der ikke forringer aktivets (skovens) økonomiske værdi for ejerne, idet der i forbindelse med udmålingen af fredningserstatningen ikke er ydet erstatning for sådanne efterfølgende tabsgivende indgreb. Kravet følger endvidere direkte af bekendtgørelsens bestemmelser om, at den efterfølgende plejeplan ikke må medføre ”udgifter, væsentlige gener eller tab for ejere og brugere.”

§8, stk. 6

Hvorfor skal plejemyndigheden forhåndsgodkende mindre fældninger/beskæringer og aktiviteter som vurderes **ikke** at have en negativ indflydelse på områdets værdier? Plejemyndigheden skal vel kun vurdere **om** sådanne aktiviteter vil have en negativ indflydelse på områdets værdier, og kan kun godkende disse, hvis de **ikke** har en negativ indflydelse.

De eksempler, der nævnes (træklatring og rappelling) er vel endvidere næppe eksempler på aktiviteter, der **ikke** har en negativ indflydelse fx i den urørte skov?!

Det medsendte kort er ikke korrekt. Hverken afmærkning af nåleskov, grøfter, vandløb, eng, mose, lysåbne arealer er rigtige på kortet. Dette skal korrigeres, hvis kortet senere vil blive brugt til opfølgning på skete aktiviteter.

...”

Sagsrejsernes bemærkninger til høringssvarene

Da sagsrejsernes bemærkninger i notat af 1. november 2020 indeholder en dækkende oversigt over de mange høringssvar, gengives de enkelte høringssvar i øvrigt ikke i denne afgørelse.

Sagsrejsernes notat af 1. november 2020 er sålydende

”...

Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening (DN) fremsatte d. 26. april 2019 fredningsforslag for Treldeskovene. På denne baggrund blev der afholdt offentligt møde og besigtigelse d. 23. september 2019.

Frist for indsigelser til fredningsforslaget blev sat til d. 1. december 2019 og sagsrejsere har herefter modtaget kopi af indsigelser sendt til Fredningsnævnet. Tre er fra Miljøstyrelsen, Forsvarets ejendomsstyrelse og Fredericia Kommune og fem er fra foreninger. De resterende er fra 16 private lods-ejere.

Endelig har Fredningsnævnet afholdt offentligt besigtigelse d. 26 august og d. 15. oktober 2020 hvortil der er udarbejdet referat. Fredningsnævnet har efterfølgende bedt sagsrejsere om at kommentere på de indkomne indsigelser og bemærkninger senest 1. november 2020.

I nedenstående opsummeres de indkomne indsigelser og sagsrejsere bemærkninger hertil fremgår efterfølgende. Der henvises til de oprindelige indsigelser for yderligere fyldestgørende information herom.

På baggrund af sagsforløbet og de indkomne indsigelser har sagsrejsere revideret fredningsbestemmelserne på nedenstående punkter. Derudover er foretaget ændring af stiforløbet to steder, hhv. på

matr.nr 5aa efter ønske fra lodsejer og på matr.nr. 14 a/14b hvor eksisterende sti var markeret på den forkerte matrikel. Revideret fredningsbestemmelser og kortbilag er vedlagt.

Bestemmelse (§)	Ændring	Bemærkning
§ 2, stk. 2	Ændret til: <i>Der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges nye skel, og eksisterende matrikelstel må ikke ophæves. Fredningen er ikke til hinder for ovenstående, såfremt der ikke oprettes nye skel, eller berigtigelse af matrikelstel langs Lillebælt.</i>	Efter indsigelser fra bl.a. Dansk Skovforening.
§ 2, stk. 3	Udgået	Efter Miljøstyrelsens anbefaling.
§ 3, stk. 3 punkt 4	Ændret til: <i>”... Træerne markeres fysisk og noteres via skovkort/ GPS-kordinater eller lign., så de kan lokaliseres efterfølgende. ...”</i>	Efter Miljøstyrelsens anbefaling.
§ 3, stk. 3 punkt 4	Ændres: Betegnelsen ”hovedtræer” ændres til ”veterantræer”.	Redaktionel ændring for at undgå begrebsforvirring.

<p>§ 3, stk. 3 punkt 4</p>	<p>Tilføjet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Træerne må ikke forsætligt skades.</i> • <i>Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.</i> • <i>Et nyt træ udpeges når det enkelte træ er helt nedbrudt, og ikke længere kan erkendes</i> 	<p>Efter Miljøstyrelsens anbefaling.</p>
<p>§ 5, stk. 4</p>	<p>Tilføjet: ”sikring af” Ændret til: ”når træerne er over bidehøjde”</p>	<p>Efter Dansk Skovforenings anbefaling.</p>
<p>§ 7, stk. 10</p>	<p>Slettet: ”i urørt skov” Tilføjet: ”alene” Ændret til: ”Større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov og på veje og stier i hele</p>	<p>Revideret på baggrund af Dansk Skovforenings indsigelse</p>

	<i>skovområdet kræver alene til- ladelse fra plejemyndigheden; som forinden orienterer lods- ejerne herom.”</i>	
§ 9, stk. 4	Ændret til: <i>”Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeforanstaltning- erne, forelægges de specifikke ...”</i>	Efter Miljøstyrelsens anbefa- ling

Indhold

A. Bemærkninger til indsigelser fra offentlige myndigheder	4
1. Miljøstyrelsen, brev af d. 28. nov. 2019	4
2. Fredericia Kommune, brev af 23.09.2019.....	5
3. Forsvarets Ejendomsstyrelse, brev af 19.07.2019	5
B. Bemærkninger til indsigelser fra foreninger	7
1. Dansk Botanisk Forening (DBF), brev af d. 25.09.2019.	7
2. Vejlbysogns beboerforening, brev af 2. oktober og 29. november 2019	7
3. Dansk Skovforening på vegne af Foreningen Trelde Skov, brev af d. 5. november 2019. 9	
4. Foreningen Trelde Skov, brev af d. 1.12.2019 og d. 15. september 2020.	14
5. Vejby sogns jagtforening, brev af d. 20. september 2019	14

C. Bemærkninger til indsigelser og kommentarer fra lodsejerne.	16
1. Søren Thomsen, lb. nr. 2, brev af d. 18.09.2019	16
2. Torben Krog, lb. nr. 10, brev af d. 17.09.2019	16
3. Frede og Erling Jensen, lb.nr. 11, brev af 18.09.2019.	17
4. Nyma A/S, lb. nr. 12, brev af 27.11.2019.	18
5. Søren J.H. Ladegaard, lb. nr. 13, brev af 22.09.2019.	19
6. Vesterskov I/S, lb. nr. 14, brev af 22.10.2018.	20
7. Ole Dahl Hansen, lb. nr. 18, brev af 22.09.2018.	21
8. Bøgeskov Byggecenter Aps, lb. nr. 19, brev af 31.10.2019.....	22
9. Martin og Thorsten Markussen Linnet, lb. nr. 21 og 25, brev af 29.11.2019.	22
10. Jesper Bjerrisgaard, lb. nr. 26, brev af 22.09.2019.	22
11. Paul Lillelund, lb. nr. 28, brev af 22.09.2019.	23
12. Jørgen Herbert Bendtsen, lb. nr. 29, brev af 20.09.2019.	24
13. Kristian Hansen, lb. nr. 30, brev af d. 13.10.2020	25
14. Hanne og Rolf Jensen, lb. nr. 46, brev af d. 23.09.2019	25
15. Rie D. Nielsen og C.H.F. Petersen, lb. nr. 48, brev af d. 31.10.2019	25
16. Hans Peter Jessen Bjerrisgaard, lb. nr. 52, brev af d. 15.11.2019	26

A. Bemærkninger til indsigelser fra offentlige myndigheder

1. Miljøstyrelsen, brev af d. 28. nov. 2019

- a. Miljøstyrelsen redegør for hvorledes fredningsforslaget er i overensstemmelse med handlingsplan for fredningers fokus på størres sammenhængende landskaber og naturområder. Miljøstyrelsen ser derfor overordnet positivt på forslag til fredning af Treldekskovene.
- b. § 2, stk. 3: Bør udgå, da bestemmelsen virker overflødig.
- c. § 3, stk. 2: En vigtig bestemmelse – ingen ændring.

- d. § 3, stk. 3, punkt 4: Foreslås ændret til:
- ... *Træerne markeres fysisk og noteres i et skovkort med tilhørende GPS-koordinater, så de kan lokaliseres efterfølgende. ...*
- e. § 3, stk. 3 punkt 4: Foreslås følgende underpunkter indsat:
- *Træerne må ikke forsætligt skades.*
 - *Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.*
 - *Et nyt træ udpeges når det enkelte træ er helt nedbrudt, og ikke længere kan erkendes*
- f. § 7: Det foreslåede stisystem synes fornuftigt til at sikre offentlighedens muligheder for at opleve skoven i dens helhed. Miljøstyrelsen mener det er vigtigt at sikre muligheden for at færdes på bærestien langs kysten, og at kunne færdes på tværs af skovene længere væk fra kysten. På baggrund af den offentlige høring og den efterfølgende besigtigelse, synes der ikke at være fremkommet en særlig begrundelse for, at kun gående skal have kunne færdes langs ”bærestien”.
- g. § 7, stk. 2: Anbefales følgende slettet: ... *med undtagelse af ”bærestien”/trampestien, som kun er åben for gående.*
- h. § 9, stk. 3: Foreslås fjernes, da plejeplanen blot skal sendes til ejere og brugere af de omfattede ejendomme til orientering. Det er kun de konkrete plejeforanstaltninger, som ejere og brugere skal have mulighed for at påklage jf. Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.
- i. § 9, stk. 4: Foreslås ændret til: ”*Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeforanstaltningerne, forelægges de specifikke ...*” da det kun er uenigheder om de konkrete plejeforanstaltninger Fredningsnævnet træffer afgørelse om jf. Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn.
- j. Miljøstyrelsen ser ikke grundlag for i denne sag at fravige sædvanlig erstatningsfordeling – og ser heller ikke holdepunkter i praksis på området for at gøre dette. Dette spørgsmål kan dog først afgøres ved Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af sagen.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad. A.1.a.: Taget til efterretning.

Ad. A.1.b.: Bestemmelsen er udgået.

Ad. A.1.c.: Taget til efterretning.

Ad. A.1.d.: Ændringsforslaget er modificeret og tilføjet bestemmelserne.

Ad. A.1.e.: Ændringsforslaget er tilføjet bestemmelserne.

Ad. A.1.f.: Taget til efterretning.

Ad. A.1.g.: Ændringsforslaget er ikke efterkommet. Intentionen med den differentierede brugergruppeanvendelse på de to forskellige stier bunder primært i et naturbeskyttelseshensyn. Etablering af en sti af cykelstandard lige oven for skredzonens kronekant er uhensigtsmæssig, da det vil kræve et større anlæg og dermed indgreb i det sårbare naturområde, hvor særligt orkidebestandene og visse svampehyfer kan lide skade. Skovnaturen er mere robust i forhold til anlæg og offentlighedens slitage, jo længere væk fra skredzonen man kommer. Det er med andre ord naturbeskyttelsen, der er i fokus langs lillebæltskysten.

Ud over naturbeskyttelseshensynet er intentionen bag forbuddet for cykling på trampestien også at skabe en stille naturoplevelse for gæster, der færdes langs kysten. Her er fokus på fred og ro, og her kan publikum få oplevelsen af uberørt og 'vild' natur. Samme zoneringsprincip anvendes af Naturstyrelsen, som et planlægningsværktøj i indsatsen for friluftsliv i statsskovene.

Ad. A.1.h.: Ændringsforslag ikke efterkommet. Sagsrejsen mener, at det er vigtigt for den demokratiske proces, at grundejer og DN sikres muligheden for at udtale sig inden et plejeplanforslag vedtages. Fredericia Kommune har desuden tradition for en inkluderende planpraksis.

Ad. A.1.i.: Ændringsforslaget er tilføjet bestemmelserne.

Ad. A.1.j.: Taget til efterretning, se dog nedenstående punkt A.2.

2. Fredericia Kommune, brev af 23.09.2019

Fredericia Kommune redegør for hvorfor området er fredningsværdigt, og ønsker fredningsforslaget fremmet. Kommunen henstiller samtidig til, at staten bærer 90 % af summen til fredningserstatning.

3. Forsvarets Ejendomsstyrelse, brev af 19.07.2019

- a. Styrelsen finder stiforløbet langs Lillebælt (Bærestien) uhensigtsmæssigt. ”Forsvarsministeriets ejendomme på matriklerne nr. 7, 21 og 391 kh Kristinebjerg, Fredericia Jorder grænser alle op imod den sydvestlige del af fredningsafgrænsningen for Treldeskovene. I det fremlagte udkast til fredningsforslag etableres en sti langs kysten der stopper ved Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kan ikke acceptere dette stiforløb, idet stiforløbet vil lede brugere af området direkte ind på den del af Forsvarsministeriets område i Fredericia, der er mest benyttet og egnet til militære aktiviteter.”
- b. Styrelsen foreslår, at stien med fordel kan føres op til den anden sti, der ligger nord for kyststien, hvilket vil give brugerne af området endnu bedre mulighed for at opleve den forskelligartede fauna, som er en del af fredningsbestemmelsens formål.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad. 3.a og b.: Ændringsforslag er ikke efterkommet.

Sagsrejser er af den opfattelse at offentlighedens adgang i, og til og fra, fredningsområdet er foreneligt med de gældende adgangsregler for Hyby Fælle. Fredningsforslaget ændrer ikke på adgangsreglerne for Hyby Fælle. Der er jf. Ordensreglement for offentlig adgang til det militære øvelseterræn (Hyby Fælle) adgang til øvelseterrænet fra solopgang til solnedgang, når der ikke er aktiviteter. Publikum skal hertil respektere en række anførte anvisninger, såsom forbud mod bål og løse hunde.

De gældende regler for benyttelsen af offentligt ejede arealer er som hovedregel også gældende for benyttelsen af forsvarrets arealer. Der gælder dog for anvendelsen af forsvarrets arealer, at det skal være muligt for forsvaret at gennemføre den nødvendige uddannelse af soldater. I det omfang forsvarrets benyttelse af arealerne til uddannelses- og øvelsesvirksomhed kan gennemføres, og sikkerhedsmæssige hensyn ikke taler imod, skal offentlighedens adgangsmuligheder til forsvarrets arealer søges tilgodeset under hensyntagen til den nødvendige beskyttelse af naturen. Siden starten af 00'erne, har langt de fleste af Forsvarets terræner derfor været åbne for offentlighedens adgang, når terrænerne ikke benyttes til øvelser.

Offentlighedens adgang til Hyby Fælled behandles således også i gældende drifts- og plejeplan for Hyby Fælled øvelsesplads 2018-2032. Her fremgår under afsnit 3.2.2 – Publikumshensyn fremgår det, at: *”Hyby Fælled Øvelsesplads arealer anvendes rekreativt som udflugtsmål og oplevelsessted for offentligheden under hensyn til sikkerhed samt militære og naturbeskyttelsesmæssige interesser”*. Dertil fremgår det af afsnit 5.2.6 – Publikumsinteresser, at: *”Hyby Fælled Øvelsesterræn er åbent for publikum mellem solopgang og solnedgang, når der ikke er skydninger og/eller øvelser. Terrænet besøges især af lokale. Da publikums benyttelse af terrænet finder sted, når der ikke er militær anvendelse, er der i princippet ikke nogen konflikt mellem de to anvendelser. Det er dog ikke altid, at publikum overholder adgangsbestemmelserne eller eksempelvis respekterer, at hunde skal holdes i snor. Håndhævelse af dette og udbygget information er derfor en aktivitet i næste planperiode. I forbindelse med udarbejdelse af drifts- og plejeplanen udarbejdes informationsmateriale i form af folder og informationsstander, der bl.a. fortæller om naturindholdet på øvelsesterrænet og adgangsbestemmelserne.*

Publikums brug af terrænet vurderes ikke at påvirke naturbeskyttelsesinteresserne.”

Sagsrejser gør opmærksom på, at Bærestien, ved fredningsgrænsens sydligste punkt (matr. nr. 16 Kristinebjerg, Fredericia jorder), fortsætter ad eksisterende trampesti og fører frem til Enghavevej - en eksisterende skovvej langs Ryttergrøften. Offentligheden har lovlig adgang til Enghavevej og vil således ikke blive ledt i nærheden af områder, hvor de er til gene for de militære aktiviteter, eller hvortil de ikke i forvejen har adgang. Endelig skal det bemærkes, at selvsamme stiforløb indgik i det tidligere Vejle amts rekreative planlægning.

B. Bemærkninger til indsigelser fra foreninger

1. Dansk Botanisk Forening (DBF), brev af d. 25.09.2019.

Henrik Ærenlund Pedersen redegør på vegne af DBF og med udgangspunkt i foreningens indlæg på det offentlige møde, for fredningsområdets botaniske kvaliteter og hvorfor forening støtter op om fredningsforslaget.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ingen bemærkninger

2. Vejlbysogns beboerforening, brev af 2. oktober og 29. november 2019

Beboerforeningens formand Ulla Jensen redegør for hvorfor foreningen er modstander af fredningsforslaget. Herunder fremgår forenings udsagn i forkortet udgave. Der henvises til den oprindelige indsigelse for det fulde indhold.

- a. Fredningsforslaget viser stor mistillid til skovejerne.
- b. I en stor del af paragrafferne, skal skovejerne have tilladelse fra plejemyndigheden, hvis de vil arrangere noget i deres skov f.eks. § 3 stk. 2, § 5 stk. 4 og 5. Derimod skal plejemyndigheden højest informere skovejerne – og nogle gange ikke engang informere. F.eks. § 7 stk. 7 og stk. 10 samt § 8 stk. 3 og stk. 5.
- c. Danmarks Naturfredningsforening begrundet fredningsforslaget med, at der måske vil blive solgt en stor del af skoven til en ejer, der vil foretage så intensiv drift, at det vil gå ud over skoven og den høje biodiversitet. Mange af skovejerne føler, at de er sat for en domstol for noget, som måske vil ske i fremtiden.
- d. Den største trussel mod Trelde Skov er udskridningen langs kysten. Den har ikke været der altid, men er startet indenfor de seneste 90 år. Forurening fra industri har gjort, at tang og ålegræs forsvandt i Lillebælt, og det var i den forbindelse, at skrænterne begyndte at skride.
- e. En undersøgelse fra Københavns universitet for en del år siden påviste, at manglende oprensning af grøfter var en medvirkende årsag. Derfor skal det stadig være muligt at rense grøfter op.

- f. Fredningen er unødvendig og til en vis grad skadelig. Der er en tysk undersøgelse, der påviser, at der er mindre biodiversitet i urørt skov end i dyrket skov. Der fremhæves det, at netop variationen af arter og drevet og urørt skov er mest optimalt for biodiversiteten, og det er netop sådan Trelde Skov er i dag.
- g. Skoven er på mange måder i forvejen beskyttet af skovloven og anden lovgivning i forhold til kystnære områder.
- h. Det vil være en unødigt omkostning for både stat og kommune i erstatninger og plejeomkostninger.
- i. De stier, kommunen ønsker, er der ikke behov for. Der er i forvejen 15 km. sti i den kommunale del af skoven og mindst det samme antal km private skovveje, som man kan gå på.
- j. Mange interesseorganisationer er imod en cykelsti gennem skoven, da det er til gene for dyrene og en risiko for de sjældne orkideer.
- k. Mennesket har været en del af skoven altid, og når der indimellem har været gået hårdt til rydning f.eks. i krigstider, har skoven alligevel rejst sig igen og endda med en meget høj biodiversitet.
- l. Det fredningsoplæg, der foreligger, må være i strid med grundlovens § 73, der omhandler ejendomsrettens ukrænkelighed.
- m. I det nye fredningsoplæg tages der udgangspunkt i, at den gamle fredning fra 1930 på den kommunale del af skoven bliver ophævet. I den gamle fredning blev kommunens køb af Trelde Næs betinget af, at "køber forpligter sig til ikke at foretage væsentlige forandringer ved naturforholdene på Næsset" netop ved fredningen fra 1930. Ved at ophæve fredningen vil Plejemyndigheden kunne ændre kultur- og naturforhold efter forgodtbefindende, hvilket på ingen måde er til gavn for naturen og det store publikum, der kommer på Næsset.
- n. Vi skal ligeledes protestere mod ophævelsen af deklARATIONEN fra 1968, hvoraf der bl.a. fremgår følgende jf. stk. 4 "der skal stedse være adgang for alle og enhver til under overholdelse af givne ordensforskrifter at færdes og have fri opholds-, bade- og sportsfisker ret på arealet". Fredericia Kommune borteliminerer stien på den vestlige side af campingpladsen ved at fjerne denne deklARATION, til skade for alle, der ønsker at færdes rundt om campingpladsen.
- o. Ligeledes er der på kortet ikke indtegnet nogen af de eksisterende stier yderst på Trelde Næs. Det mener vi er en fejl.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad. B.2.a: Fredningsforslaget er ikke møntet på enkelte personer, men derimod udarbejdet for at fremtidssikre områdets store naturværdier.

Ad. B.2.b: Kommunen er plejemyndighed for privatejede og egne, fredede arealer, og er også den myndighed, der fører tilsyn med alle fredede arealer.

Ad. B.2. c: En fredning kan fremtidssikre en bestemt naturtilstand på et givet areal uanset ejerforhold eller ønsker til drift. Man kan drive en skov mere eller mindre intensivt alt efter hvad formålet med driften er, men det kræver kun én ejer at ødelægge det, som flere generationer har skabt og taget vare på.

Ad.B.2.d: Udskridning i Lillebælt er en trussel mod skovdriften, men derimod en af forudsætningerne for områdets store natur- og rekreative indhold.

Ad.B.2.e: Eksisterende dræn kan vedligeholdes jf. fredningsforslagets § 6.

Ad.B.2.f: Der er solid videnskabelig konsensus om, at urørt skov kan rumme højere biodiversitet end forstlig drevet skov. Videnskabelig konsensus er ikke ensbetydende med fuldstændig enighed om emnet, da nogle videnskabsfolk stadig kan være uenige med flertallet og enkelte forsøg kan afvige fra flertallets resultater. Det skal endelig bemærkes, at det fortsat er muligt at drive skoven i den del, der ikke foreslås udlagt urørt, og den omtalte variation i driftsformer består således.

Ad.B.2.g: Det er korrekt at langt størstedelen af fredningsområdet er fredskov og dermed omfattet af skovlovens bestemmelser. Skovloven er udarbejdet med det primære formål at bevare og værne om de danske skove samt forøge skovarealet og kun med det sekundære formål at fremme bæredygtig drift.

Skovloven er en rammelov – dvs. den fastsætter ikke driftsmæssige begrænsninger eller standarder for træartsvalg. Hvad angår produktionsmæssige forhold, indeholder Skovloven kun elementære

bestemmelser vedr. skovdyrkningspraksis. De væsentligste er, jf. lovens § 8, at fredskovspligtige arealer skal holdes bevokset med træer, som danner, eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer, at bevoksningen ikke må fældes, før den er hugstmoden og at dyrehold er forbudt.

Skovloven finder altså ikke anvendelse såfremt naturindholdet i Treldeskovene skal beskyttes.

Ad.B.2.h: Det er op til Fredningsnævnet at fastsætte erstatning ved eventuel gennemførelse af frednings sagen og plejemyndigheden efterfølgende at vurdere plejebehov.

Ad.B.2.i-j: Det er sagsrejsers holdning, at en forbedring af offentlighedens adgang som foreslået i fredningsforslaget vil være til gavn for almenheden. Det er sagsrejsers vurdering, at stierne ikke er i konflikt med naturbeskyttelsen. Der skelnes mellem anvendelsesmulighederne for de to stier i fredningsforslaget, se punkt Ad. A.1.g.

Ad.B.2.k: Sagsrejsen finder det uhensigtsmæssigt, at driften og naturforholdene i Treldeskovene udelukkende overlades til den generelle lovgivning og dermed den samfundsmæssige udvikling og de behov, som opstår heraf.

Ad.B.2.l: En fredning er ikke grundlovsstridig, men finder hjemmel i Naturbeskyttelseslovens kap. 6. En fredning har ekspropriationslignende karakter, idet den indeholder hel eller delvis afståelse af bestemte rettigheder over de omfattede ejendomme. Derfor har fredninger en særlig myndighedsstruktur med en bestemt procedure, og der bliver udbetalt erstatning.

Ad.B.2.m: Eksisterende fredning Trelde Næs reg. nr. 00075.00. ophæves, og formålet med denne videreføres i det nye fredningsforslag. Plejemyndigheden tildeles ikke yderligere beføjelse til plejeh tiltag, end den allerede har i den eksisterende fredning jf. plejebekendtgørelsen (BEK nr 924 af 27/06/2016).

Ad.B.2.n: Fredningsforslaget vil ikke medføre begrænsninger i offentlighedens adgang, jf. forslags § 8, stk. 1 (fri fladefærdsel). Dertil er det omtalte areal omfattet af lokalplan nr. 187 Campingplads ved Trelde Næs, der tilgodeser og sikrer offentlighedens adgang til arealerne nord og vest for campingpladsen. Det bemærkes i øvrigt, at dette område ikke er omfattet af eksisterende fredning.

Ad.B.2.o: Sagsrøjsere er bevidst om, at ikke alle de omtalte stier ikke er indtegnet på fredningskortet. Fredningen sikrer de gennemgående stier, som betragtes som hovedfærdselsårene på næsset, mod at nedlægges og samtidig sikres fri fladefærdsel på de pågældende arealer som pt. ejes af Fredericia Kommune.

3. Dansk Skovforening på vegne af Foreningen Trelde Skov, brev af d. 5. november 2019.

a. Foreningen Trelde Skov repræsenterer efter det anførte 97 % af det privatejede areal i fredningen og mener ikke der er et konkret fredningsbehov.

b. Foreningen har en række overordnede betragtninger til fredningsforslaget:

1. Begrundelsen for fredning er vilkårlig.
2. Skov er ikke den naturtype som har tilknyttet flest truede og sårbare arter.
3. Tilsynsmyndigheden tildeles uhensigtsmæssig vide rammer for plejetiltag. Plejemyndigheden bemyndiges uden hjemmel i plejebekendtgørelsen til at gøre ”*stort set hvad som helst*”.
4. Udlæg af urørt skov og udpegning af veterantræer er unødvendigt, da der i fredningen er fastsat forbud for renafrifter større end ½ ha.
5. Forslag til nye stier er unødvendig og et resultat af en forhandling mellem DN og Fredericia Kommune. Stiforslaget er ikke foreneligt med naturbeskyttelse, jagt og skovdrift.
6. Der gøres opmærksom på uoverensstemmelse mellem fredningskort og fredningsbestemmelser. Det er tvivl omkring § 3, stk. 3 – Øvrige skovarealer.

c. Foreningen har en række konkrete bemærkninger til de specifikke bestemmelser:

1. § 1:
 - Formuleringen ”*at sikre Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser*” er for uspecifik.

- Formålet om at sikre områdets geologiske værdier er i modstrid med at sikre fri kystdynamik.
 - Kystdirektoratet bør udtale sig om evt. etablering af stenrev.
2. § 2, stk. 2: Hvad er formålet med denne bestemmelse? Hvorfor må matrikler ikke lægges sammen?
 3. § 2, stk. 3: Bestemmelsen er uklar.
 4. § 3, stk. 1: Er ikke operationel, da der ikke nævnes tiltag til formålenes opfyldelse.
 5. § 3, stk. 2, punkt 1: Foreningen bemærker at der som følge af fredningen skal udlægges urørt skov i en zone på 300 m fra den på fredningstidspunktet eksisterende kystlinje. Udlæg af urørt skov savner faglig begrundelse og udgør et betydeligt areal af de pågældende ejendomme.
 6. § 3, stk. 2, punkt 2: Menes der *kan* eller *skal*? Hvorfor kan ahorn bekæmpes?
 7. § 3, stk. 2, punkt 3: Der stilles spørgsmålstejn til betydningen af en aktiv forvaltning.
 8. § 3, stk. 3, punkt 3: Der er forvirring omkring hvordan skovdriften kan tilrettelægges – særligt nåleskovarealer.
 9. § 3, stk. 3, punkt 4: Opstillingen er uhensigtsmæssig. Der bør udpeges væsentligt færre veterantræer. Hvis der ikke findes egnede veterantræer til udpegning mister bestemmelsen sin værdi og rimelighed.
 10. § 3, stk. 3, punkt 5: Krav til hjemmehørende træarter er urimeligt og ikke muligt at erstatningsfastsætte.
 11. § 3, stk. 3, punkt 6: Vil medføre et totalstop for juletræs- og pyntegrøntsproduktion.
 12. § 3, stk. 3, punkt 7: Det er ikke muligt at vurdere rækkevidden af denne bestemmelse.
 13. § 3, stk. 4: Mener sagsrejsere, at en eventuel rydning af arealerne markeret på fredningskortet som ”lysåbne arealer”, kan ryddes for opvækst som en del af den fremtidige pleje af fredningsområdet? I så fald bør dette fremgå af fredningsteksten.
 14. § 4, stk. 1: Vil nedrivning af eksisterende bolig betyde at der bliver mulighed for at opføre en ny bolig?
 15. § 4, stk. 2: Der er en urimelig skævfordeling i mulighederne for bebyggelse på private og offentlige arealer. Det er dertil ikke tydeligt om muligheden for at opføre shelters og fri-luftsfaciliteter kun gælder for offentlige arealer.
 16. § 5, stk. 2: Hvad menes med midlertidig teltslagning.

17. § 5, stk. 4: Der bør tilføjes ”sikring af” før offentlighedens adgang. Dertil bør fjernelse af kulturhegn ændres til når træerne er over bidehøjde i stedet for efter 10 år.
18. § 5, stk. 5: Skilte skal begrænses til det mindst mulige – også i størrelse.
19. § 6, stk. 1: Forbuddet mod terrænændringer er i modstrid med § 4, stk. 2.
20. § 6, stk. 2 og 3: Det bør være muligt at vedligeholde dræn og grøfter i skovområder der er markeret som nål på kortbilag 2. Hvad menes der med gennemgående grøfter og dræn i den urørte skov?
21. § 6, stk. 4: Gennembrud af diger i skoven kræver dispensation fra museumsloven uanset fredningen.
22. § 7, stk. 2-4, 8 og 11: Det er ikke realistisk at den forslåede sti kan etableres inden for 2 år efter fredningens gennemførelse.
23. § 7, stk. 2, 4 og 6: Kommunen skal sikre håndhævelsen af forbud mod cykling på ”trampestien”.
24. § 7, stk. 10: Der er ikke rimeligt at tilsynsmyndigheden bemyndiges til at tillade organiserede aktiviteter der efter loven kræver lodsejers tilladelse.
25. § 8, stk. 3: Plejetiltag må ikke påføre lodsejer økonomiske tab jf. plejebekendtgørelsen.
26. § 8, stk. 6: Hvorfor skal tilsynsmyndigheden forhåndsgodkende sådanne aktiviteter?

d. Dansk Skovforening har endnu ikke iværksat tabsberegninger.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad. A.3.a: Det fremgår af indsigelserne, at både Foreningen Trelde Skov og flere private lodsejere har indsendt selvstændige indsigelser mod fredningen uafhængig af Dansk Skovforening. Det har ikke været muligt for sagsrejsere at få bekræftet, at Foreningen Trelde Skov repræsenterer en lods-ejerggruppe svarende til 97 % af det forslåede privatejede fredningsområde.

Ad. A.3.b:

1. Med henvisning til selve fredningsforslaget, fremlæggelsen på det offentlige møde og de efterfølgende besigtigelser har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger hertil.
2. Der henvises til Aarhus Universitets udgivelse af den ”Den danske Rødliste 2019”. Denne er en samlet oversigt over ca. 13.300 danske arter, og den rummer bl.a. information om, hvor

truede alle disse arter er. Hver art er – gennem en standardiseret proces – henført til en kategori, som afspejler artens status i den danske natur. Heraf fremgår det, at Skov er det levested, som de fleste af de rødlistede arter er knyttet til.

3. Af fredningsforslagets § 8, stk. 2 fremgår det, at ”*Plejemyndighederne gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016*”. Plejeforanstaltninger sker således i overensstemmelse med den øvrige lovgivning. Plejetiltag iværksættes først efter, der er udarbejdet en plejeplan, der mere detaljeret end selve fredningsbestemmelserne beskriver, hvad der skal ske.
4. Urørt skov er den arealforvaltning, der ubetinget tilgodeser og beskytter naturen i skoven optimalt. Forslag til urørt skov er placeret i den del af Treldeskovene, hvor der i dag er det højeste naturindhold. Sagsrejser henviser til rapporten ”Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove: en analyse af den nødvendige indsats, og hvad den betyder for skovens andre samfundsgoder” udgivet af Københavns Universitet i 2016. Forfatterne bag rapporten anbefaler, at hele det samlede skovareal i Treldeskovene udlægges til urørt skov. På baggrund af de forudgående debatter om fredningsforslagets indhold har sagsrejser forsøgt at tilgodese lodsejers ønske om fortsat at kunne drive skovdrift, samtidig med, at der tages tilstrækkeligt naturbeskyttelseshensyn. Det har betydet, at der i langt størstedelen af skoven fortsat kan drives et mere naturvenligt skovbrug, mens de mere sårbare skovarealer ned mod Lillebælt foreslås udlagt til urørt skov. Sagsrejser henviser til fredningsforslagets bilag 5, hvori der redegøres for hvor små arealer, der som minimum skal være urørt for at sikre, naturindholdet i skoven bevares. Den præcise grænsedragning til den urørte skov er foretaget som beskrevet i vedlagte bilag 1.
5. Stiforslag og anvendelse heraf er behandlet i punkt Ad. B.2.i. Sagsrejser gør opmærksom på, at fredningsforslaget ikke regulerer på jagt, og skovene kan, på samme måde som i dag, spærres af ved jagt. Sagsrejser henviser i øvrigt til en rapport udarbejdet af Roskilde Universitetscenter¹, der konkluderer, at færdsel til fods eller på cykel på skovveje er uden praktisk betydning for rådyr, hvis flugtafstanden (hhv. 40 m om sommer og 75 om vinter) ikke overskrides. Der vil med fredningsforslagets gennemførelse fortsat være rig mulighed for vildtet at finde såkaldte jagtlommer, hvor vildtet kan finde fred for forstyrrelse. Sagsrejser mener

¹ Friluftslivets effekter på naturen i Danmark

ikke, offentlighedens adgang via de forslåede stier er i konflikt med skovdriften, og er ikke bekendt med uheld i forbindelse med skovarbejde, som anført i indsigelsen.

6. Sagsrejser gør opmærksom på, at signaturen for "Øvrig skov" på kortbilag 2, også dækker markeringen "nål". Det betyder jf. §3, stk. 3, punkt 6, at nåleskov (jf. kortbilag 2 – "nål") kan drives som hidtil og eksisterende dræn og grøfter kan vedligeholdes, jf. §6, stk. 3. Sagsrejser gør dertil opmærksom på, at der i fredningsbestemmelserne bruges betegnelsen løvskovsarealer i § 3, stk. 3, punkt 3, men der henvises her ikke til kortbilag hvor denne signatur skulle fremgå. Årsagen til, at betegnelsen "løvskovsarealer" finder anvendelse, er for at tydeliggøre, at nåletræsbevoksninger jf. § 3, stk. 3, punkt 6 ikke er omfattet samme driftskrav som resten af "øvrig skov".

Ad. A.3.c:

1. § 1 –

- Sagsrejser henleder opmærksomheden på den sidste del af sætningen, som lyder: *"...med hensyn til at beskytte naturtyper og arter"*. Formålet er således konkretiseret, og denne formulering er i øvrigt anvendt i almindelig fredningspraksis i forhold til naturbeskyttelse.
 - Sagsrejser gør opmærksom på, at den frie dynamik langs Lillebælt kysten er en forudsætning for, at det geologiske profil fortsat er synlig og interessant i forhold til naturindhold, videnskabelige og undervisningsmæssige aktiviteter samt den rekreative anvendelse. På denne strækning vil et forsøg på stabilisering af skrænten eller kystsikringsanlæg hæmme skrænterosionen i modstrid med de ovennævnte forhold.
 - Sagsrejser gør opmærksom på, at der ikke medfører fredningen skal etableres stenrev. Fredningsbestemmelserne er udarbejdet sådan, at fredningen ikke er til hinder for et eventuelt fremtidigt stenrevsprojekt. Såfremt der på et fremtidigt tidspunkt uafhængigt af fredningssagen udarbejdes et sådant projekt, vil Kystdirektoratet blive hørt.
2. § 2, stk. 2: Der knytter sig en særlig kulturhistorie til matrikuleringen i Treldeskovene. Særligt i "selvejerskoven", der består af mange små matrikler, der historisk er fordelt på mange

ejere, fortæller matrikuleringen en særegen dansk skovhistorie – se fredningsforslagets afsnit om kulturspor. Dette kulturhistoriske spor ønskes bevaret via fredning. Sagsrejsere anerkender at med den forslåede formulering kan give vanskeligheder, såfremt en lodsejer ønsker at frasælge dele af, og samtidig oprette en ny selvstændig ejendom. Bestemmelsen er derfor omformuleret, så det tydeligere fremgår at fredningen skal bevare eksisterende skel. Det bemærkes, at matrikler fortsat kan handles frit. Fredningen regulerer ikke nutidige eller fremtidige ejerforhold; men den sikrer, at den kulturhistorie, der knytter sig til de historiske ejerforhold, forbliver synlig.

3. § 2, stk. 3: Bestemmelsen er udgået.
4. § 3, stk. 1: Sagsrejsere mener, at den anvendte formulering er praktisk anvendelig og retningssigende for fremtidig arealanvendelse og drift.
5. § 3, stk. 2, punkt 1: Sagsrejsere understreger, at der ikke foreslås udlæg af urørt skov i en bræmme på 300 m fra kysten. Det oprindelige fredningsudspil omfattede, som angivet, en 300 meter bræmme fra kysten. Dertil indgik yderligere en række skovpartier, primært langs slugter ind i skoven. Dette udspil blev revideret, se bilag 1 – notat om udlæg af urørt skov, og forslaget til urørt skov er reduceret og tilpasset netop den sårbare og biologisk vigtigste del af Treldekovene. Sagsrejsere henviser i øvrigt til ovenstående punkt Ad. A.3.b.4., der redegør for dokumentationskravet for urørt skov. Sagsrejsere skal endeligt bemærke, at disse er opmærksomme på, at forslaget om udlæg af urørt skov kan være en drastisk ændring og indskrænkning i driften af en ejendom. Enkelte lodsejeres ejendom er sågar udlagt som urørt skov i deres fulde udstrækning. Derfor er givet § 3, stk. 2, punkt 4 mulighed for at udtage brænde til eget forbrug.
6. § 3, stk. 2, punkt 2: Der menes 'kan'. Ahorn er, som anført, hjemmehørende. Den kan dog have en invasiv karakter, hvilket visse steder kan være på bekostning af naturindholdet. Plejemyndigheden tildeles derfor mulighed for at fjerne ahorn, såfremt det efter en konkret vurdering skønnes nødvendigt. Skulle det blive nødvendigt tilbydes lodsejeren jf. plejebekendtgørelsen at udføre arbejdet. Træet skal efterfølgende efterlades i skovbunden.
7. § 3, stk. 2, punkt 3: Med en aktiv forvaltning menes eksempelvis fjernelse af nål og andre ikke hjemmehørende træarter. En sådan forvaltning vil efter sagsrejsers vurdering, ikke medføre hverken økonomisk tab, væsentlige gener eller udgifter for lodsejere. Såfremt fredningen gennemføres, og arealet overgår til urørt skov, udbetales der fredningserstatningen

svarende til nedgangen i handelsværdien – altså værdien for den stående vedmasse på fredningstidspunktet.

8. § 3, stk. 2: Nåletræsarealerne er efter ønske fra lodsejerne, og som et resultat af de indledende forhandlinger blevet friholdt for driftsindskrænkninger, de første ti år efter fredningen eventuelt bliver gennemført. Med henvisning til redegørelsen i ovenstående punkt Ad. A.3.b.6 gøres opmærksom på, at nåletræsarealer jf. § 3, stk. 3, punkt 6 kan drives som hidtil. Der er ingen krav til renafdrift eller det modsatte. Undtagelsen vedrørende bevoksninger med eg som hovedtræart er ligeledes et kompromis, der efter ønske fra lodsejerne skal sikre muligheden for at forny egetræsbevoksninger.
9. § 3, stk. 3, punkt 4: Sagsrejsere har ikke yderligere bemærkninger til bestemmelse om opstilling. Antallet af veterantræer i nærværende fredningsforslag er et resultat af lodsejernes indsigelser mod veterantræer. Det oprindelige fredningsudspil arbejdede med udpegning af 12 veterantræer/ha. Nærværende forslag på 5 veterantræer/ha er altså et absolut minimum. Sker man til de offentlige tilskud til fremme af biodiversitet i skovene, ser man, at der er minimumsgrænse for antal træer per/ha for, at det vil have en anerkendelsesværdig effekt. Man kan således søge om tilskud til bevaring af minimum 5 veterantræer.
10. § 3, stk. 3, punkt 5: Sagsrejsere mener ikke det er et urimeligt krav at stille. Den danske flora og fauna er i skovøkosystemet tilknyttet hjemmehørende træarter. Anvendelsen af hjemmehørende træer udgør således naturgrundlaget i skoven og er en forudsætning for, at fredningsformålet kan indfries. Dertil er de hjemmehørende træarter allerede vidt udbredt i Treldeskovene, og endelig kan skovdrift med nål fortsætte i de eksisterende nåletræsbevoksninger. I forhold til erstatningen henviser sagsrejsere til fredningsforslagets bilag 1 – budgetoverslag, hvori der sammenlignes med fredningssager og erstatningsfastsættelse i forbindelse med tilsvarende krav til træartsvalget.
11. § 3, stk. 3, punkt 6: Sagsrejsere gør opmærksom på, at eksisterende nåletræsbevoksninger (inkl. juletræs- og pyntegrøntkulturer), jf. kortbilag 2, kan opretholdes og drives som hidtil. 10 år efter fredningens gennemførelse kommer der dog et forbud mod brug af pesticider og gødning. Lodsejere kan herefter fortsat drive arealer med nål, men omstille driften i en økologisk retning, eller omlægge til løv. Sagsrejsere bemærker, at ifølge lodsejernes udsagn, er boniteten i Treldeskovene generelt ikke egnet til nåletræ og, at juletræsproduktion i stigende grad foregår på landbrugsjord, udenfor skovene, for at mindske de driftsmæssige omkostninger.

12. § 3, stk. 3, punkt 7: Sagsrejser gør opmærksom på, at denne bestemmelse udelukkende sikrer, at fredningen ikke er til hinder for biodiversitetstiltag. Den vil ikke betyde konkrete aktive tiltag.
13. § 3, stk. 4: Ja, det er en mulighed for plejemyndigheden at udarbejde en plejeplan, hvori der indgår rydning af de på kortbilag 2 markerede ”lysåbne arealer”. Arealerne er vigtige i forhold til at skabe en varieret overgang fra lysåbne naturarealer til skovnatur – de såkaldte ecotones/randzoner. Der vil ofte være en højere grad af biodiversitet i en sådan overgangszonzone, fordi denne tilbyder en mosaik af levesteder, som dækker begge de to tilgrænsende biotoper. Den overvejende del de ”lysåbne arealer” er i dag udpeget som § 3 beskyttet natur. På § 3 beskyttede naturtyper må der i forvejen ikke tilplantes, og med fredningen tildeles Fredericia Kommune retten til at pleje disse arealer. En eventuel pleje af de lysåbne arealer skal fremgå af plejeplanen og ikke af selve fredningsbestemmelserne.
14. § 4, stk. 1: Nej, forbuddet gælder opførsel af nye boliger og ikke ombygning eller nedrivning og genopførsel af nyt på eksisterende sokkel. Et sådant projekt vil dog kræve dispensation fra Fredningsnævnet i forhold til landskabelig påvirkning og tilpasning til eksisterende bygningsmasse.
15. § 4, stk. 2: Sagsrejser anerkender de ulige forhold, hvad angår byggeri. Sagsrejser mener, at offentligheden har en interesse i, at den formidlingsmæssige og rekreative anvendelse af Trelde Næs kan tilpasses nutidige behov. Forholdet omkring shelters gælder for hele fredningsområdet.
16. § 5, stk. 2: Den normale anvendelse af begrebet midlertidigt er op til 6 uger.
17. § 5, stk. 4: Ændret og tilføjet.
18. § 5, stk. 5: Sagsrejser er enig i, at skiltning i fredningsområdet ikke skal være for omfattende.
19. § 6, stk. 1: Sagsrejser gør opmærksom på, at dette er en generel regulering af hele fredningsområdet, og at § 4, stk. 2 er en undtagelse herfra.
20. § 6, stk. 2 og 3: Sagsrejser gør opmærksom på, at bestemmelserne er udarbejdet således, at eksisterende dræn og grøfter kan vedligeholdes på alle andre arealer end de på kortbilag 2 markerede ”urørt skov” – se i øvrigt svar i punkt A.3.b.6 omhandlende markering af ”nål” og ”øvrige skovarealer” på kortbilag 2. Med gennemgående dræn og grøfter menes de dræn og grøfter, der på fredningstidspunktet går hele vejen igennem den urørte skov. Bestemmelserne tillader altså fortsat dræning af skovarealerne landværts den urørte skov.

21. § 6, stk. 4: Sagsrejsen er opmærksom herpå. Fredningen vil ikke ophæve museumslovens bestemmelser i forhold til et evt. digegennembrud.
22. § 7, stk. 2-4, 8 og 11: Ingen yderligere bemærkninger.
23. § 7, stk. 2, 4 og 6: Sagsrejsen er opmærksom på problemstillingen, og tilsynsmyndigheden har således, jf. stk. 6 mulighed for at opsætte chikaner eller bomme til regulering af færdslen, således at der sikres en ”stille og rolig” anvendelse.
24. § 7, stk. 10: Sagsrejsen har revideret bestemmelsen således, at tilsynsmyndigheden ikke bebyrdes til at tillade større arrangementer i den urørte skov, men fastholder bestemmelsens ordlyd for så vidt angår offentligt skov, veje og stier. Sagsrejsen henviser til fredningsformålene angående rekreativ anvendelse og formidling af de naturmæssige og kulturhistoriske værdier. Det er således væsentligt tilsynsmyndigheden har muligheden for at tillade grupper på veje og stier f.eks. i forbindelse med formidling af områdets særlige geologi eller store naturindhold. Sagsrejsen understreger at disse aktiviteter i praksis vil ske med udgangspunkt i en god forudgående dialog med lodsejer.
25. § 8, stk. 3: Sagsrejsen er opmærksom herpå og bekræfter, at fremtidigt plejetiltag sker i overensstemmelse med plejebekendtgørelsen.
26. § 8, stk. 6: Denne bestemmelse tilskriver tilsynsmyndigheden at finde en balanceret vægtning mellem de formidlingsmæssige og rekreative aktiviteter og naturbeskyttelsen i den urørte skov. Bestemmelsen tager særligt sigte på de kommunalt ejede arealer på Trelde Næs, der i sin helhed udlægges urørt.

Ad. A.3.d: Ingen bemærkninger

4. Foreningen Trelde Skov, brev af d. 1.12.2019 og d. 15. september 2020.

- a. Foreningen redegør for sin modstand mod fredningsforslaget og henviser til ovenstående indsigelse fra Dansk Skovforening.
- b. Foreningen ønsker, såfremt at fredningen gennemføres med det forslåede stianlæg, at cykling forbydes på stien.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.B.4.a: Ingen bemærkninger.

Ad.B.4.b: Sagsrejsen mener fortsat, at offentligheden har en væsentlig interesse i en øget adgangsmulighed og ser ingen særlige omstændigheder, der skulle gøre cykling på stien forbudt. Skalaen og afstandene i fredningsområdet synes at nødvendiggøre, at cykling er tilladt.

5. Vejby sogns jagtforening, brev af d. 20. september 2019

Jagtforeningen har i samarbejde med Danmarks jægerforbund vurderet, at der ved fredning er tale om en klar forringelse af muligheden for udøvelse af jagt. De væsentligste årsager hertil:

1. Muligheden forringes ved anlæggelse af tværgående sti som både ødelægger matrikler, jagtudførelse men skaber også så meget uro at der ikke vil kunne udøves jagt i områderne omkring stien.
2. Områderne med urørt skov vil blive så tæt at det fysisk ikke er muligt at bevæge sig i skoven, hvorfor haglbøsse jagt er kraftigt reduceret om muligt fjernet. Riffeljagt i områderne med uberørt skov er selvsagt umuligt.
3. Veterantræerne vil skabe store åbne områder hvor intet vildt ønsker at være.
4. Den manglende nåletræsbeplantning giver ikke vildtet mulighed for at gemme / trykke sig.
5. Der er af Danmarks Jægerforbund udarbejdet en jagtvurdering af Treldekovene, som vurderer nedgangen i jagtværdi for den samlede skov.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.A.5.1: Sagsrejsen medgiver, at øget færdsel kan medføre forstyrrelse af vildtet; men er ikke enige i påstanden om, at det er ødelæggende for jagten i skoven. Råvildtbestanden i Danmark har de seneste årtier været kraftigt stigende – de seneste par år dog stagnerende. Stigningen i bestanden skyldes især, at råvildtet har spredt sig effektivt til hele landet, hvor det før var mest udbredt på de gode jorder i det østlige Danmark. Råvildtet har tilpasset sig den nuværende landbrugsdrift og arealforvaltning og er blevet stadig mere tilvænnet menneskelig aktivitet.

Ad.A.5.2-4: Sagsrejsjer mener ikke, at påstanden om, at urørt skov skulle nedsætte jagtmulighederne, er tilstrækkeligt underbygget – tværtimod må det forventes, at de urørte skovpartier vil fungere som såkaldte jagtflommer, hvor vildtet får fred. Sagsrejsjer henviser til rapporten fra Københavns Universitet ”Bevarelse af biodiversitet i de danske skove”, hvori det angives, at arealer med urørt skov forventes at understøtte en større mængde vildt. På sigt formodes dette at øge jagtens værdi både i og omkring skovene. Der er dog begrænset evidens på dette område.

Veterantræer kan ikke forventes at afskrække vildtet, og der vil ikke blive færre nåletræsbeplantninger, som følge af fredningen.

Ad.A.5.5: Sagsrejsjer mener ikke, at jagtvurderingens generelle karakter kan anvendes til hele skoven, men derimod kun i umiddelbar tilknytning til det nye stianlæg.

C. Bemærkninger til indsigelser og kommentarer fra lodsejerne.

1. Søren Thomsen, lb. nr. 2, brev af d. 18.09.2019

Lodsejer mener ikke fredningsforslaget er nødvendigt, da der ikke synes at være en konkret trussel mod skoven og den høje biodiversitet. Lodsejer har dertil en række indsigelser til konkrete bestemmelser.

- a. § 2, stk. 2: Denne bestemmelse bør præciseres i forhold til formålet med bestemmelsen.
- b. § 5, stk. 3 - punkt 4: Ønsker det præciseret at man med fordel kan vælge træer der allerede er gået ud, eller er ved at dø og dette kan gøres uanset at træerne står i grupper og brystdiameteren er under 50 cm.
- c. § 6, stk. 1: Ønsker det præciseret, at interne skovveje kan vedligeholdes.
- d. § 7, stk. 5: Ønsker præciseret at det påhviler plejemyndigheden at holde stier i ønsket fremkommelig stand.
- e. § 7, stk. 10: Ønsker det præciseret at større arrangementer med mere end 30 deltagere altid kræver lodsejeres samtykke.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad. C.1.a: Bestemmelsen er påtænkt at bevare den kulturhistorie, der knytter sig til de særlige ejerforhold i Treldekovene. Se ovenstående svar Ad. A.3.c..2. Det skal således fortsat være muligt at købe og sælge matrikler; men nuværende matrikelskel skal bevares.

Ad. C.1.b: Sagsrejsen gør opmærksom på, at den valgte ordlyd i fredningsforslaget ikke giver mulighed for at udpege veterantræer, der allerede er døde eller har en brystdiameter på under 50 cm. Tilsynsmyndigheden kan i samarbejde med lodsejer og efter en konkret vurdering udmærket udpege svækkede træer med sygdom, skader eller råd. Der er ikke krav til om veterantræerne skal stå i grupper, skovbryn eller lignende.

Ad. C.1.c: Eksisterende skovveje og stier kan jf. § 5, stk. 6 vedligeholdes. Kørespor i skoven må ikke opgraderes eller befæstes.

Ad. C.1.d: Sagsrejsen bekræfter, at det jf. § 7, stk. 3 er tilsynsmyndigheden, der afholder udgiften til etablering af de nye stier, og at såfremt denne ønsker en forbedring af tilstanden af eksisterende stier og skovveje også afholder udgiften hertil.

Ad. C.1.e: Sagsrejsen henviser til ovenstående svar i punkt Ad. A.3.c.24:

2. Torben Krog, lb. nr. 10, brev af d. 17.09.2019

- a. Lodsejer er stærkt forundret over fredningsforslaget og kan ikke forstå, hvorfor ikke skovejerne selv kan drive skoven under hensyntagen til naturværdierne.
- b. Lodsejer mener ikke, at forslag til ny sti er forenelig med naturbevarelseshensynet i fredningsforslaget. Dertil anfører lodsejer, at offentligheden har tilstrækkelig adgang til skoven via eksisterende skovveje og ”bærestien” langs kysten.
- c. Lodsejer udtrykker bekymring for, at stien vil anvendes til motoriseret færdsel og anden ulovlig adfærd.
- d. Lodsejer foreslår et alternativt stiforløb på matr.nr. 5aa. Alternativet vil mindske generne ifht. jagt og skovdrift.

e. Lodsejer ønsker tilbudt en ekspropriering af skoven. Skoven vil tabe en stor del af sin handelsværdi og højst sandsynlig være usælgelig.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.2.a: Sagsrejsen anerkender, at lodsejer har passet og plejet skoven efter alle love og forskrifter, og den nuværende drift er en medvirkende faktor til, at skoven har en stor naturværdi. Hensigten med fredningen er derfor også i så vid udstrækning som muligt at videreføre muligheden for at drive skoven på en bæredygtig måde. Med fredningsforslaget vil der således fortsat kunne drives skovdrift, og samtidig sikres skovnaturen et eksistensminimum så sårbare arter, som f.eks. Pragtsvirrefluen, Sortspætten og Stor Gøgeurt ikke uddør lokalt.

Ad.C.2.b: Sagsrejsen mener ikke, at naturbeskyttelse og rekreativ anvendelse er hinandens modsætninger. Disse kan forenes bl.a. ved regulering af skovdrift og hensigtsmæssig placering af stier. Se i øvrigt ovenstående punkt Ad. A.1.g angående placering og anvendelse af sti.

Ad.C.2.c: Det skal understreges, at fredningsforslaget ikke vil medføre en lovliggørelse af motoriseret færdsel i skoven. Sagsrejsen forventer således, at brugere af naturen og herunder MTB-ryttere, hundeluffere mfl., som udgangspunkt overholder lovgivningen. Eventuelle overtrædelser varetages af de myndigheder, der har til opgave at påse overholdelse af adgangsreglerne. Konflikter mellem brugergrupperne håndteres bedst lokalt, når de opstår. Med hensyn til anvendelsen af trampestien har tilsynsmyndigheden mulighed for at opsætte bomme/chikaner på trampestien for at regulere færdslen. Endeligt følger det af fredningsforslagets § 7, stk. 3, at der kan etableres holdepladser visse steder ved indgangen til skoven. Ved på den måde at regulere færdslen forventes det, at biler ikke kører ind i skoven.

Ad.C.2.d: Forslag til ændring af stiforløb på matr. nr. 5aa er efterkommet. Revideret kortbilag er vedlagt. Der henvises i øvrigt til § 7, stk. 3.

Ad.C.2.e: Sagsrejsen mener ikke at ekspropriering er hensigtsmæssigt eller nødvendigt i denne fredningssag. Sagsrejsen gør opmærksom på, at det tab, som en fredning påfører en fredet ejendom, ydes der erstatning svarende til ejendommens nedgang i handelsværdi.

3. Frede og Erling Jensen, lb.nr. 11, brev af 18.09.2019.

- a. Lodsejer gør opmærksom på, at skoven er plejet og passet med kyndig hjælp af Skovdyrkerforeningen. Lodsejer ønsker ingen ændringer af dette og er således modstander af fredningsforslaget.
- b. Lodsejer er særligt modstander af øget færdsel i skoven på kryds og tværs, hvilket forstyrrer planter og dyreliv.
- c. Lodsejer mener ikke, at Fredericia Kommune skal være udøvende plejemyndighed. Kommune er part i sagen og kan således ikke optræde som uvildig myndighed, som f.eks. Skovdyrkerforeningen.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.3.a: Idet der henvises til ovenstående svar i punkt Ad.C.2.a: har sagsrejsers ikke yderligere bemærkninger.

Ad.C.3.b: Idet der henvises til ovenstående svar i punkt Ad.C.2.b: har sagsrejsers ikke yderligere bemærkninger.

Ad.C.2.c: Sagsrejsers gør opmærksom på, at rollen som plejemyndighed følger af bekendtgørelsen om pleje af fredede arealer og tilsyn. Det vil således være i modstrid med den øvrige lovgivning at tildele private virksomheder, som f.eks. Skovdyrkerforeningen, rollen som plejemyndighed.

4. Nyma A/S, lb. nr. 12, brev af 27.11.2019.

Lodsejer tilslutter sig den af Foreningen Trelde Skov udarbejdede indsigelse i samarbejde med Dansk Skovforening. Dette indlæg er et supplement hertil.

- a. Lodsejer kommenterer på Fredericia Kommunes drift og forvaltning af egne arealer.
- b. Lodsejer redegør for det kulturhistoriske særegne ved ejerforholdene i Trelde Skovene og mener, at fredningsforslaget vil være ødelæggende for den historiske landskabsstruktur og desuden er naturbeskyttelsen ikke forenelig med stiudlæg og øget rekreativ anvendelse.

- c. Lodsejer mener, at fredningsforslaget er en såkaldt ”ommer”, og Fredericia Kommune har udarbejdet fredningsforslaget, så det bl.a. er skræddersyet til at omdanne private skovarealer til parklignende landskaber til turister.
- d. Veterantræer vil have en skyggevirkning på op mod 60 % af skovarealet og vil på lang sigt ændre udseende, og flora og fauna vil ændre sig voldsomt. Skovdrift med naturlig selvfornyelse bliver nærmest umuligt. Lodsejer anvender i sin udregning et fritstående bøgetræ på over 200 år bliver ca. 30 meter i højde og ca. 28 meter i diameter.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.4.a: Sagsrejsen gør opmærksom på, at gældende fredning og deklARATION er overholdt og har ikke yderligere bemærkninger til.

Ad.C.4.b: Sagsrejsen anerkender Treldeeskovens særlige kulturhistorie og mener at denne bevares og beskyttes yderligere ved nærværende fredningsforslag. I forhold til naturbeskyttelse vs. benyttelse henvises til ovenstående punkt Ad.C.2.b.

Ad.C.4.c: Fredningsforslaget er forsøgt udarbejdet således at der tages højde for både naturbeskyttelse, forbedret offentlige adgang og skovdrift. Sagsrejsen kan ikke genkende det billede som lodsejer tegner, men tager indsigelserne til efterretning.

Ad.C.4.d: Sagsrejsen gør først og fremmest opmærksom på, at veterantræerne udgør vigtige levesteder for de skovtilknyttede arter. Disse levesteder vil blive sikret via fredning. Ifølge Aarhus Universitet – DCE der er ansvarlig for NOVANA overvågningen i Danmark er ca. 1/3 af skovens biodiversitet vedboende:

Fælles for skovene er, at der knytter sig en stor gruppe af arter til overfladen af gamle træer (epifytter) og til ved under nedbrydning, både i hulheder eller rådne partier på ellers levende træer og i døde grene og stammer. En tommelfingerregel siger, at det er en tredjedel af skovens samlede biodiversitet, som er vedboende i bred forstand. Denne del af skovens biodiversitet må betragtes som særligt truet, idet levestederne er direkte påvirkede af den forstlige hugst af biologisk unge træer og fjernelsen af det døde ved. Mange truede arter koloniserer udelukkende træer, som stadigvæk er levende, så der er behov for både levende gamle ”veterantræer” og dødt ved.

Den videnskabelige litteratur viser, at biodiversiteten af vedboende arter stiger med mængden af dødt ved, og selvom stigningstakten i artsantallet aftager, kommer der stadigvæk flere arter til med stigende mængde dødt ved, helt op til den urørte løvskovs mængde af dødt ved på mere end 100 m³ pr. ha. En række meget omfattende undersøgelser af metadatasæt (fx Gossner et al., 2013; Lachat et al., 2012; Müller et al., 2007) peger på, at skovtyper med en stor vedmasse også naturligt rummer store mængder dødt ved og dermed naturligt også en stor diversitet af vedboende arter. Der ses et betydeligt tab i diversiteten af de vedboende arter, når mængden af dødt ved kommer under 50-70 m³ pr. ha.

Ud over mængden af dødt ved er det vigtigt, at der i skovene er en variation i veddets nedbrydningsstadier, således at der kontinuert er egnet substrat for de vedboende arter.

Citat fra Aarhus Universitet – DCE – NOVANA overvågning²

Lodsejer angiver i sin udregning veterantræernes skyggepåvirkning til 707 m². Foreningen Trelde-skov har ligeledes anført, at et veterantræ vil få en meget omfattende krone med en skyggeflade på op til 560 m². Sagsrejsen mener ikke, at den anførte skyggepåvirkning er retvisende for det samlede fredningsområde.

Sagsrejsen medgiver, at et solitært bøgetræ med fuld lysekspponering og gunstige vækstforhold kan opnå ovenstående dimensioner. Sagsrejsen er dog ikke enig i lodsejers eller foreningen Trelde-skovs konklusion af skovdyrkningskonsekvensen ved udpegning af veterantræer i fredningsområdet. Sagsrejsen mener, at det er misvisende at anvende et solitært bøgetræ, der har været udsat for fuld lysekspponering og derved opnået maksimal kronestørrelse for arten.

Udregningen af veterantræernes skyggepåvirkning afhænger i høj grad af vurderingen af kronens størrelse, og vil således variere meget fra træ til træ og fra skovareal til skovareal. Sagsrejsen påpeger, at resultatet af udregningen af skyggepåvirkningen i en konventionelt dyrket bøgebevoksning kan få et væsentligt andet resultat og har hertil opstillet et alternativt regneeksempel:

² <https://novana.au.dk/naturtyper/kontrolovervaagning/indikatorer/skovstruktur/doedt-ved/>

<p>Eksempeludregning af veterantræers skyggeflade:</p> <p>Sagsrejsjer vurderer, at den reelle skyggeflade i en dyrket skov, for så vidt angår bøgetræer, kan ligge omkring 67 m².</p>
<p>Begrundelse: Det typiske stamtal for en konventionelt dyrket bøgebevoksning ligger mellem 100-200 træer/ha. – altså et gennemsnit på 150 (10.000/150 = 67 m²) Et gennemsnitligt bøgetræ i en bevoksning vil altså have en kronediameter på ca. 10 m ($67/3,14 = r^2$)</p>
<p>Det vil betyde, at kun 667 m²/ha. svarende til omkring 7 % af skovarealet vil blive berørt af veterantræerne i det tilfælde at samtlige udpegede veterantræer er bøgetræer.</p>

Endeligt understreger sagsrejsjer, at udpegningen af veterantræer ikke er begrænset til bøg. Der vil således også udpeges træer med en mindre skyggeflade som eks. birk eller ask, ligesom der kan udpeges træer i skovbryn, ved vej eller træer, der allerede har dårlig vækst eller er beskadigede og som dermed har en begrænset krone.

5. Søren J.H. Ladegaard, lb. nr. 13, brev af 22.09.2019.

- a. Lodsejer er uforstående overfor hvorfor nåleskovsarealet ikke må øges, når nu denne skovtype relativt hurtigt optager CO₂?
- b. Veterantræer passer ikke ind i skovdrift, da de på sigt totalt ødelægger skovbunden, da de skygger. De forhindrer nye træer og vegetation i skovbunden.
- c. Bekymret for færdslen i skoven, når de gamle træer vælter, og jeg ikke må fjerne dem fra stier og veje, så skoven fortsat kan drives. Fx hvis et træ spærrer ved en overkørsel ved en grøft, bliver jeg afskåret fra dele af skoven.
- d. Når et veterantræ falder, skal der udpeges et nyt. Prisen for dette træ findes ikke i dette oplæg til fredningen. Der må nødvendigvis tilhøre en erstatning. Det nuværende oplægspriser for veterantræer er urealistisk lave.
- e. Lodsejer ønsker at Fredericia Kommune medvirker til vedligehold af private skovveje.
- f. Lodsejer efterspørger fredningserstatning for nedsat jagtværdi.
- g. Lodsejer mener, at oplægget til fredningserstatning er for lavt.

- h. Lodsejer mener ikke, at stiudlæg er foreneligt med beskyttelse af digerne i skoven og naturbeskyttelse.
- i. Lodsejer efterspørger fredningserstatning for skader på træer i forbindelse med udlæg af sti.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.5.a: Fredningens formål er ikke at begrænse global opvarmning, men derimod at bevare og beskytte naturindholdet i Treldekovene. De arter som er tilknyttet danske skovøkosystemer kan ikke overleve i ikkehjemmehørende nåletræsbevoksninger, og derfor vil fredningen medføre forbud mod yderligere nåleskov.

Ad.C.5.b: Med henvisning til ovenstående punkt Ad.C.4.d har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger.

Ad.C.5.c: Sagsrejsere gør opmærksom på, at nedfaldne stammer og grene, jf. § 3, stk. 2 – punkt 2 kan fjernes fra veje og stier.

Ad.C.5.d: Fredningserstatningen for veterantræerne indgår i budoverslaget under ”øvrige skovarealer”. Sagsrejsere gør opmærksom på, at lodsejer kan fremsætte erstatningskrav overfor Fredningsnævnet.

Ad.C.5.e: Fredningen stiller ikke krav til vejenes tilstand og den slitage, der måtte opstå ved tilsynsmyndighedens overvågning af naturtilstanden, synes ubetydelig i forhold til vejvedligehold.

Ad.C.5.f: Med henvisning til ovenstående svar i punkt Ad. A.3.b.5 og Ad.A.5.1 medgiver sagsrejsere, at der kan være tale om nedsat jagtværdi i umiddelbar nærhed af den nye sti. Sagsrejsere vil lade det være op til Fredningsnævnet at fastsætte en eventuel erstatning for nedsat jagtværdi.

Ad.C.5.g: Sagsrejsere har ikke yderligere bemærkninger til budgetoverslaget, og vil lade det være op til Fredningsnævnet at fastsætte erstatningen.

Ad.C.5.h: Idet der henvises til ovenstående svar i punkt Ad.C.2.b, har sagsrejsjer ikke yderligere bemærkninger.

Ad.C.5.i: Fredningserstatningen for udlæg af ny sti fremgår af fredningsforslagets budgetoverslag. Sagsrejsjer har ikke yderligere bemærkninger.

6. Vesterskov I/S, lb. nr. 14, brev af 22.10.2018.

Vesterskoven Trelde I/S v. Jacob Ladegaard og Kasper Danielsen mener, at gennemførelse af fredningsforslaget vil have store økonomiske konsekvenser for driften, og de er således modstandere af fredningsforslaget i sin helhed. Lodsejer har følgende konkrete indsigelser.

- a. Der ønskes ikke nåletræer af arten sitkagran og rødgran i skoven, det har vi planlagt med flere steder i skoven. Dette er planlagt og beskrevet i en skovrapport, som vi i samarbejde med Skovdyrkerforening har fået lavet. Udfasning af nål vil få store økonomiske konsekvenser, da den dyreste omlægning er fra nål til løv.
- b. Der ønskes ikke juletræer og pyntegrønt indenfor fredningsområdet. Vi har udlagt og investeret i ca. 0,8 ha juletræer/pyntegrønt. Den investering og fremtidige indtjening vil gå tabt.
- c. I forhold til den urørte skov så vil ca. 40 % af vores skov blive udlagt til urørt skov. Det vil betyde, at vi næsten mister grundlaget for at dyrke traditionel skovdrift.
- d. Muligheden for renafdrift af større områder bortfalder, da vi har satset på nåletræer flere steder i skoven, er det en hindring, da renafdrift er nødvendigt i nåletræsproduktion.
- e. Brugen af pesticider og gødning bortfalder. Dette bruges i forhold til biller i unge nåletræer og i juletræsproduktion.
- f. Ingen dræning/grøftning i skoven. Det vil gøre det svært at dyrke de træer man ønsker på et givet areal, eksempelvis er der mange steder i skoven, som vil blive for vådt/surt til bøg og sitkagran.
- g. Udpegning af veterantræer er en hindring for skovdriften, da den vil give hindringer for nyplantninger. Ex vil store veterantræer i bøg skygge voldsomt i en indhegning med nyplantede ege. Den vil ligeledes give udgifter, når store grene fra veterantræer falder ned over tråden. Så vil hjortevildt kunne komme ind og gøre stor skade på egene.

- h. En udlægning af skridzonen til urørt skov vil også have betydning for den samlede økonomi i skoven, det er noget mere besværligt at bjærge træ fra den del af skoven. Men i tørre år og med det rette materiel kan man godt få bjærget træ fra den del af skoven. Der er flere steder i eksempelvis Vejle Kommune, hvor det kræver det samme materiel at drive skov. Så at tale om, at det er ubetydeligt at frede den del af skoven, er vi ikke enige i.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.6.a: Sagsrejsen gør opmærksom på at nål ikke skal udfases – det var en del af det oprindelige fredningsudspil, men er senere blevet ændret således at eksisterende nåleskovsarealer kan bestå. Der er dog forbud mod konvertering af eksisterende løv til nål.

Ad.C.6.b: Med henvisning til ovenstående svar i punkt Ad.C.6.a kan eksisterende juletræs- og pyn-tegrøntkulturer bevares og drives som hidtil. Dog skal bemærkes, at der 10 år efter fredningens gennemførelse bliver forbud mod anvendelse af pesticider og gødning, jf. § 3, stk. 3 – punkt 6.

Ad.C.6.c: Sagsrejsen gør opmærksom på, at forslag til udlæg af urørt skov på lodsejers matrikel 6ab udgør omkring 14 ha – svarende til ca. 30 % af matriklen. På dette areal vil det ikke være muligt at dyrke skoven.

Ad.C.6.d: Sagsrejsen gør opmærksom, at forbuddet mod større renafdrift ikke er gældende for nåleskovsarealer.

Ad.C.6.e: Sagsrejsen gør opmærksom på, at forbuddet mod anvendelse af pesticider ikke gælder for nåleskovsarealer de første 10 år efter fredningens gennemførelse, og herefter er det fortsat tilladt at sprøjte mod snudebiller.

Ad.C.6.f: Sagsrejsen gør opmærksom på, at vedligehold af eksisterende dræn og grøfter kan fortsætte efter gennemført fredning. Forbuddet gælder kun nye dræn og grøfter.

Ad.C.6.g: Med henvisning til ovenstående punkt Ad.C.4.d har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger.

Ad.C.6.h: Sagsrejsere anerkender, at udlæg af urørt skov vil have økonomiske konsekvenser for driften af skoven og henviser i den forbindelse til, at fredningserstatningen dækker ejendommens nedgang i handelsværdi. Det er muligt for lodsejer at fremsætte erstatningskrav overfor Fredningsnævnet.

7. Ole Dahl Hansen, lb. nr. 18, brev af 22.09.2018.

Lodsejer er modstander af fredningsforslaget, særligt udpegning af veterantræer og udlæg af nye stier.

Sagsrejsers bemærkninger:

Sagsrejsere tager indsigelserne til efterretning og har ikke yderligere bemærkninger.

8. Bøgeskov Byggecenter Aps, lb. nr. 19, brev af 31.10.2019.

Lodsejer gør særligt indsigelse mod udpegning af veterantræer.

Sagsrejsers bemærkninger:

Med henvisning til ovenstående svar, i punkt Ad.C.4.d, har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger.

9. Martin og Thorsten Markussen Linnet, lb. nr. 21 og 25, brev af 29.11.2019.

Lodsejerne er modstandere af fredningsforslaget og mener, det er en mistillidserklæring overfor lodsejerne. Lodsejerne har særligt indsigelser imod udlæg af urørt skov og udpegning af veterantræer. Lodsejerne mener ligeledes, at forslag til ny sti er i modstrid med det naturbeskyttelseshensyn som fredningen skal varetage.

Sagsrejsers bemærkninger:

Sagsrejsen anerkender, at lodsejer har passet og plejet skoven efter alle love og forskrifter, og den nuværende drift er en medvirkende faktor til, at skoven har en stor naturværdi. Fredningsforslaget er ikke en mistillidserklæring til lodsejerne, men en sikring af naturværdierne i skoven. Hensigten med fredningen er derfor også i så vid udstrækning som muligt at videreføre muligheden for at drive skoven på en bæredygtig måde. Med fredningsforslaget vil der således fortsat kunne drives skovdrift i den overvejende del af skoven, og samtidig sikres skovnaturen et eksistensminimum, så sårbare arter som f.eks. Pragtsvirrefluen, Sortspætten og Stor Gøgeurt ikke uddør lokalt.

I forhold til fredningsforslagets bestemmelser om veterantræer, urørt skov og udlæg af stier henvises til ovenstående punkter - Ad.A.3.b.4, Ad.C.4.d og Ad. A.1.g.

10. Jesper Bjerrisgaard, lb. nr. 26, brev af 22.09.2019.

- a. Lodsejer er uforstående overfor anlæg af ny sti, som frygtes at få karakter af en MTB bane.
- b. Lodsejer har ligeledes indsigelse mod udpegning af veterantræer, som I pålægger lodsejerne, som jeg ikke kan acceptere.
- c. Jagt må udføres; men med den øgede mængde besøgende i skoven vil jagten være væsentligt reduceret om muligt helt umulig / uinteressant.
- d. Lodsejer henviser til manglende/for lav erstatning for områder omkring stien, veterantræer og jagtværdi.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.10.a: Sagsrejsen mener, at offentligheden har en væsentlig interesse i at kunne opleve skoven i dens helhed.

Ad.C.10.b: Med henvisning til ovenstående punkt Ad.C.4.d har sagsrejsen ikke yderligere bemærkninger til veterantræer.

Ad.C.10.c: Sagsrejsen henviser til fredningsforslagets budgetoverslag og gør opmærksom på, at det er muligt at fremsætte erstatningskrav overfor Fredningsnævnet.

11. Paul Lillelund, lb. nr. 28, brev af 22.09.2019.

- a. Lodsejer mener, at processen forud for, at Fredningsnævnet modtog fredningsforslaget, var meget uskøn.
- b. Lodsejer kommenterer bl.a. på driftsbegrænsninger og mener, at erstatningsoverslaget er sat for lavt.
- c. Lodsejer spørger til muligheden for at blive tvangseksproprietet.
- d. Kan man, når fredningssagen er afsluttet, ansøge omlægning til urørt skov.
- e. Arealopgørelsen for matrikel nr. 71 er rettelig 24,98 ha.
- f. Lodsejer kommenterer på forhold vedrørende offentlighedens færdsel i skoven.
- g. Lodsejer kommenterer på udpegning af veterantræer i fredningsforslaget.
- h. Lodsejer har indsigelser mod begrænsning i træartsvalget.
- i. Lodsejer mener, at plejeplaner vil fratage den enkelte lodsejer mulighed for at styre driften af sin ejendom.
- j. Lodsejer mener at der kan være behov for renafdrift i større arealer end de i fredningsforslaget angivne 0,5 ha.
- k. Det skal være muligt at anvende pesticider og hegning af unge kulturer.
- l. Eg vil uddø i urørt skov, og DN ønsker at bevare kulturskoven.
- m. Jagten vil blive påvirket af offentlighedens færdsel.
- n. Lodsejer mener, at det skal være muligt at opføre bygninger/skure i skoven.
- o. Begrænsning i matrikelskel vil betyde, at en række ejendomme ikke kan sælges. Hvorfor denne begrænsning?

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.11.a: Sagsrejsen gør opmærksom på, at fredningsudspillet har været i høring, ligesom der er afholdt hhv. lodsejer- og borgermøde om fredningsforslaget. Endeligt har der været afholdt en lang række møder mellem sagsrejsen og Foreningen Treldekov. Denne proces har ført til en lang række ændringer i det oprindelige fredningsudspil.

Ad.C.11.b.: Fredningsforslaget vil medføre en række driftsbegrænsning, hvor de væsentligste fremgår at § 3. Såfremt fredningsforslaget fremmes, vil der blive indhentet erstatningskrav hos lodsejerne. Fredningsnævnet fastsætter herefter en fredningserstatning svarende til nedgangen i ejendommens handelsværdi. Når sagen er færdigbehandlet i Fredningsnævnet, skal Miljø-og Fødevarerklagenævnet forholde sig til samme sag, og endelig skal Taksationskommissionen også forholde sig til fredningserstatningerne. Det må således forventes, at såfremt Treldeskovene fredes, vil der blive udbetalt en realistisk fredningserstatning.

Ad.C.11.c: Sagsrejsere mener ikke, at ekspropriering er hensigtsmæssigt eller nødvendigt i denne fredningssag.

Ad.C.11.d: Ja, lodsejer kan søge om omlægning til urørt skov via de offentlige tilskudsordninger for dette. Fredningen er jf. §3, stk. 3 – punkt 10 ikke til hinder for ophør af forstlig drift. Såfremt lodsejer fremsætter ønske om urørt skov på ejendommen indgår sagsrejsere gerne i dialog herom.

Ad.C.11.e: Areal- og lodsejerlisten tilrettes.

Ad.C.11.f: Sagsrejsere gør opmærksom på, at der er ikke forslag til ny sti eller bevaring af eksisterende sti på lodsejeres matrikel. Det er fortsat de almindelige adgangsregler for privat skov, som er gældende. Skovgæster må således fortsat ikke færdes udenfor sti og skovvej og ikke færdes i skoven om natten.

Ad.C.11.g: Udpegning af veterantræerne skal jf. fredningsforslagets § 3, stk. 3 – punkt 4, ske i dialog mellem lodsejer og Fredericia Kommune. Med henvisning til ovenfor nævnte punkt Ad.C.4.d har sagsrejsere ikke yderligere kommentarer.

Ad.C.11.h: Den danske flora og fauna er i skovøkosystemet tilknyttet hjemmehørende træarter. Anvendelsen af hjemmehørende træer udgør således naturgrundlaget i skoven og er en forudsætning for, at fredningsformålet kan indfries. Dertil er de hjemmehørende træarter allerede vidt udbredt i Treldeskovene, og endelig kan skovdrift med nål fortsætte i de eksisterende nåltræsbevoksninger.

Ad.C.11.i: Sagsrejser henviser til, at plejetiltag skal ske i overensstemmelse med plejebekendtgørelsen og ikke må medføre økonomisk udgift eller væsentlige gener eller tab for lodsejere i fredningsområdet. Plejetiltag vil som oftest ske i dialog med de pågældende lodsejere, ligesom uenigheder vedrørende plejeplanen kan forelægges Fredningsnævnet.

Ad.C.11.j: Sagsrejser gør opmærksom på, at bestemmelsen skal sikre et kontinuerligt stabilt skovklima. Det stabile skovklima er sammen med Treldeeskovens lange kontinuitet en medvirkende faktor til skovens høje biodiversitet.

Ad.C.11.k: Anvendelse af pesticider er ikke foreneligt med naturbeskyttelseshensynet i fredningsforslaget. Sagsrejser gør opmærksom på, at hegning af nye kulturer fortsat er tilladt, men at hegnet skal fjernes, når træerne er over bidehøjde.

Ad.C.11.l: Sagsrejser medgiver, at eg kan få vanskeligt ved at forny sig i urørt skov og som følge heraf på lang sigt falde i antal. Det skal dog bemærkes, at tilsynsmyndigheden via konkrete plejetiltag i den urørte del af skoven har mulighed for at f.eks. lysne omkring enkelte egetræer, såfremt det skulle være hensigtsmæssigt for naturindholdet. DN gør endeligt opmærksom på, at der ikke tilstræbes et skovbillede som i kulturskove/bondeskoven. Den urørte skov skal i så høj grad som muligt passe sig selv, jf. fredningsforslagets § 3, stk. 2.

Ad.C.11.m: Med henvisning til ovenstående svar i punkt Ad.A.5.1-5 har sagsrejser ikke yderligere bemærkninger til jagtforhold.

Ad.C.11.n: Sagsrejser gør opmærksom på at der i forbindelse med skovdrift kan opstilles arbejds-skure på op til 10 m² i op til 6 uger, jf. § 4, stk. 4.

Ad.C.11.o: Bestemmelsen skal bevare kulturhistorien tilknyttet ejerforhold. Sagsrejser henviser til ovenstående svar i punkt Ad. C.1.a og har ikke flere bemærkninger.

12. Jørgen Herbert Bendtsen, lb. nr. 29, brev af 20.09.2019.

Lodsejer gør opmærksom på, at han ikke fremgår korrekt at areal- og lodsejerlisten.

Sagsrejsers bemærkninger:

Areal- og lodsejerlisten er opdateret og bragt i overensstemmelse med lodsejeres indsigelse.

13. Kristian Hansen, lb. nr. 30, brev af d. 13.10.2020

Lodsejer eftersender, på baggrund af besigtigelse på ejendommen d. 30.08.2020, et uddrag af sin grønne driftsplan og supplerende bemærkninger til besigtigelsen. Lodsejer betoner særligt sin modstand mod hhv. urørt skov, veterantræer og etablering af sti.

Sagsrejsers bemærkninger:

Med henvisning til ovenstående punkter; Ad. A.3.b.4 angående urørt skov, Ad.C.4 angående veterantræer og Ad.B.2.i-j angående stiforslag, har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger.

14. Hanne og Rolf Jensen, lb. nr. 46, brev af d. 23.09.2019

Lodsejer har skrevet en længere indsigelse med overvejelser i forhold til fredningsforslaget og flere andre emner, et kommenteret referat fra det offentlige møde samt en lang række læserbreve, der har været bragt i den lokale presse.

Sagsrejsers bemærkninger:

Med henvisning til fredningsforslaget, det offentlige møde og fredningsbesigtigelser og ovenstående bemærkninger til indsigelser har sagsrejsere ikke yderligere bemærkninger. Såfremt Fredningsnævnet ønsker sagsrejsere forholder sig konkret til dele af lb. nr. 46 indsigelser, anmodes sagsrejsere herom.

15. Rie D. Nielsen og C.H.F. Petersen, lb. nr. 48, brev af d. 31.10.2019

Lodsejer opvarmer boligen med brænde fra matriklerne, der nu forsåles fredet – især matrikel 7q. Lodsejer ønsker derfor, at matriklerne fritages for fredning.

Sagsrejsers bemærkninger:

De ”lysåbne arealer” er vigtige i forhold til at skabe en varieret overgang fra lysåbne naturarealer til skovnatur – de såkaldte ecotones/randzoner. Der vil ofte være en højere grad af biodiversitet i en sådan overgangszone, fordi denne tilbyder en mosaik af levesteder, som dækker begge de to tilgrænsende biotoper. Den overvejende del de ”lysåbne arealer” er i dag udpeget som § 3 beskyttet natur. På § 3 beskyttede naturtyper må der i forvejen ikke tilplantes, og med fredningen tildeles Fredericia Kommune retten til at pleje disse arealer. En eventuel pleje af de lysåbne arealer skal fremgå af den efterfølgende plejeplan.

Sagsrejsen gør opmærksom på at matr.nr. 26i og 7r er omfattet af § 3 naturbeskyttelse, og således ikke må tilplantes eller tilstandsændres i øvrigt. Det samme gør sig gældende for en del af matr.nr. 7o. Disse arealer er omfattet af bestemmelserne for lysåben natur. Den resterende del af matriklen samt matr.nr. 7p skal drives efter bestemmelserne om ”øvrige skov”, og her kan således fortsat skoves til brænde.

Matr.nr. 7q skal drives efter bestemmelsen om lysåben natur og må således ikke tilplantes. Matriklen ligger i en smeltevandsslugt, der går ind i skoven, og der løber et § 3 beskyttet vandløb i nord-sydgående retning, der afvander mod Vejle fjord. Smeltevandsslugten fortsætter syd for matr.nr. 7q mod sydvest, og langs denne findes varieret skovsammensætning med dominans af bøg. Områderne har tydeligt været ekstensivt drevet muligvis uden, at der nogensinde har været foretaget systematiske beplantninger i områderne. Smeltevandsslugten rummer store naturværdier og har forekomst af enkelte gammelskove indikatorer som fladkravet kodriver og alm. guldnælde. Området rummer således en varieret skovbundsflora, og det vurderes, at der langs vandløbet samt på de skrånende arealer ned til vandløbet er et stort potentiale for at området kan udvikle sig til en særdeles artsrig lokalitet.

Det er således sagsrejsers vurdering, at arealet er vigtigt som økologisk forbindelse ind i skoven og med fremtidig drift, som lysåbent areal, vil tilvejebringe en tilstand, der medvirker til at fremme fredningens formål.

16. Hans Peter Jessen Bjerrisgaard, lb. nr. 52, brev af d. 15.11.2019

- a. Lodsejer mener at Fredningsnævnet bør afvise fredningsforslaget, da ikke fra DN eller FK ført bevis for, at en fredning vil forbedre biodiversiteten i Trelde Skov.
- b. Lodsejeres subsidiære påstand er, at urørt skov reduceres til max 100 meter, og at stien fuldstændig udgår, da den jo som bekendt ikke forbedre biodiversiteten, tværtimod.

Sagsrejsers bemærkninger:

Ad.C.16.a: Sagsrejsen henviser til fredningsforslaget og særligt afsnittet – Skoven i naturen. I afsnittet beskrives Københavns Universitets rapport ”Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove. Heri indgår Treldeskovene som en vigtig brik i bevarelsen af skovnaturen på landsplan. Forfatterne bag rapporten anbefaler, at Treldeskov udlægges urørt i sin helhed, da dette vil være den optimale naturbeskyttelse. Sagsrejsen understreger, at netop bevaring af biodiversiteten er lige så væsentlig en del af fredningsformålet, som forbedring heraf. Fredningen skal således sikre naturtilstanden mod forværring ved f.eks. uhensigtsmæssig intensiv skovdrift.

Ad.C.16.b: Sagsrejsen vurderer, at udlæg af en bræmme urørt skov på 100 m fra kysten ikke vil være tilstrækkeligt til at beskytte naturen i skoven. Der henvises til fredningsforslagets bilag 5, der redegør for minimum udlæg af urørt skov langs Lillebælt.

...”

Det reviderede forslag til fredning:

På baggrund af sagsforløbet og de indkomne indsigelser har sagsrejser den 1. november 2020 revideret fredningsbestemmelserne, kortbilag og areal-og lodsejerlisten.

De reviderede fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at,

- bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- sikre og udvikle gunstige forhold særligt for arter tilknyttet gammel løvskov.
- medvirke til at sikre Danmarks internationale traktatmæssige forpligtelser med hensyn til at beskytte naturtyper og arter.
- sikre fri dynamik på kyststrækningen mellem Hyby Fælle og Trelde Næs.
- sikre områdets geologiske værdier.
- sikre og forbedre offentlighedens adgang og områdets rekreative kvaliteter.
- formidle de naturmæssige og kulturhistoriske værdier tilknyttet området og brugen heraf.

§ 2 Bevaring af området

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, som primært er karakteriseret ved løvskovsdomineret skov, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation efter § 12.

Stk. 2. Der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges nye skel, og eksisterende matrikelstel må ikke ophæves. Fredningen er ikke til hinder for ovenstående, såfremt der ikke oprettes nye skel, eller berigtigelse af matrikelstel langs Lillebælt.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

Driften, anvendelsen og plejen tilrettelægges så fredningens formål opfyldes.

Stk. 2. Urørt skov:

- • De på fredningskortet markerede skovarealer udlægges til urørt skov. Der må i den urørte skov ikke udføres nogen former for forstlig drift eller jordbearbejdning. Foryngelsen af

skoven skal ske ved fri naturlig selvfornyelse. Udgåede træer, stubbe og dødt ved må ikke fjernes.

- • Der må kun foretages hugst/beskæring for, at offentligheden kan færdes sikkert og ubesværet på veje, stier og offentlige arealer, samt for at fjerne ahorn, ikke hjemmehørende træer og invasive arter. Veje og stier kan i øvrigt friholdes for væltede træer og nedfaldende grene.
- • Fredningen er ikke til hinder for, at der i den urørte del af skoven foretages en aktiv forvaltning med fokus på at minimere negative effekter af den hidtidige forstlige drift, samt at genskabe naturlige dynamikker, som er en forudsætning for at opretholde og udbygge skovens samlede biodiversitetspotentialer. Det kan være tiltag til fremme af naturlig skovstruktur, succession eller hydrologi. Sådanne naturforbedrende tiltag skal indgå i den til hver tid gældende plejeplan. Det overordnede mål er dog, at skovene med tiden bliver så selvforvaltende som muligt, med mindst mulig indgriben.
- • Fredningen er ikke til hinder for at ejendomme, der afledt af fredningen udelukkende består af urørt skov, må udtage max. 10 m³ brænde til eget forbrug pr. år. Udtaget skal ske med størst muligt hensyn til de biologiske værdier og godkendes af plejemyndigheden inden hugsten påbegyndes.

Stk. 3. Øvrige skovarealer:

- De øvrige skovarealer skal drives på en naturskånsom måde med løbende bevaring af et større antal gamle træer og et stabilt skovklima med et vedvarende skovdække. Skovdriften skal være ekstensiv og sikre opretholdelse og udvikling af biologiske værdier.
- Der må ikke gødes eller anvendes pesticider.
- Renafdrifter skal så vidt muligt undgås, men kan udføres i begrænset omfang. Der må ikke renafdrives sammenhængende løvskovsarealer på over 0,5 ha ad gangen. Undtaget er bevoksninger hvor eg er hovedtræ; disse kan renafdrives i et skovdyrkningsnødvendigt omfang.
- Efter at fredningen er trådt i kraft, skal lodsejeren i dialog med plejemyndigheden udpege min. 5 veterantræer på hver ha med en brysthøjdediameter på min. 50 cm til naturligt henfald. - Træerne markeres fysisk og noteres via skovkort/GPS-koordinater eller lign., så de kan lokaliseres efterfølgende. Udpegningen skal så vidt muligt gå på de biologisk mest værdifulde træer. - Træerne må ikke forsætligt skades. - Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald. - Et nyt træ

udpeges når det enkelte træ er helt nedbrudt, og ikke længere kan erkendes. - Undtaget kravet om udpegning af disse "veterantræer" er nåletræsbevoksninger.

- Ved plantning eller såning skal der anvendes hjemmehørende træarter og buske, jf. den til enhver tid gældende definition anvendt af Miljø- og Fødevareministeriet - for tiden "40 danske træer og buske". Der må dog forekomme spredt indblanding af andre træarter (max. 10% pr. ha). Den spredte indblanding kan eks. være ammetræer, herunder nåletræer
- Eksisterende nåletræsbevoksninger (inkl. juletræs- og pyntegrøntkulturer), jf. kortbilag 2, kan opretholdes og drives som hidtil. Dog skal forbud mod pesticider og gødning respekteres senest 10 år efter fredningens gennemførelse. Undtaget er sprøjtning mod snudebilleangreb.
- Fredningen er ikke til hinder for biodiversitetsfremmende tiltag, yderligere ekstensivering, ophør af forstlig drift eller udlægning af åbne naturarealer (jf. skovlovens bestemmelser) på de øvrige skovarealer.

Stk. 4. Lysåbne arealer:

De på fredningskortet markerede lysåbne arealer må ikke tilplantes, omlægges, gødes eller sprøjtes.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for skovgræsning med dertil hørende hegning.

§ 4 Bebyggelse

Der må ikke etableres nye boliger i området, herunder hverken i eksisterende bebyggelse eller som nybyggeri.

Stk. 2. Der må ikke opføres anden ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur "bebyggelse med have og gårdsplads". Undtaget herfra er bygninger/anlæg på offentlige arealer (eksempelvis udvidelse/ændringer af Naturcentret, Naturskolen og Troldehuset mv. inkl. afledte påkrævede tilstandsændringer af nærliggende udenomsarealer), samt shelters og friluftsfaciliteter jf. § 5 stk. 5.

Stk. 3. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende lovlige bygninger på private arealer er tilladt, men kræver Fredningsnævnets tilladelse mht. landskabelig påvirkning og tilpasning til

eksisterende bebyggelse. Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne/arbejdsskure op til 10 m², der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger). Fredningen er ej heller til hinder for opstilling/opsætning af midlertidige faciliteter/pavilloner ifm. offentlige arrangementer.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter plejemyndighedens godkendelse af udformning, størrelse og placering.

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, kystsikring, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til P-pladser, boliger og driftsbygninger. Eksisterende kystsikring kan vedligeholdes.

Stk. 2. Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må kun finde sted midlertidigt.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner, mountainbikebaner m.m. er ikke tilladt.

Stk. 4. Der må alene opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Fredningen er ikke til hinder for anden hegning i forbindelse med naturpleje efter plejemyndighedens godkendelse af udformning, størrelse og placering og sikring af offentlighedens adgang. Sædvanlige hegn omkring nyplantninger og foryngelser er tilladt såfremt disse fjernes igen når træerne er over bidehøjde. Hegn skal holdes i jordfarver.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for opsætning af informationstavler mhp. formidling i området og ej heller borde, bænke, skraldespande, trapper, spang, broer og friluftsfaciliteter (herunder shelter, overnatningsplads mm.) efter plejemyndighedens godkendelse.

Stk. 6. Der må ikke anlægges nye veje og stier uden plejemyndighedens godkendelse. Almindelig vedligeholdelse af eksisterende veje og stier er fortsat tilladt.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af offentlige parkeringspladser og stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde og lignende.

Stk. 8. Fredningen er ikke til hinder for etablering af stenrev.

§ 6 Terrænændringer mv.

Terrænændringer herunder råstofindvinding er ikke tilladt. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres eller deponeres inden for fredningsområdet.

Stk. 2. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 3. Eksisterende dræn og grøfter kan vedligeholdes i de § 3 omtalte ”øvrige skovarealer”. På de urørte skovarealer må alene gennemgående dræn og grøfter vedligeholdes.

Stk. 4. De på fredningskortet markerede sten og jorddiger må ikke nedlægges. Gennembrud ifm. f.eks. stier er acceptabelt.

§ 7 Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger som udgangspunkt de almindelige bestemmelser i gældende love. Herunder gælder bl.a. at gående kan færdes overalt på de offentlige arealer (fladefærdsel).

Stk. 2. De nye skovstier og eksisterende veje og stier (markeret med særlig signatur på fredningskortet) er åbne for offentligheden til fods eller cykel, med undtagelse af ”bærestien”/trampestien, som kun er åben for gående.

Stk. 3. De nye skovstier og holdepladser skal etableres og vedligeholdes af plejemyndigheden. Den nøjagtige linjeføring fastlægges af plejemyndigheden og der skal gives lodsejeren mulighed for at udtale sig om placeringen.

Stk. 4. De nye skovstier skal anlægges som rekreative skovstier, tilpasset natur og landskab. Stierne kan anlægges med op til ca. 2 m i bredden excl. udlæg afhængigt af forholdene. Plejemyndigheden skal i øvrigt etablere de nødvendige spange og broer til at sikre sammenhæng i stisystemet.

Stk. 5. Eksisterende veje og stier mv., som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges og plejemyndigheden kan evt. forbedre fremkommeligheden/tilgængeligheden efter behov og skabe forbindelse til det øvrige stisystem. Plejemyndigheden skal godkende, at stier, veje og markvejes nuværende tracé ændres, med udgangspunkt i at den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 6. Offentligheden har ret til at færdes til fods på "bærestien"/trampestien, jf. Kortbilag 1. Plejemyndigheden skal løbende foranledige sikring/forlægning af stien således, at den er farbar og forsvarlig at færdes på året rundt og gennemgående (ved hjælp af spang, broer, grus, armering mv.) også efter skred i skrænten. Plejemyndigheden skal sikre at stien/færdslen ikke forringer naturværdier unødigt og at der samtidig er forbindelse til de øvrige stisystemer i området (evt. ved at forlænge disse). Plejemyndigheden skal etablere de nødvendige spange/broer til at sikre sammenhæng i stisystemet. Plejemyndigheden kan opsætte foranstaltninger som chikaner eller bomme til regulering af færdsel på stien.

Stk. 7. Plejemyndigheden kan til enhver tid skilte, ruteafmærke på træer og opsætte informations-tavler på trampestien samt de nye skovstier og eksisterende veje/stier jf. kortbilag 1.

Stk. 8. Hvor adgang til de på fredningskortet udpegede stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende husdyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klap-låger eller lignende, eller ved at føre stien udenom foldene.

Stk. 9. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området. Og plejemyndigheden har i øvrigt ret til kørsel på veje og stier og til at observere udviklingen af flora og fauna i det fredede område.

Stk. 10. Større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov og på veje og stier i hele skovområdet kræver alene tilladelse fra plejemyndigheden; som forinden orienterer lodsejerne herom.

Stk. 11. Etablering af stisystemer mm. skal realiseres inden for 2 år efter at fredningen er endelig gennemført.

§ 8 Naturpleje og Naturgenopretning

Fredericia Kommune er plejemyndighed på de private og kommunalt ejede arealer, mens den administrerende statslige myndighed er plejemyndighed på de statsejede arealer.

Stk. 2. Plejemyndighederne gennemfører pleje til opfyldelse af fredningens formål i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

Stk. 3. På privatejede arealer har plejemyndigheden ret til uden udgift for vedkommende ejer, at foretage plejearbejder, når ejeren er underrettet derom og har haft mulighed for selv at lade arbejdet udføre. Det kan eksempelvis være:

- Træffe foranstaltninger til fremme af et rigt og varieret dyre- og planteliv herunder at sikre og om muligt forbedre levevilkårene for sjældne arter af dyr og planter tilknyttet gammel løvskov.
- Sikre at stier og trampespor holdes åbne for offentligheden.
- Bekæmpe arter, der er angivet på Miljøstyrelsens liste over invasive arter.

Stk. 4. Plejemyndighederne har, uanset fredningen, som hidtil pligt til at pleje egne naturarealer, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for naturgenopretning, der udmønter fredningens formål. Naturgenopretningsprojekter skal gennemføres i overensstemmelse med et nærmere beskrevet projekt, som forinden er forelagt berørte myndigheder og lodsejere, tilstødende lodsejere, forpagtere, grundejerforeninger og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse samt godkendt af Fredningsnævnet.

Stk. 6. Plejemyndigheden skal godkende formidlingsmæssige aktiviteter, som har til formål at øge offentlighedens viden om naturforhold (herunder mindre fældninger, beskæringer mv.) og /eller aktiviteter, som vurderes ikke at have negativ indflydelse på områdets værdier (f.eks. træklatring, rappelling mv.)

§ 9 Plejeplaner

Plejemyndighederne udarbejder en fælles plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Herefter laves plejeplaner efter behov.

Stk. 2. Plejeplanen skal redegøre for naturplejeforanstaltninger og evt. mindre anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret.

Stk. 3. Der skal gives grundejere og Danmarks Naturfredningsforening mulighed til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Stk. 4. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeforanstaltningerne, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje og tilsyn af fredede arealer, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016.

§ 10 Jagt

Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 11 Forhold til Lov om skove (bonus).

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 38 stk. 7, jf. Skovlovens § 9 nr. 3 erstatter denne fredning tilladelser efter Skovloven for så vidt angår tilladelse til, at skovarealer der i henhold til § 3 udlægges til urørt skov, får status som sådan.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 13 Ophævelse af eksisterende deklARATION og fredning

Fredningen af Trelde Næs - reg. nr. 00075.00 - fra 1930 ophæves med gennemførelsen af nærværende fredning. Ligeledes ophæves Vejle Amts deklARATION af 25. marts 1968 – j.nr. 22-22-4-66 – vedr. bestemmelser om arealernes drift og brug.

§ 14 Retsvirkning

Med Fredningsnævnets offentlige bekendtgørelse af sagens rejsning, jf. Naturbeskyttelseslovens § 37, får bestemmelserne for de skovarealer, der i henhold til § 3 er omfattet af bestemmelserne for skovarealer der udlægges til urørt skov, retsvirkning jf. § 37, stk. 3 i samme lov

Det reviderede fredningsforslag var vedlagt følgende bilag:

Dato: 27. november 2018

Bilag 1 - Notat om udlæg af urørt skov

I fredningsforslaget for Treldeeskovene indgår udpegningen af urørt skov som et væsentligt element. I den urørte skov ophører den forstlige drift og skoven skal i videst muligt omfang regulere sig selv.

Danmarks Naturfredningsforening har på baggrund af de offentlige møder samt dialogmøder med Skovforeningen og Fredericia kommune revideret forslaget til udlæg af urørt skov. Forslag til urørt skov er således reduceret med ca. 51 ha. og fokuserer udelukkende på en bræmme langs Lillebæltskysten, jf. figur 2. Reduktionen indbefatter primært de delområder/slugter inde i selve skoven. Disse arealer foreslås ikke længere som udlagt til urørt skov. Derudover er udlægget langs Lillebælt også blevet reduceret.

Forslaget til urørt skov udgør nu ca. 93 ha.¹

Udpegningskriterier for den urørte skov:

- Arealet skal være fysisk sammenhængende og forbinde den urørte skov på næsset med den urørte skov v. Hyby Fælled.
- Hele skedszonen inkluderes.
- Der skal være min. 200 m til kysten.
- Skal inkludere de registrerede sjældne arter.
- Grænsen til den urørte skov skal så vidt muligt følge synlige spor i landskabet.

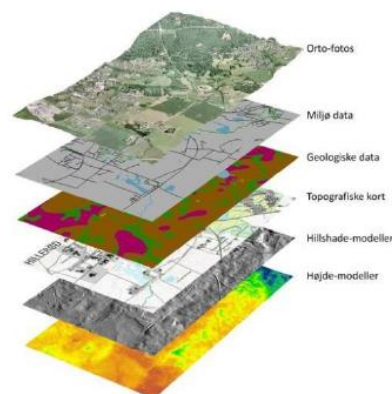
Landskabsanalyse

Forslag til afgrænsningen af den urørte skov bygger på en landskabsanalyse. Analysen tager udgangspunkt i, at de største naturværdier findes i en bræmme på 200-300 meter fra Lillebælt. Dette understøttes dels af de officielle registreringer af sjældne svampe og planter og dels af en udtalelse fra Københavns Universitet.

Landskabsanalysen sammenholder forskellige faktorer som eks. arealanvendelsen, terræn, natur indhold mm. for at fastlægge grænsen, jf. figur 1. Grænsen følger dertil - i så høj grad som muligt - synlige elementer såsom grøfter, veje, forskelle i bevoksninger mm.

Til analysen er anvendt følgende kortbilag:

- DHM/Terræn skyggekort
- Skyggekort, DHM 2007 Terrænmodel
- Ortofoto 2016-1954
- Beskyttede Naturtyper
- Matrikelkort

Figur 1 Illustration af princippet i en landskabsanalyse.

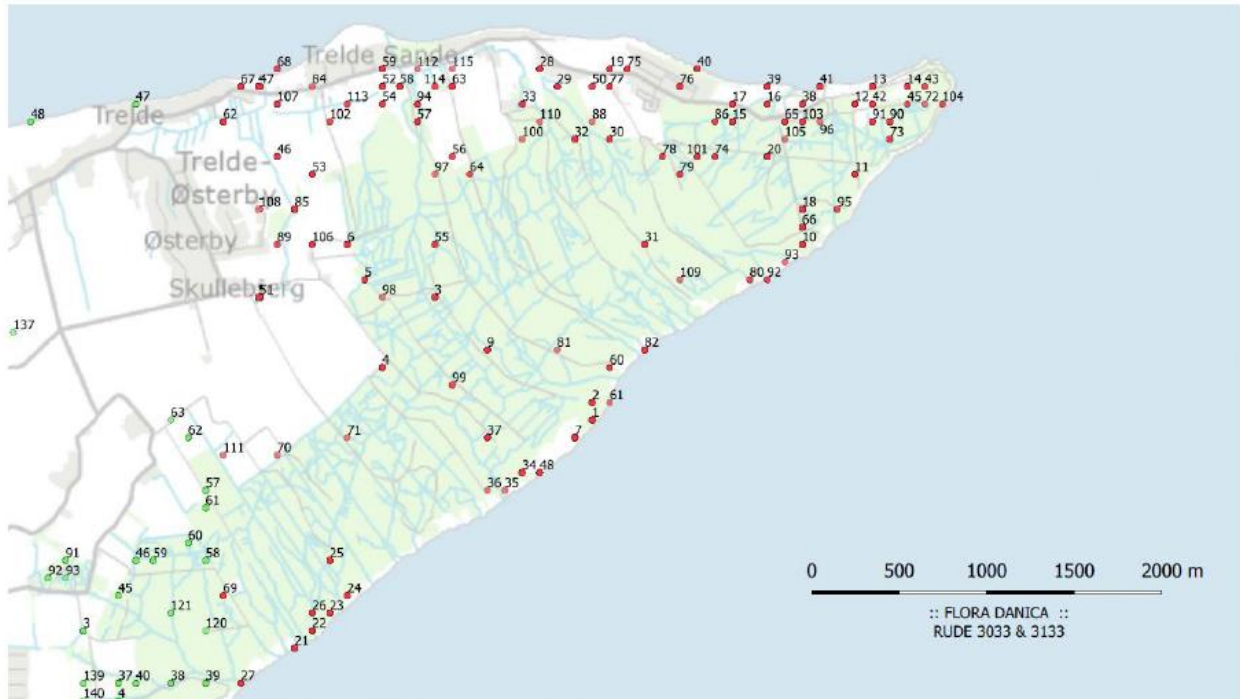
¹ skræntzonen er inkluderet i denne arealopgørelse.

Figur 2. Forslag til urørt skov

Med venlig hilsen

Kaare Tvedergaard Kristensen
Fredningsmedarbejder
31 15 79 64, kaare@dn.dk

Botaniske registreringer fra Atlas Flora Danica

Skriftlige bemærkninger til det reviderede fredningsforslag:

Fredningsnævnet sendte den 17. februar 2021 sagsrejsernes bemærkninger af 1. november 2020 og det reviderede fredningsforslag med bilag til offentlige myndigheder, foreninger og lodsejere med anmodning om eventuelle bemærkninger senest den 1. april 2021.

Fredningsnævnet har modtaget en række skriftlige bemærkninger til det reviderede materiale.

Dansk Skovforening, der repræsenterer 97% af lodsejerne, har i et høringssvar af 26. marts 2021 blandt andet anført:

”...

Danmarks Naturfredningsforening (DN) og Fredericia Kommune har indsendt revideret fredningsforslag for Trelde Skov, samt bemærkninger til vores indsigelser. Dansk Skovforening har gennemgået materialet og har nedenstående forslag til bemærkninger til materialet.

Vedr. Fredericia Kommune og DN's bemærkninger til Dansk Skovforenings indsigelser til forslag til fredning af Treldeskovene fremsat d. 26. april 2019

For langt de fleste bemærkningers vedkommende mener vi ikke, at de tilretninger der er lavet og DN's bemærkninger til vores indsigelser ændrer på de grundlæggende betragtninger omkring fredningsforslaget som vi har fremført, hvilket også gælder for de fleste af de konkrete bemærkninger. Det reviderede forslag imødekommer kun på få punkter vores indsigelser. I nedenstående har vi tilføjet supplerende bemærkninger til specifikke punkter, men fastholder i øvrigt vores bemærkning fremsendt 22. november 2020.

Ad. A.3.a:

Det kan bekræftes at Foreningen Trelde Skov dækker 97% af det private areal der indgår i fredningen. Flere ejere har dog sendt supplerende bemærkninger for særlige forhold på deres ejendomme.

Ad. A.3.b:

Pkt. 2

DN har tolket vores indsigelse som ”Skov er ikke den naturtype som har tilknyttet flest truede og sårbare arter”, hvilket ikke har været pointen. Vi erkender at det er kringlet formuleret, men pointen

er, at antallet af truede arter i skov ikke er højt på grund af den nuværende skovdrift, men på grund af den historiske udvikling af skovarealer i Danmark. Når de truede arter findes på arealerne i dag skyldes det netop at skovdriften gennemføres på en måde, hvor det lader sig gøre at tilgodese arterne. Dette særligt hvis trusselsbilledet ses i forhold til for 200 år siden, hvor kun 3% af arealet i DK var dækket af skov. Når rødliste opgørelsen for 2019 viser en større andel af truede arter skyldes det primært en ændret opgørelsesmetode. Ses kun de truede og kritisk truede har der været en fremgang i skoven siden seneste opgørelse.

Pkt. 3

DN forholder sig ikke til vores anke om § 8 stk. 3 umiddelbar vide rækkevidde. Der henvises ikke til plejeplaner i § 8 stk. 3.

Pkt. 4

Det kan af bemærkningerne fra sagsrejser opfattes som om at arealet med urørt skov er reduceret siden fremsættelse af fredningsforslaget, hvilket ikke er tilfældet.

Det har dog af fredningsforslaget været uklart hvor stort et areal der konkret foreslået som urørt. Der henvises til, at den præcise grænsedragning til den urørte skov er foretaget som beskrevet i det vedlagte bilag 1 af 27. november 2018. Bilaget var ikke vedlagt det oprindelig fremsatte fredningsforslag. I bilaget henvises der til, at den endelige fastlæggelse og revidering er udtryk for forudgående dialogmøder med 'Skovforeningen' og Fredericia Kommune.

Dansk Skovforening skal her bemærke, at 'Skovforeningen' i denne kontekst ikke kan hentyde til 'Dansk Skovforening', da Dansk Skovforening *ikke* har beskæftiget sig med fredningen af Trelde Skov før slut september 2019, hvor forslaget til fredning allerede var fremsat måneden før af DN og Fredericia Kommune.

Dansk Skovforening har således *ikke* været i forudgående dialog med forslagsstillerne om grænsedragning for urørt skov og det faglige indhold og de skønsmæssige vurderinger i bilag 5, som bilag 1 ellers kan give indtryk af.

Dansk Skovforening skal derfor her igen benytte lejligheden til at indskærpe, at forslaget om at udlægge en del af arealet med urørt skov savner tilstrækkelig faglig begrundelse, idet mange af de eksisterende bevoksninger også inden for 200 meter linjen ikke har betydeligt potentiale som urørt skov. Det drejer sig særligt om nåletræsarealer og yngre løvbevoksninger m.m.

Der findes afprøvede alternativer til udlæg af urørt skov, der har større potentiale til at sikre og styrke biodiversiteten samtidig med at ejerne ikke udsættes for det ultimativt begrænsende tiltag. Det er muligt at opfylde ønsket om sikring mod ændringer i træartssammensætningen/opnåelse af ønsket træsammensætning og reduceret hugst af hugstmodne træer, der samtidig i kombination med bæredygtige skovdriftsformer kan øge mængden af dødt ved og hyppigheden af naturlige foryngelsesprocesser over tid.

Pkt. 5

DN fremhæver at de ikke er bekendt med uheld i forbindelse med skovningsarbejde og at forslag til ny sti derfor ikke giver betydning for skovdriften. At der ikke sker uheld kan ikke sidestilles med at der ikke kan være fare forbundet for gæster i skoven i forbindelse med skovningsaktiviteter. De manglende uheld skyldes formentlig i stedet at skovejeren har mulighed for at begrænse adgangen til skoven i forbindelse med skovningsaktiviteter. Udtynding i skove foretages med 5-10 års mellemrum i den enkelte bevoksning afhængig af træart, alder og vækst. På grund af de mange smalle parceller, der går nord/syd i forhold til den foreslåede nye sti, med hver deres drift, vil der potentielt være flere perioder hvor publikum vil opleve at stien er lukket.

At der kan opstå uheld og farlige situationer i forbindelse med skovningsarbejde, som anført i vore indsigelse men betvivlet af DN, er alment kendt. Naturstyrelsen og Arbejdstilsynet har da også udarbejdet retningslinjer på området. Naturstyrelsen anbefaler fx en sikkerhedsafstand på mindst 70 meter mellem skovgæster og en arbejdende skovningsmaskine.

Håndhævelsesmæssige problemer i forbindelse med skovdriftsmæssige lukninger af delstrækninger af den foreslåede sti, kan fx opstå hvor hængere (træer der bliver hængende i nabotræer e.l. ved fældningen) og ændrede vindretninger er faktorer, der forlænger det risikofyldte arbejde og lukningen og skaber kilde til forhastede beslutninger, irritation og konflikt.

Ad. A.3.c:

Pkt. 2

Vi finder sagsrejsers argument om det nødvendige i af fastholde den nuværende matrikulering på grund af et ønske om at vise et kulturhistorisk spor som en unødvendig begrænsning. Det handler om nogle streger på kort, som ville kunne vises ved at anvende historiske kort.

Pkt. 4

Vi fastholder at det ikke er operationelt med den valgte formulering

Pkt. 5

Vi mener, som også beskrevet i punkt A.3.b, pkt. 4, ikke at det oprindelige fredningsforslag har været entydigt i forhold til, hvor meget skov der skulle udlægges urørt.

Se i øvrigt svar ovenfor til Ad. A.3.b, pkt. 4.

Pkt. 6

Der er ikke svaret på om der menes at veje og stier skal eller kan friholdes for væltede træer.

Pkt. 8

Det er stadig ikke klart om nåletræsarealer større end 0,5 ha må renafdrives. Det vil være helt urimeligt at lave denne begrænsning. Hvad hvis en ejer har 0,7 ha som er hugstmodent? Det giver da på ingen måde mening at den ikke må afdrives i sin helhed.

Pkt. 9

Af sagsrejsers bemærkning kan det næsten se ud til at der lægges op til at der ikke skal udbetales erstatning for de 5 træer der udpeges til veterantræer, men at der henvises i bemærkningerne til muligheden for at søge tilskud, hvilket ikke vil være muligt hvis der foreligger krav i fredningen. Vi mener det er i strid med princippet om fuld og hel erstatning. De træer der ønskes udpeget til død og henfald bør udpeges i forbindelse med fredningen. Kun på den måde vil det være muligt at beregne erstatningen til de enkelte ejere.

Af budgetoverslaget fremgår det dog i tabellen at de mener at de 7.000 kroner der foreslås som takst vil dække de 5 træer pr. ha ud, hvilket vi ikke mener er dækkende. Vi vil dog vente med at kommentere erstatningsforslaget til det endeligt foreligger, og der er er klarhed over bestemmelserne.

Pkt. 15

Vi mener fortsat at der er et helt urimeligt misforhold mellem offentlige arealejeres muligheder for at etablere tidssvarende faciliteter og lodsejernes. Vi mener ikke det er tydeligt at forholdet omkring shelters gælder hele området.

Pkt. 21

Vi har stadig svært ved at set at formuleringen i § 6, stk. 4 kan være forenelig med museumlovens regler?

Pkt. 24

Vi mener det er helt uacceptabelt at lodsejerne ikke har sin almindelige mulighed for at koordinerer større arrangementer og arrangementer der annonceres offentligt jf naturbeskyttelseslovens regler, men blot skal orienteres. Det er en væsentlig begrænsning for ejerne.

Pkt. 26

DN skriver i sin bemærkning at § 8, stk. 6 skal balancere vægtningen mellem den formidlingsmæssige og rekreative aktiviteter og beskyttelseshensyn i den urørte skov. Bestemmelsen gælder dog i hele skoven som den er formuleret nu. Det vil give mening at målrette den de urørte arealer.

Vedr. Fredericia Kommune og DN's reviderede fredningsbestemmelser:

Vi har særligt bemærkning til ændringen af § 3, stk. 3, punkt 4. hvor følgende er tilføjet:

- Træerne må ikke forsætligt skades.
- Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.
- Et nyt træ udpeges når det enkelte træ er helt nedbrudt, og ikke længere kan erkendes

Af de foreslåede ændringer mener vi at tilføjelsen af kravet om at et nyt træ udpeges når det enkelte træ er helt nedbrudt, og ikke længere kan erkendes er en klar skærpelse af kravet til efterladelse af træer til død og henfald. Det er i vores høringssvar og i forbindelse med besigtigelsen fremført, at med den store forskel der er i driftsformer og nuværende aldersklassestruktur, vil udpegning af træer til død og henfald for nogle ejere reelt betyde at dele af skoven i princippet skal være urørt.

Fastholdes bestemmelsen vil det få betydning for erstatningskravet, som først kan opgøres når de endelige bestemmelser er fastlagt.

...”

Sagsrejserne har gennemgået de mange høringssvar og udarbejdet et notat af 27. juni 2022 med **bemærkninger** hertil, idet sagsrejserne har fastholdt fredningsforslaget med de reviderede bestemmelser.

Da sagsrejsernes notat af 27. juni 2022 indeholder en dækkende oversigt over høringssvarene gengives de enkelte høringssvar i øvrigt ikke i denne afgørelse.

Sagsrejsernes notat af 27. juni 2022 er sålydende

”...

Fredericia Kommune og Danmarks Naturfredningsforening (DN) som sagsrejsere fastholder fredningsforslaget med senere revideret materiale samt hidtidige bemærkninger.

Vi har dog fundet anledning til at bemærke nedenstående fra høringssvarene indkommet i forbindelse med Fredningsnævnets høring af det reviderede materiale.

.....

Afsender af høringssvar	Emne	Sagsrejsernes bemærkninger
Miljøstyrelsen, Landskab og Skov	Noterer sig med tilfredshed, at en række af de bemærkninger, som Miljøstyrelsen har fremført tidligere, er imødekommet	Taget til efterretning
Dansk Skovforening v/Tanja Blindbæk Olsen	Savner tilstrækkelig faglig begrundelse for udlægning af skov til urørt skov. Finder det som en unødvendig begrænsning, at den nuværende matrikulering skal fastholdes. Finder det uklart, om nåletræsarealer større end 0,5 ha må renafdrives.	Af rapporten ” <u>Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove</u> ” (2016) fremgår bl.a. ”I den urørte skov genoprettes hele den vifte af forskelligartede naturlige levesteder, som skovens organismer er tilpasset evolutionært, og urørt skov giver derfor den største sikkerhed for arternes bevarelse på lang sigt” (s. 4, afsnit 3). Og: ”Det mest effektive biologiske middel til at genskabe skovens naturlige levesteder er at lægge skoven urørt og lade den udvikle sig i

	<p>Finder det uacceptabelt og en væsentlig begrænsning, at det med fredningsbestemmelsernes § 7, stk. 10 er tilstrækkeligt at lodsejerne orienteres ved større arrangementer.</p> <p>Stiller spørgsmålstegn ved fredningsbestemmelsernes § 8, stk. 6</p>	<p>mere naturlig retning. Urørt skov betyder ophør af forstlig drift og kunstig afvanding, eventuelt suppleret af målrettede tiltag til gavn for biodiversiteten. På den måde genskabes flest levesteder i forhold til det omlagte areal..." (s. 10, sidste afsnit).</p> <p>Af rapporten "<u>Danmarks biodiversitet 2020</u>" (2021) fremgår bl.a.: "Den største trussel mod skovenes biodiversitet er tab af levesteder på grund af især afvanding, tilplantning, hugst og opdyrkning. Den fortsatte hugst af gamle løvtræsbevoksninger truer de arter, som er knyttet til gamle og døde træer". (s. 25, 1. afsnit).</p> <p>Desuden: "Hvis man skal pege på et internationalt bevaringsværdigt element af biodiversitet i danske skove, kunne det være de danske kystskove, hvor erosion, trykvand og det milde kystklima bidrager til at skabe meget specielle vækstbetingelser. Specielle danske kystnære løvskove finder man eksempelvis i Østjylland på Trelde Næs ved Fredericia, Vosnæs, Elbæk, Vejle Fjord og ved Møns Klint. Det er derfor vurderingen, at arealet med tempereret løvskov på erosionsprægede og/eller vældprægede kystkrænter er væsentligt i et internationalt perspektiv."</p> <p>Det konkluderes bl.a.: "Baseret på det samlede resultat må vi konkludere, at tilbagegangen i biodiversiteten i Danmark ikke er standset i 2020. Denne konklusion er mindst lige så entydig som i 2010". (s. 139, 1. afsnit)</p>
--	--	--

		<p>Sagsrejserne finder, at det i høj grad er dokumenteret, at urørt skov er det mest effektive middel til at opretholde og øge biodiversiteten i skove, herunder i Treldekovene.</p> <p>Sagsrejsere finder det vigtigt at bevare nuværende matrikelskel på grund af de dertil knyttede kulturhistoriske værdier.</p> <p>Eksisterende nåletræsarealer må jf. fredningsbestemmelsernes § 3, stk. 3 (6) opretholdes og drives som hidtil, herunder også renafrives.</p> <p>Sagsrejsere ønsker i den forbindelse at bemærke, at det med samme bestemmelses punkt 3 ”ad gangen” er intentionen, at der ikke må renafrives sammenhængende løvskovsarealer på mere end 0,5 ha i løbet af en 10-årig periode.</p> <p>Det er intentionen med bestemmelsen, at der er 1 indgang for brugerne, og plejemyndigheden tager dialogen med lodsejerne og, i fald der er væsentlig begrundelse for at afvise afholdelse af et arrangement, meddeler dette til ansøgeren.</p> <p>Det er intentionen med bestemmelsen, at plejemyndigheden, i hele skoven, skal sikre, at aktiviteter ikke påvirker naturværdierne negativt.</p>
Jan Sterndorff (lb.nr. 7)	Forstår ikke afgrænsningen af urørt skov, og mener at 50 meter er tilstrækkeligt	Sagsrejsere fastholder at det er nødvendigt med det foreslåede areal med urørt skov for at sikre og øge biodiversiteten. Det bemærkes hertil, at Miljøstyrelsen, i brev af 28. november 2019 har vurderet, at de arealer, der med

		fredningsforslaget udlægges til urørt skov, er vigtige at få beskyttet.
Frede Jensen og Erling Jensen (lb.nr. 11)	Finder det uacceptabelt at plejemyndigheden er part i sagen	Ingen bemærkninger
Martin og Thorsten Linnet (lb.nre. 21 og 25)	Protesterer mod fredningen	Ingen bemærkninger
Palle Lillelund (lb.nr. 28)	Finder at de reviderede fredningsbestemmelser er en yderligere skærpelse, at sagsrejsers besvarelse på indsigelser er delvist mangelfulde og ærgrer sig over at der ikke er søgt indgået frivillige aftaler	Ingen bemærkninger
Kristian Hansen (lb.nr. 30)	Mener at grønne driftsplaner overflødiggør fredningen	Så vidt sagsrejserne er orienteret kunne private skovejere, via en nu ikke længere tilgængelig statslig tilskudsordning " Bæredygtig skovdrift – grøn driftsplan ", søge tilskud til udarbejdelse af en grøn driftsplan for en eller flere skove. Skovejeren er ikke forpligtet til at drive skoven i henhold til den grønne driftsplan.
Rie D. Nielsen og C.H.F. Petersen (lb.nr. 48)	Påpeger at fredningen vil medføre lodsejerne en ekstra udgift på ca. 25.000 kr./år fordi der ikke længere må hentes brænde i skoven på matr.nr. 7q	De foreslåede fredningsbestemmelser sætter ikke begrænsninger på skovning på matr.nr. 7q g 7p som tilhører denne ejendom. Fredningsforslaget lægger dog op til at matr.nr. 7q på sigt skal holdes lysåben, for at fremhæve topografien omkring det beskyttede vandløb, der løber gennem matriklen. Der lægges derfor op til at arealet ikke må genplantes, når det er skovet.

Rolf Jensen (lb.nr. 46)	Sætter spørgsmålstegn ved bilag vedr. Københavns Universitet og Jacob Heilmann-Clausen. Har vedhæftet artikel om Urørt skov	Ingen bemærkninger Ingen bemærkninger
Rolf Jensen og Hanne Ladegaard Jensen (lb.nr. 46)	Anfører at der ikke er slækket på kravet om urørt skov Mener at § 8 er en gummiparagraf og at det vil medføre skærpede krav i forhold til andre fredningsbestemmelser Anfægter behovet for en sti på tværs gennem skoven Skriver om rewilding	Sagsrejsere fastholder at det er nødvendigt med det foreslåede areal med urørt skov for at sikre og øge biodiversiteten. Det bemærkes hertil, at Miljøstyrelsen, i brev af 28. november 2019 har vurderet, at de arealer, der med fredningsforslaget udlægges til urørt skov, er vigtige at få beskyttet. Ingen bemærkninger Ingen bemærkninger Ingen bemærkninger
Nyma A/S (lb.nr. 12)		Ingen bemærkninger
Søren Thomsen (lb.nr. 2)	Anmoder om at arealet af skovparcellen opdateres	Sagsrejsere har gennemgået og opdateret lods-ejerlisten og areal. Denne er vedhæftet mailen.

Sagsrejserne gør i øvrigt opmærksom på, at der er en fejl i budgetoverslaget fra det oprindelige fredningsforslag. Andelen af urørt skov skal være 95,5 ha i stedet for 69 ha, som angivet i skemaet ...”

Afgørelse om fristudsættelse.

Fredningsnævnet traf den 22. april 2021 afgørelse efter § 37a, stk. 3 i naturbeskyttelsesloven om, at fristen for afgørelse i sagen om forslag til fredning af Treldekovene er udsat til den 1. november 2022.

Miljøvurdering:

Fredningsnævnet har den 27. september 2022 truffet afgørelse efter § 10 i miljøvurderingsloven om, at fredningsforslaget ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Fredningsnævnets begrundelse og resultat:

Begrundelse for gennemførelse af fredningen

Fredningsnævnets afgørelse er truffet i enighed.

Fredningsnævnet anerkender på lige fod med sagsrejserne, at lodsejerne har passet og plejet skovene efter alle regler og forskrifter, og at den nuværende drift er en medvirkende årsag til, at Trelde-skovene har en stor naturværdi.

Sagsrejserne ønsker med fredningsforslaget at sikre naturværdierne i området og i så stor udstrækning som muligt at videreføre muligheden for at drive skoven på en bæredygtig måde.

Efter naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, kan fredningsnævnet gennemføre fredning af landarealer til varetagelse af de formål, der er nævnt i lovens § 1.

Af naturbeskyttelseslovens § 1 fremgår, at loven særligt tilsigter

- at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier
- at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen og forbedre mulighederne for friluftsliv.

Miljøministeriet/Naturstyrelsen og Kommunernes Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening har sammen udarbejdet ”Handlingsplan for fredning 2013”.

Det fremgår af denne handlingsplan, at følgende tre hovedformål skal prioriteres i de kommende år:

”...

- Perlerne – de unikke, de vigtigste, de nationalt værdifulde lokaliteter.
Der sættes yderligere fokus på at beskytte vores mest vigtige ”kronjuveler” med fredning, det stærkeste beskyttelsesinstrument, der er til rådighed.
- Større, sammenhængende naturområder.

Herved modvirkes tendensen til fragmentering af naturarealer, og i stedet sikres en mere robust natur, hvor arterne har mulighed for at leve og sprede sig, og hvor befolkningen kan opleve naturen.

- Landskabsfredning – større, uforstyrrede landskaber.

Beskyttelse af særligt smukke og karakteristiske landskaber mod bebyggelse, tilplantning, terrænændringer mv.

...”

Da den daværende Fredningsstyrelse i 1984 udarbejdede en oversigt over Danmarks større nationale naturområder, blev det anbefalet at frede området ved Treldekovene.

Treldekovene blev i 2018 udpeget til at indgå i Danmarks Naturkanon om unikke naturområder.

Kystområdet, der er af stor forsknings-, undervisningsmæssig og landskabelig værdi, er udpeget til nationalt geologisk interesseområde, og området er en del af Naturpark Lillebælt.

Fredningsnævnet lægger vægt på,

at fredningen understøtter de store natur- og landskabsmæssige værdier, den særlige geologi, og mulighed for store naturoplevelser, området åbner mulighed for,

at fredningen understøtter begrundelsen for, at kyststrækningen mod Lillebælt er udpeget som Nationalt Geologisk Interesseområde,

at fredningen vurderes at være til gavn for skovenes sjældne arter og naturtyper, herunder at fredningen vil sikre levesteder for en lang række arter, herunder orkideer, en række rødlistede svampe og insekter i overensstemmelse med Danmarks internationale traktatmæssige forpligtigelser.

På denne baggrund er det fredningsnævnets vurdering, at formålet med fredning af Treldekovene er omfattet af de hensyn, der er opregnet i naturbeskyttelseslovens § 1.

Fredningen falder desuden godt i tråd med prioriteringen i ”Handlingsplan for fredning 2013”, idet Treldekovene er en del af et større, sammenhængende naturområde, hvor fredningsområdet afgrænses mod sydvest af Hyby Fælle, hvor ca. 197 ha blev fredet ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 20. oktober 2016. Fra det yderste af Trelde næs går fredningsgrænsen langs kysten hele vejen ned til Hyby fælle.

Fredningsnævnet kan tiltræde lodsejernes synspunkt om, at der ikke er grund til at gennemføre en fredning, hvis området i forvejen skønnes at være tilstrækkeligt beskyttet gennem naturbeskyttelsesloven, skovloven, kommuneplaner, tinglyste deklamationer med videre.

Der skal derfor foreligge en særlig begrundelse, som ikke kan opfyldes ved anvendelse af de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven og anden lovgivning, hvis området skal fredes.

Vurderingen af om et område er tilstrækkeligt beskyttet, og om der er en særlig begrundelse for at frede et område, sker konkret og med udgangspunkt i aktuelle og potentielle trusler og områdets fredningsværdighed.

Det har Overfredningsnævnet, Natur- og Miljøklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet fastslået i flere afgørelser, og det fremgår af Handlingsplan for fredning 2013.

Der skal som udgangspunkt foreligge en aktuel eller potentiel konkret trussel mod fredningsværdierne i området.

Dette er dog ikke afgørende, hvis der er tale om unikke fredningsmæssige værdier af væsentlig national betydning.

Treldekovenes enestående natur- og landskabsmæssige værdier og helt særlige geologiske forhold med en naturlig kystdynamik og den lange interessante skov- og kulturhistorie, giver området et helt unikt naturindhold og landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier, som kun varigt kan sikres ved en fredning.

Ved en fredning opnås der sikring af områdets unikke fredningsmæssige værdier også ved eventuelle ejerskifter og ved eventuelle ændringer i regelsættet inden for naturbeskyttelsesområdet.

På denne baggrund tager fredningsnævnet forslaget om fredning af Treldekovene til følge.

Fredningsområdet:

Fredningsnævnet finder på baggrund af besigtigelserne i området, at afgrænsningen af det fredede område skal ske i overensstemmelse med det reviderede fredningsforslag og fredningskort.

Fredningsbestemmelserne:

Fredning af et landskab betyder som udgangspunkt, at der lægges visse bånd på de fredede arealer for, at fredningsformålet kan nås.

Sagsrejsjerne har oplyst, at fredningsforslaget er udarbejdet således, at der tages højde for naturbeskyttelse, forbedret offentlig adgang og skovdrift.

Fredningsnævnet vurderer, at der er taget de nødvendige hensyn til disse forhold med det reviderede fredningsforslag med de ændringer/præciseringer, som fredningsnævnet har anført nedenfor.

Sagsrejsjerne har efter indsigelser og bemærkninger fra blandt andet Dansk Skovforening, lodsejere og Miljøstyrelsen i notat af 1. november 2020 redegjort for ændringer i stiforløbet og i fredningsbestemmelserne, hvilke ændringer fredningsnævnet kan tiltræde med de tilføjelser, der er anført nedenfor.

Fredningsnævnet kan tiltræde, at der udlægges arealer til urørt skov for at opnå fredningens formål efter de udpegningskriterier, som sagsrejsjerne har lagt til grund, som nærmere omtalt i notat af 27. november 2018 om urørt skov fra Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet har følgende bemærkninger til de enkelte fredningsbestemmelser:

I § 1 bør de helt særlige geologiske strukturer fremhæves.

Derfor skal § 1, punkt 5 have denne ordlyd:

” sikre områdets geologiske værdier, herunder de helt særlige geologiske strukturer.”

Fredningsnævnet kan tiltræde sagsrejsjernes reviderede formulering af § 2.

Der knytter sig en særlig kulturhistorie til matrikuleringen i Treldekovene, som bør sikres i overensstemmelse med naturbeskyttelsesloven § 1 og fredningsformålet. Fredningen bevarer eksisterende skel, og sikrer, at den kulturhistorie, der knytter sig til de historiske ejerforhold forbliver synlig. Fredningen regulerer ikke nutidige og fremtidige ejerforhold, og matrikler kan fortsat handles frit.

I § 3, stk.3, punkt 3 bør sagsrejsjernes tidsmæssige intention med forslaget om renafdrift af løvskovsarealer tydeliggøres.

Derfor skal § 3, stk. 3, punkt 3 have denne ordlyd:

”Renafdrifter skal så vidt muligt undgås, men kan udføres i begrænset omfang. Der må ikke renafdrives sammenhængende løvskovsarealer på over 0,5 ha ad gangen i løbet af en 10-årig periode.

Undtaget er bevoksninger, hvor eg er hovedtræ; disse kan renafdrives i et skovdyrkningsnødvendigt omfang.”

I § 3, stk. 3, punkt 6, der vedrører nåletræsbevoksninger, bør det tydeliggøres, at nåletræsarealerne kan opretholdes og drives, herunder renafrives, som hidtil uden tidsbegrænsning, idet 10 års begrænsningen alene vedrører forbud mod pesticider og gødning.

Derfor skal § 3, stk. 3, punkt 6 have denne ordlyd:

”Eksisterende nåletræsbevoksninger (inkl. juletræs- og pyntegrøntkulturer), jf. kortbilag 2, kan opretholdes og drives, herunder renafrives, som hidtil uden tidsbegrænsning. Dog skal forbud mod pesticider og gødning respekteres senest 10 år efter fredningens gennemførelse. Undtaget er sprøjtning mod snudebilleangreb.”

Fredningsnævnet er bekendt med positive forsøg med pesticidfri skovdrift i BNBO-områder. Hvis de alternative metoder er indført generelt indenfor 10 år, kan undtagelsen om sprøjtning mod snudebilleangreb blive uaktuel, men undtagelsen er opretholdt for en sikkerheds skyld.

I § 4 bør det tydeliggøres, at forbuddet mod nye boliger i det fredede område efter stk. 1 gælder etablering af nye boliger, men ikke ombygning eller nedrivning og genopførelse af nyt på eksisterende sokkel.

Derfor skal § 4, stk. 3 have denne ordlyd:

”Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende lovlige bygninger på private arealer, herunder ombygning eller nedrivning og genopførelse af nyt på eksisterende sokkel, er tilladt, men kræver fredningsnævnets tilladelse mht. landskabelig påvirkning og tilpasning til eksisterende bebyggelse. Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger.”

Dispensationer fra fredningsbestemmelserne om byggeri mm meddeles i overensstemmelse med § 12 i fredningsbestemmelserne og naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 af fredningsnævnet og ikke plejemyndigheden.

Derfor skal § 4, stk. 5 have denne ordlyd:

”Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til græssende dyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.”

I § 5, stk. 2 bør det tydeliggøres, at midlertidigt betyder max. 6 uger.

Derfor skal § 5, stk. 2 have denne ordlyd:

”Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må kun finde sted midlertidigt (max 6 uger).”

I § 5, stk. 6 bør det tydeliggøres, at eksisterende skovveje og stier kan vedligeholdes, men kørespor i skoven må ikke opgraderes eller befæstes.

Derfor skal § 5, stk. 6 have denne ordlyd:

”Der må ikke anlægges nye veje og stier uden plejemyndighedens godkendelse. Almindelig vedligeholdelse af eksisterende veje og stier er fortsat tilladt. Kørespor i skoven må ikke opgraderes eller befæstes.”

I § 7, stk. 2 bør det om offentlighedens adgang tydeliggøres, at enhver motoriseret færdsel er forbudt.

Derfor skal § 7, stk. 2 have denne ordlyd:

”De nye skovstier og eksisterende veje og stier (markeret med særlig signatur på fredningskortet) er åbne for offentligheden til fods eller cykel, men ikke motoriseret færdsel. ”Bærestien”/trampestien er kun åben for gående.”

I § 7, stk. 10 bør det tydeliggøres, at større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov, herunder urørt skov, og på veje og stier i hele skovområdet alene kræver tilladelse fra plejemyndigheden. Tilladelse til større arrangementer/ture mv. på veje og stier i privatejede skove f.eks. med henblik på formidling af områdets særlige geologi eller store naturindhold kræver en forudgående dialog med lodsejerne herom og ikke blot en orientering. Det bør endelig tydeliggøres, at der ikke må afholdes større arrangementer/ture mv. i privatejet urørt skov.

Derfor skal § 7, stk. 10 have denne ordlyd:

”Større arrangementer/ture mv. i den offentligt ejede skov og på veje og stier i hele skovområdet kræver alene tilladelse fra plejemyndigheden, som forinden har en dialog med lodsejerne herom. Der må ikke afholdes større arrangementer/ture mv. i privatejet urørt skov.”

I § 8, stk. 6 bør det tydeliggøres, at plejemyndigheden i hele skoven skal sikre, at aktiviteter ikke påvirker naturværdierne negativt.

Derfor skal § 8, stk. 6 have denne ordlyd:

”Plejemyndigheden skal godkende formidlingsmæssige aktiviteter, som har til formål at øge offentlighedens viden om naturforhold (herunder mindre fældninger, beskæringer mv.) og andre aktiviteter (f.eks. træklatring, rappelling mv.), idet plejemyndigheden i hele det fredede område skal sikre, at aktiviteter ikke påvirker naturværdierne negativt.”

Fredningsnævnet tiltræder i øvrigt formuleringen af § 8, der for så vidt angår pleje er i overensstemmelse med plejebekendtgørelsen nævnt i § 8, stk. 2.

Plejebekendtgørelsen fastsætter entydigt de procedureregler, der afgør plejespørgsmål. Som det fremgår af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kan og bør plejemyndigheden ikke pålægges en pligt til at forhandle sig til enighed om plejeplanen, der ikke kan påklages. Kun de enkelte plejeforanstaltninger kan påklages. Plejemyndigheden kan vælge at involvere lodsejerne i plejeplanen, men det kan fredningsnævnet ikke bestemme i fredningen, da det ikke er i overensstemmelse med plejebekendtgørelsen.

Derfor skal § 9 have denne ordlyd:

”§ 9 Plejeplaner

Plejemyndighederne udarbejder efter plejebekendtgørelsen nævnt i § 8, stk. 2 en fælles plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Herefter laves plejeplaner efter behov.

Stk. 2. Plejeplanen skal redegøre for naturplejeforanstaltninger og evt. mindre anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret.

Stk. 3. Efter plejebekendtgørelsen har plejemyndighederne ikke pligt til at forhandle sig til enighed om plejeplanen, idet planen alene skal sendes til ejere og brugere af de omfattede ejendomme til orientering, da planen ikke kan påklages.

Stk. 4. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeforanstaltningerne, forelægges de specifikke uenigheder for Fredningsnævnet til afgørelse, jf. plejebekendtgørelsen”

Der fastsættes herefter de **fredningsbestemmelser**, der er anført i indledningen til denne afgørelse.

Klagevejledning:

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klageberettigede er ejere og brugere, der skal have denne afgørelse tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget samt organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Erstatningsafgørelsen kan dog kun påklages af ejere og brugere samt statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af afgørelsen. Godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 47 ikke påklages.

Klage indgives skriftligt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet på e-Boks, hvor du kan vælge Nævnenes Hus som modtager, eller ved almindelig brevpost til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att. Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Vagn Kastbjerg

Flemming Davidsen

John Erik Nyborg